

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**Plenara
C.C. al P.C.R.**

*Înaltă
responsabilitate
în realizarea
obiectivelor
dezvoltării
economico-sociale*

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Plenara C.C. al P.C.R. a făcut o amplă analiză a situației economico-financiare a economiei naționale pe anul 1982 și a stabilit măsuri pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan pe anul în curs, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a hotărârilor Conferinței Naționale a partidului.

LUCRĂRILE SESIUNII MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

„Să facem totul ca anul acesta să-l încheiem cu realizarea în cele mai bune condiții a planului. Să creăm condițiunile îndeplinirii întregului plan cincinal, îndeplinirii hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului, o Programului partidului!”

NICOLAE CEAUȘESCU

AMPLU PROGRAM DE ACȚIUNE PENTRU RIDICAREA ECONOMIEI PE NOI TREPTE CALITATIVE

SAPTAMINA TRECUTĂ, viața politică a țării a fost marcată de evenimente deosebit de importante: plenara C.C. al P.C.R. și lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale. Înaltele foruri de partid și de stat au dezbătut documente privind probleme de cea mai mare însemnătate ale dezvoltării economico-sociale a României: bilanțul activității economico-financiare pe anul 1982, perfecționarea sistemului de retribuție și cointeresare materială, măsuri privind aplicarea mai fermă a noului mecanism economic, îndeplinirea planului pe trimestrul I 1983 și măsurile pentru aplicarea hotărârilor privind creșterea producției și productivității, a eficienței în toate domeniile de activitate, privind realizarea integrală a sarcinilor de plan pe anul 1983. Sint probleme de prim ordin pentru îndeplinirea hotărârilor și sarcinilor trasate de cel de-al XII-lea Congres și Conferința Națională ale partidului, pentru realizarea obiectivelor cincinalului, pentru progresul intens, cu precădere calitativ, al economiei.

Suita de evenimente prezentate a fost în mod strălucit marcată de ampla cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, rostită la încheierea lucrărilor plenarei — analiză profundă, realistă, exigentă a unor cerințe ale dezvoltării preponderent intensive a economiei, program concret, detaliat de acțiune pentru toți oamenii muncii. Să urmărim ce idei de bază se desprind din acest document de cea mai mare importanță, în ce direcții și cum trebuie acționat, în lumina celor subliniate de secretarul general al partidului, pentru a asigura sporirea mai accentuată a eficienței și competitivității, îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării în această perioadă.

■

ASA CUM ARĂTA tovarășul Nicolae Ceaușescu, deși nu s-au realizat în întregime prevederile planului pe anul 1982, bilanțul activității economico-financiare din anul trecut este în general pozitiv. În condiții grele — create atât de unele lipsuri și greutăți, de existența anumitor contradicții între unele sectoare de activitate, cât și datorită problemelor generate de criza economică mondială — a fost totuși obținută o dezvoltare importantă a economiei, s-au făcut pași noi pe calea îndeplinirii obiectivelor generale prevăzute.

În acest cadru, secretarul general al partidului releva însă, hotărît, necesitatea imperioasă a utilizării superioare a potențialului tehnic și de producție, a bazei tehnico-materiale existente, cerința — pe deplin întemeiată — de a obține cu mijloacele deja create o producție mai mare. Sporirea fondurilor fixe și a avuției naționale în anul trecut reflectă, desigur, elemente pozitive, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, dar raportată la felul în care s-a realizat creșterea producției și a altor obiective economico-sociale pune în lumină „o rămânere foarte serioasă în urmă a creșterii producției față de fondurile fixe, față de mijloacele tehnico-materiale existente, ceea ce s-a reflectat și se reflectă negativ în creșterea beneficiilor, a rentabilității și deci și

asupra îndeplinirii obiectivelor privind creșterea mai puternică a venitului național”.

Rezerve însemnate de sporire a producției se vădese în direcția creșterii susținute a productivității muncii. Potrivit celor stabilite, nivelul acesteia, în industrie, în perspectiva anului 1985, trebuie dublat comparativ cu prezentul, ceea ce presupune acțiunea neîntârziată a unor ample măsuri organizatorice, tehnice, de automatizare a proceselor de producție, măsuri pentru trecerea la lucrul la 2 și 3 mașini. Este vorba, în fapt, de o organizare superioară a muncii, care să asigure mai buna valorificare a forței de muncă, creșterea gradului de folosire a mijloacelor din dotare, rezultate superioare în producție. Acuitatea acestei orientări este cu atât mai pregnantă în condițiile în care, corespunzător dimensiunilor și diversității dezvoltării economiei, necesarul național de forță de muncă se amplifică în continuare, dar pe fondul profilării unor anume greutăți în asigurarea personalului respectiv. Se impune subliniată și semnificația socială a creșterii numărului locurilor de muncă în economia românească atunci cînd, pe plan internațional, în multe țări — inclusiv în unele țări socialiste — asistăm la reducerea ocupării forței de muncă, iar în țările capitaliste dezvoltate la creșterea puternică a șomajului.

O importanță hotărîtoare pentru desfășurarea corespunzătoare a activității o are asigurarea bazei proprii de resurse și energie. În sectorul minier — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — încep să-și arate efectele măsurile hotărîte întreprinse pentru creșterea producției zilnice de cărbune. Este însă necesară, ținînd seama de prevederile pe acest an, cât și pe ceilalți ai cincinalului, accentuarea atât a bunei organizări cât și a asigurării condițiilor materiale și tehnice cerute de îndeplinirea în întregime a sarcinilor. Exigențe înalte — vizînd punerea în producție a tuturor sondelor, orientarea forajului spre zonele cu producții sigure ș.a. — trebuie să caracterizeze activitatea din domeniul petrolului. Încă în anul viitor se preconizează să se asigure aproape în întregime necesarul de petrol din țară. Importurile de țiței urmînd să fie destinate exclusiv industriei petrochimice.

Pe un plan de prim ordin pentru mai buna asigurare energetică și aprovizionare tehnico-materială a unităților se relevă aplicarea mai hotărîtă — și mai ales cu rezultatele așteptate — a măsurilor de soluționare a problemelor cu forțele proprii în condițiile reducerii prevăzute a importurilor, măsuri care ridică, într-un domeniu sau altul, sarcini deosebite privind dezvoltarea bazei materiale proprii, asimilarea și însușirea în producție a unor materiale și piese, subansamble, mașini etc. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „mulți au mai stat mult timp să aștepte dacă nu cumva se va reveni... și se va trece iar la importuri — și nu s-au apucat cu hotărîre să soluționeze problemele cu forțele proprii”. Or, „este necesar să înțelegem că industria românească este în stare și trebuie să soluționeze orice problemă”, că există premise certe în acest sens — nivelul tehnic ridicat al activităților, numeroși specialiști cu un grad înalt de calificare, o activitate de cercetare intensă — că trebuie uti-

lizate astfel toate posibilitățile de cooperare între întreprinderi, inclusiv în industria mică.

IN ACELAȘI SENS, în cuvîntarea la plenară s-au analizat efectele cu totul negative pe care le provoacă nerealizarea sarcinilor de producție fizică într-un sector sau altul, în fiecare unitate — generind dezorganizarea în lanț a activității, o aprovizionare necorespunzătoare pentru numeroase întreprinderi, proces care nu poate fi pus pe seama lipsei de materii prime. Și tocmai pentru a se preveni aceste ultime situații se are în vedere constituirea la unitățile mai importante a unor stocuri de producție de cel puțin 15 zile și o lună pentru materii prime, diferite alte materiale, piese, subansamble, fundamentându-se, din toate punctele de vedere, desfășurarea ritmică a procesului de producție. O condiție hotărîtoare pentru îndeplinirea acestui obiectiv esențial o constituie, firește, realizarea în fiecare unitate a sarcinilor de producție fizică, activitate care trebuie să concentreze atenția tuturor factorilor de la nivelul întreprinderilor, centralelor, ministerelor, de la nivelul județelor etc. Cu valențe de mare însemnătate pentru o bună aprovizionare a unităților se vădese eliminarea stocurilor supranormative care afectează sensibil atât echilibrul material al planului cât și situația financiară a unităților; recuperarea și refolosirea cât mai operativă a materialelor, pieselor și subansamblelor — cale prin care importurile pot fi degrevate în continuare de importante presiuni. În această direcție se impun stabilite, la toate nivelurile, programe proprii de măsuri, realizarea lor urmînd să fie urmărită cu insistență — săptămînal, decadal, lunar și trimestrial.

Rezerve deosebit de importante pentru reducerea importurilor, pentru sporirea eficienței se evidențiază ca urmare a diminuării consumurilor materiale și energetice — țel vital pentru progresul economiei. Secretarul general al partidului arăta ca fiind „cu totul insuficiente” reducerile respective obținute pînă în prezent, mai ales în condițiile marilor posibilități care există, ale faptului că, sub o formă sau alta, risipa nu a fost înlăturată. Nu trebuie să rămîna unitate economico-socială care să nu fie analizată temeinic și în care să nu se stabilească măsuri ferme privind reducerea consumurilor energetice și materiale — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu atât mai mult cu cît în unele sectoare există programe detaliate de măsuri, elaborate la nivelul produselor, pentru micșorarea cu 35 pînă la 40% a consumurilor materiale fizice — și trebuie acționat cu fermitate pentru îndeplinirea celor stabilite. Numai ca urmare a unor asemenea acțiuni fundamentale, a barării oricăror căi de risipă, a unei reduceri drastice în continuare a cheltuielilor materiale la 1000 lei producție marfă se va putea ajunge la nivelul anului 1985 la o pondere a cheltuielilor materiale în produsul social de maximum 55%, disponibilizîndu-se noi și importante resurse pentru creșterea economiei, a venitului național.

Sporirea mai puternică a venitului național — potrivit celor hotărîte acesta trebuie să ajungă la peste 900 miliarde lei la sfîrșitul cincinalului — se urmărește, deopotrivă, prin creșterea calității produselor din construcția de mașini, chimie, metalurgie, dar și din domeniul bunurilor de consum, problemă fundamentală a întregii noastre activități. Ceea ce se are în vedere este obținerea din aceeași tonă de materii prime a unei valori cu mult mai mari, a unor produse superioare și nu doar mărirea ca atare a prețului, cum se mai procedează încă uneori.

Se răspunde astfel cerinței generale privind mai buna valorificare a resurselor naționale materiale și de forță de muncă, privind satisfacerea superioară a unor nevoi multiple, diverse ale economiei. De asemenea, arăta secretarul general al partidului relevînd un aspect fundamental al problemei, este limpede că „nu putem să fim competitivi, nu putem să pătrundem pe piața internațională dacă produsele românești nu sînt competitive în primul rînd din punct de vedere calitativ și tehnic, cel puțin similare cu produsele existente. Dar noi trebuie să realizăm produse mai bune, superioare calitativ și tehnic, pentru că industria românească nu este cunoscută și chiar la condiții echivalente calitative, din obișnuință oamenii iau produsul pe care îl cunosc de mult timp”. Se văd și în aceste cuvinte, o veritabilă strategie a dezvoltării noastre, de afirmare a potențialului și inteligenței românești pe piața mondială — țeluri, măsuri care trebuie să însuflețească puternic activitatea,

preocupările fiecărui colectiv de muncă. În fiecare unitate, exportului — hotărîtor pentru desfășurarea corespunzătoare a activității, pentru obținerea importurilor prevăzute — trebuie să i se acorde o atenție prioritară, eliminîndu-se cu desăvîrșire orice fel de neîndeplinire în acest domeniu, acționîndu-se cu fermitate pentru a asigura și crește excedentul balanței comerciale externe, pentru realizarea echilibrului balanței de plăți și reducerea substanțială a datoriei externe.

SĂ MAI NOTĂM, așa cum se desprinde din cuvîntare, că în toate aceste acțiuni calitative de dezvoltare a economiei — de promovare de noi tehnologii și asimilare de noi produse, de reducere a consumurilor specifice, de recuperare și refolosire a materialelor, de promovare și diversificare a exporturilor și diminuare a importurilor potrivit cerințelor de sporire a eficienței, în acțiunile de sporire a rentabilității și de rezolvare a problemelor dezvoltării cu precădere prin forțele proprii — activitatea națională de cercetare științifică se înscrie cu contribuții în continuă creștere. Contribuții care pot fi amplificate — potrivit însăși condițiilor create — la nivelul unităților din economie, în perimetrul fiecărei activități. Se va și consolida astfel dezvoltarea industriei și economiei românești pe temeiul unor cuceriri de frunte ale inteligenței și spiritualității umane.

Secretarul general al partidului a relevat și analizat măsurile apte să permită progresul pe mai departe al economiei, dar și probleme ale pirghiilor, ale mecanismului economico-financiar, elemente apte să impulsioneze, să stimuleze în mai mare măsură acest progres. Perfecționarea proiectată a sistemului de retribuție și cointereseare materială — la care s-a referit pe larg tovarășul Nicolae Ceaușescu — pornește tocmai de la necesitatea de a lega mai strîns, prin intermediul acordului global, veniturile oamenilor muncii de activitatea desfășurată și de rezultatele concrete obținute la nivelul sectorului, secției, fabricii, unității. În același timp se are în vedere crearea de condiții care să prevină plafonarea veniturilor obținute prin muncă, care să asigure mărirea fondului de participare la beneficii cu deosebire în raport cu gradul de realizare și depășire a producției destinată exportului, creșterea indemnizației de vechime în același loc de muncă, indemnizație care se va lua în calcul la pensionare.

Sînt măsuri urmărind să înlesnească, să asigure o dezvoltare mai puternică a proprietății socialiste, a proprietății întregului popor, baza trainică a orînduirii noastre, sînt măsuri care urmăresc creșterea răspunderii fiecăruia pentru apărarea și amplificarea acesteia. Așa cum arată secretarul general al partidului, „unii au înțeles că fiind proprietatea tuturor... fiecare poate să ia din cazan cît vrea, dar de răspuns, nu răspunde nimeni. O asemenea concepție trebuie s-o înlăturăm cu desăvîrșire”. Tocmai din această perspectivă, în noile reglementări care se preconizează se amplifică răspunderea consilierilor de conducere, a adunărilor generale ale oamenilor muncii, a directorilor, a cadrelor de conducere, practic a fiecăruia pentru buna gospodărire a proprietății încredințate. Ceea ce presupune, în mod direct, întărirea ordinii în toate sectoarele de activitate, asigurarea unei discipline desăvîrșite.

În contextul ampleror preocupări care se desfășoară pentru creșterea mai puternică în acest cincinal a agriculturii, pentru sporirea gradului de intensivizare a acestei ramuri de bază, să menționăm, de asemenea, recente decrete dezbătute și adoptate de Consiliul de Stat la începutul acestei săptămîni, decrete care conțin măsuri pentru dezvoltarea agriculturii, stimularea creșterii animalelor, înlăturarea oricăror tendințe de speculă cu produse agroalimentare. Se evidențiază astfel însemnate elemente, pirghii pentru amplificarea mai mult a producției agricole, pentru a asigura o bună aprovizionare a populației cu produse agroalimentare.

DUPĂ CUM SE ȘTIE, în primele două luni ale anului 1983 s-au obținut realizări importante. Eforturile abnegante, inițiativa, creativitatea colectivelor de oameni ai muncii — unele dintre ele recent distinse pentru rezultatele înregistrate în întrecerea socialistă pe anul trecut — s-au afirmat cu noi și importante valențe. Este și aceasta o dovadă a înțelegerii mai bune de către cei ce muncesc a marilor responsabilități pe care le au în îndeplinirea prevederilor acestui cincinal, în procesul complex și dificil al ridicării economiei naționale la noi și importante cote calitative. Sarcinile, obiectivele precise stabilite, programul concret și detaliat de acțiune rezultat din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, constituie premise de seamă pentru obținerea de realizări și mai însemnate, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a planului, a hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale a partidului.

dr. Dan POPESCU

Exigențe ale utilizării superioare a bazei naționale de materii prime și energetice

IMBUNĂTĂȚIREA structurii economiei, accentuarea măsurilor de economisire a energiei și resurselor materiale, de reducere a consumurilor specifice în toate sferile activității economico-sociale trebuie să ducă, în acest deceniu, la obținerea unui venit național pe unitatea de energie consumată la un nivel comparabil cu realizările țărilor avansate economic. Tocmai în acest domeniu, al consumurilor de energie și resurse pe unitatea de valoare nou creată se manifestă încă importanța cecalaje între România și aceste state. Referindu-se la această problemă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului sublinia nu cu mult timp în urmă: „Consumul energetic a sporit în țara noastră într-un ritm mai înalt decât venitul național. Dacă am accepta, în continuare, creșterea consumurilor în același ritm, am risca să ajungem la imposibilitatea de a asigura combustibilul și energia necesare realizării obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării”. În același sens, la recenta plenară a C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului arăta că „Am obținut unele reduceri în ce privește consumurile materiale și energetice; însă sint cu totul insuficiente... Nu trebuie să rămână unitate economico-socială care să nu fie analizată temeinic, în care să nu se stabilească măsuri ferme privind reducerea consumurilor energetice și materiale”. Am redat aceste cuvinte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru a evidenția, odată mai mult, amploarea obiectivelor propuse în această direcție, faptul că măsurile respective trebuie să acționeze mai accentuat pe întregul perimetru al economiei, dincolo de realizările deja obținute și care trebuie considerate mai mult un reper al posibilităților existente, o bază de pornire pentru viitor.

În fiecare unitate, aplicarea întocmai a programelor stabilite

DUPĂ-cum s-a arătat la plenară, sint stabilite programe și acțiuni precise pentru reducerea fizică, și nu doar valorică, a consumurilor materiale și energetice — în unele sectoare chiar cu 35 la sută pînă la 40 la sută. Nu este suficientă însă doar stabilirea acestor programe, ci trebuie trecut neîntîrziat la aplicarea lor practică, la îndeplinirea lor întocmai, obținîndu-se econo-

miile luate în calculele de echilibrare a balanțelor materiale pe acest an cît și pe cincinal. Numai în aceste condiții se va putea asigura o bună desfășurare a producției, a activității, utilizarea superioară a întregului potențial tehnic al economiei. Vom continua să ne referim, în acest cadru, la câteva din problemele concrete deja antamate anterior.

Reducerea consumurilor energetice în producție — domeniu în care se consumă cea mai mare parte din energia produsă — este orientată cu precădere către diminuarea consumurilor de energie utilă la consumatori, prin reanalizarea riguroasă a acestora și alocarea de energie în cantități, forma și calitatea strict necesare. Un mare accent se pune pe modernizarea tehnologiilor și raționalizarea fluxurilor de fabricație, restrîngerea utilizării de materii prime și materiale energointensive, pe creșterea continuă a randamentelor de transformare a energiei de la forma primară la cea de utilizare — pentru obținerea unui efect economic sporit, cu un consum de energie primară cît mai redus. Alte măsuri vizează recuperarea integrală a resurselor energetice, termice și combustibile rezultate din procesele tehnologice; substituirea unor resurse de calitate superioară, epuizabile, în principal hidrocarburi, cu alte resurse de calitate inferioară; întocmirea de bilanțuri energetice pe utilaje, instalații și întreprinderi; realizarea de tehnologii integrate, tehnologii care să valorifice în mod complex și în trepte succesive toate resursele energetice disponibile rezultate din diferite faze ale proceselor de producție în scopul obținerii unui randament net cît mai înalt în utilizarea energiei.

Mai este necesar ca în fiecare unitate să se asigure indici optimi de consum de energie în toate schimburile prin folosirea intensivă a utilajelor, evitarea mersului în gol sau cu sarcină redusă, eliminarea opririlor accidentale, buna întreținere și exploatarea a fondurilor fixe. Măsuri economice similare specifice trebuie să se aplice și în alte activități cum sint transporturile, agricultura, construcțiile, și utilizările casnice, edilitare ș.a.

Disponibilizarea de economii ca urmare a modificărilor de structură

AMINTEAM de modificarea structurii producției ca factor esențial de valorificare superioară, de economisire

a energiei și resurselor. Iată unele aspecte concrete în acest sens în industria metalurgică, de care ne-am mai ocupat — domeniu în care se pot profila importante măsuri pentru reducerea consumurilor specifice. Pe ansamblul țărilor C.A.E.R. se constată o creștere continuă a ponderii produselor plate în totalul producției de laminate ca urmare a avantajelor economice care rezultă în acest sens atît în metalurgie cît și în industria construcțiilor de mașini. Ponderele produselor plate în totalul producției de laminate în România, de peste 46 la sută în anii din urmă, este sensibil superioară față de celelalte țări membre C.A.E.R. (excepție R.P. Bulgaria 61,0 la sută), dar inferioară față de Japonia (58,4 la sută) S.U.A. (63,8 la sută), Franța (57,8 la sută), R.F.G. (53,7 la sută). Să mai adăugăm că structura de produse plate a țării noastre este marcată de ponderea ridicată a tablelor groase. Produsele plate subțiri reprezentau în 1980 numai 7,1 la sută din totalul produselor laminate față de 11,4—24,8 la sută în alte țări C.A.E.R., respectiv 26,7 — 54,5 la sută în țările capitaliste dezvoltate. Tabla subțire și în special cea laminată la rece reprezintă în țările capitaliste dezvoltate 13,3—29,0 la sută din totalul producției de laminate plate, față de 8,2 la sută în România (pentru anul 1982), nivel inferior și față de majoritatea țărilor membre C.A.E.R.

Această situație are repercusiuni negative în special în construcția de mașini, care este obligată să utilizeze ca urmare a deficitului de tablă subțire, semifabricate și tehnologii ce conduc la un consum mare de metale (prelucrări prin așchiere și foraje) în locul ambușării care asigură construcții ușoare, consum redus de metal. Se desprind, din cele arătate, direcții însemnate de creștere a producției în industria metalurgică, corespunzător posibilităților cît și unor cerințe economice exprese, avîndu-se în vedere reducerea consumurilor de materii prime și energie cît și folosirea superioară a resurselor.

Un alt aspect acum, tot din industria metalurgică. Analiza consumurilor energetice din țara noastră — cu deosebire în domeniul industriei metalurgice — relevă o utilizare relativ redusă a resurselor energetice secundare și un consum mare de gaz metan. Metalurgia românească prezintă un consum de gaz metan de 296 mc/t de produse finite din oțel, mai mare ca cel din R.D. Germană, Cehoslovacia, Franța. Să notăm, totodată, consumul mai mic de gaz de cocs și de gaz de furnal în țara noastră. În timp ce în România consumul de gaz de cocs era în 1981 de

*) Prima și cea de a doua parte a acestui articol s-au publicat în numerele 6 și 11/1983 ale revistei.

26 mc/t și cel de gaz de furnal 687 mc/t, în Cehoslovacia consumul respectiv se ridică la 123 mc/t gaz de cocs și 1 163 mc/t gaz de furnal, iar în Franța la 74 mc/t gaz de cocs și 1 382 mc/t gaz de furnal etc. Și în acest cadru, deci, se văd resurse de reducere a consumurilor specifice, îndeosebi la gaz metan.

O altă cale importantă — în industria metalurgică în speță — pentru valorificarea superioară a materiilor prime poate fi utilizarea rațională a feroaliajelor, atât prin promovarea în construcția de mașini a oțelurilor economice aliate cu elemente ieftine (mangan, siliciu), cât și prin folosirea în industria metalurgică a feroaliajelor ieftine ca atare. În acest sens, este necesar ca în construcția de mașini să se ajungă la structuri ale consumului de oțeluri aliate similare sau oricum apropiate cu cele din state dezvoltate ale lumii. Un rol esențial în obținerea unui asemenea rezultat revine institutelor de proiectare și inginerie tehnologică care trebuie să promoveze cu mai mult curaj oțelurile economice. Este de asemenea necesară reglementarea corespunzătoare a dreptului de folosire a feroaliajelor cu conținut scăzut de carbon, mai scumpe pe piața internațională, în țările dezvoltate acestea fiind în mod curent utilizate.

Firește, înfăptuirea în condiții de maximă eficiență a acestor sarcini — ca de altfel a tuturor sarcinilor privind reducerea consumurilor specifice energetice și de materii prime, economisirea resurselor — implică responsabilități sporite din partea cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, potrivit condițiilor create, marelui potențial și realizărilor deosebite pe care le prezintă actualmente cercetarea științifică românească, respectiv din metalurgie. În acest sens, considerăm însă necesară o devansare cu cel puțin 5 ani a practicii economice de către orizontul cercetării ca atare.

Refolosirea materialelor : sarcini mobilizatoare

DUPĂ cum arătam, una din căile principale ale lărgirii bazei proprii de materii prime și energetice este recuperarea și reciclarea resurselor din procesele de producție. Hotărârile Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului din decembrie 1982 prevăd ca, în anul 1985, să se asigure, pe această cale, acoperirea necesarului pentru nevoile interne ale economiei în proporție de 40 la sută la fier, cupru, plumb, circa 45 la sută la fibre și fire textile, 50 la sută la produse prelucrate din polietilenă, 45 la sută la anvelope, 50 la sută la materialele fibrocelulozice și maculatură, 60 la sută pentru plăci aglomerate și fibrolemnoc-

se și circa 95 la sută la cele din lemn. În acest cadru, ținând seama de realizările din primii 2 ani ai cincinalului, sarcinile pe acest an, pe următorii doi sînt cât se poate de mobilizatoare. Trebuie acționat cu o mare fermitate pentru îndeplinirea programelor adoptate. În acest sens este necesară o mai bună corelare a activității de colectare cu cea de valorificare și prelucrare a materialelor colectate, diminuarea cât mai grabnică a întârzierilor care se manifestă în ce privește evidențierea și aplicarea unor posibilități eficiente și economice de prelucrare a materialelor deja utilizate, de folosire a energiei secundare. După cum sublinia secretarul general al partidului la recenta plenară, în înlăturarea acestor neajunsuri trebuie ținut seama cu deosebire că în acest an ca și în următorii acționează implacabil reducerile de importuri de materii prime și materiale prevăzute — și astfel trebuie să acționeze hotărît măsurile de acoperire a necesarului inițial prevăzut pe bază de importuri, prin refolosirea materialelor deja utilizate.

Să notăm, deopotrivă, repere ale economicității acțiunii de recuperare și refolosire a materialelor. Bunăoară, consumul de energie necesar pentru producerea unei tone de oțel din fier vechi este mai redus cu 62% față de situația în care aceasta s-ar realiza din minereu. La aluminiu, economia este 96%, la cupru de 88%, plumb 55%, magneziu 98% etc. Mai trebuie arătat că din cantitatea totală de materiale feroase recuperate, peste 80% provine din unitățile economice. În ce privește producția de hîrtie, cartoane și mucavale, cantitatea colectată în țara noastră reprezintă 27% din această producție. Același indice în Olanda are însă nivelul de 50%, Spania 47%, Japonia și Italia 43% etc. Revenind la țara noastră se poate arăta că în cazul hîrtiei și cartoanelor vechi, 60% din totalul recuperat este asigurat de unitățile economice. Cum majoritatea materialelor refolosibile provin din procesele de producție, considerăm că există toate condițiile necesare atât pentru valorificarea directă a acestor materiale, cât și pentru sortarea și predarea lor la întreprinderi specializate.

În același cadru de preocupări, o atenție mai mare trebuie acordată : a) recuperării și recondiționării pieselor și subansamblelor încorporate în bunuri scoase din uz atât din sfera producției cât și din cea a consumului, asigurînd participarea acestora la două și chiar mai multe cicluri de producție ; b) recuperării și refolosirii ca atare a unor bunuri și a unor componente din bunurile uzate, în vederea prelungirii duratei de viață prin utilizarea lor ca piese de schimb sau la realizarea de alte bunuri decît cele din care au provenit ; c) recuperării substanțelor utile încorporate în mijloacele de muncă și bunurile de consum scoase din uz, în căderile tehnologice și în reziduurile menajere ; d) recuperării și

reutilizării ca atare a unor materiale (tablă, profile, unele căderi tehnologice din industria textilă, a pielăriei) în vederea producerii altor bunuri necesare economiei naționale, evitîndu-se astfel trecerea lor prin procesele de prelucrare primară, proces care permite economisirea de resurse de materii prime, de combustibil și de energie, de muncă socială. Sînt căi deosebit de importante de valorificare mai bună — în cicluri de producție succesive — a unor materii prime și materiale, care pot aduce, la nivelul întregii activități, importante economii de resurse și energie. Să menționăm, totodată, că în țările dezvoltate economic ale lumii asemenea procese sînt foarte actuale.

O importantă sursă de resurse refolosibile în acest sens o poate reprezenta însăși gospodăriile populației. Potrivit unor calcule, față de cele peste 160 mii autoturisme existente în dotarea populației Capitalei, se estimează că ar putea fi recuperate 40 mii acumulatori și 170 mii anvelope uzate. Tot în aceste gospodării, la nivelul Capitalei, mai sînt stocate însemnate cantități de bunuri scoase din uz : peste 50 mii televizoare, 20 mii frigider. Firește, unele din aceste produse ar putea fi recondiționate și refolosite pentru a satisface cerințele unor categorii de populație cu venituri mai modeste. Tot prin recuperarea și desmembrarea unor bunuri scoase din uz de gospodăriile populației ar mai putea fi recuperate o serie de piese reutilizabile — cca. 40 mii difuzoare, 80 mii diode de diverse tipuri, 100 mii rezistențe ajustabile etc.

PENTRU acest an, pentru următorii ani ai actualului cincinal se pune un accent deosebit pe gospodărirea rațională a resurselor de materii prime, fapt evidențiat de dinamica descrescătoare a consumurilor specifice planificate. Față de realizările anului 1982, consumurile specifice planificate pentru ultimul an al cincinalului, atât la combustibil cât și la principalele materii prime sînt cu mult mai reduse. În condițiile modificărilor structurale concepute, înfăptuirea acestor sarcini presupune eliminarea oricărei posibilități de risipă de resurse și energie, a rebuturilor, a organizării neresponsabile a activității, a funcționării defectuoase a utilajelor, presupune realizarea unei aprovizionări tehnico-materiale aptă să asigure desfășurarea ritmică a producției, realizarea întocmai a programelor de fabricație și sortimentelor, fără înlocuri, față de ceea ce s-a prevăzut inițial, la materii prime, materiale etc. Toate acestea vor permite o reducere substanțială a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social — astfel ca aceasta să ajungă la nivelul de 55 la sută, o creștere susținută a valorii nou create, a venitului național, singura sursă a creșterii neîntrerupte a bunăstării oamenilor muncii.

conf. dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU

Producție maximă prin creșterea indicilor de folosire a fondurilor fixe

UTILIZAREA în grad înalt, cu randamente și eficiență ridicate a întregii capacități de producție existentă în fiecare unitate economică se conturează ca un imperativ de maximă însemnată în întreaga economie, pentru ca fiecare leu investit să aducă sporuri substanțiale de producție, de venit național.

Problema este de cea mai stringentă actualitate. În ședința din 15 martie a.c., Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a examinat Raportul privind utilizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor din industrie, construcții și transporturi în anul 1982, evidențiindu-se că indicii de utilizare planificat a crescut la unele grupe de mașini-unelte de bază pentru prelucrarea metalului, la unele utilaje și instalații tehnologice principale, precum și în numeroase întreprinderi. Totodată, însă, a fost semnalat faptul că în anul precedent s-au manifestat și unele lipsuri în folosirea parcului de mașini, utilaje și instalații, ceea ce a făcut ca, pe ansamblul industriei republicane, indicii de folosire a acestora să se situeze sub nivelul planificat. Criticând lipsurile manifestate în acest domeniu, înaltul for la partidului a cerut ministerelor, centralelor industriale, întreprinderilor, tuturor factorilor de răspundere implicați să ia măsuri hotărâte pentru folosirea deplină a potențialului productiv al economiei naționale, pentru creșterea indicilor de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, inclusiv a celor intrate recent în funcțiune și redistribuirea grabnică între diverse sectoare productive a utilajelor nefolosite.

În acest cadru, prezentăm în continuare o analiză a modului de folosire a mașinilor-unelte de bază pentru prelucrarea metalelor, care își propune să evidențieze soluții concrete, măsuri și acțiuni a căror aplicare este de natură să conducă la îmbunătățirea în continuare a folosirii mașinilor, utilajelor și instalațiilor, la utilizarea cu randament și cu eficiență sporite a capacităților productive.

Folosirea capacităților — între prevederi și realizări

DIN ANALIZA datelor cu privire la modul de folosire a mașinilor-unelte de bază pentru prelucrarea metalelor în anul 1982 rezultă că pe ansamblul întreprinderilor industriei republicane s-a realizat un grad de utilizare a fondului de timp maxim disponibil de lucru mai

scăzut decât cel prevăzut. Este adevărat că în numeroase unități din economia națională, dintr-o serie de ministere economice, s-au obținut rezultate superioare mediei pe ansamblul industriei; este vorba de cele din cadrul Ministerului Industriei Ușoare (85,9%), Ministerului Industriei Lemnului și Materialelor de Construcții (86,3%), Ministerului Industriei Chimice (86,5%). Dar, la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei de Mașini-Unelte, Electrotehnică și Electronică, care dețin circa 3/4 din parcul total de mașini-unelte de bază din dotarea industriei republicane, indicii de utilizare a fondului de timp maxim disponibil de lucru au fost de 81,5% față

● Evoluția indicilor de utilizare: niveluri, semnificații, implicații ● De ce decalaje între gradul de utilizare planificat și cel obținut efectiv? ● Propuneri și soluții pentru folosirea completă și eficientă a capacităților

de 85,0% planificat și, respectiv, 81,4% față de 84,5%. Dintre unitățile M.I.C.M. și M.I.M.U.E.E. la care s-au înregistrat indici scăzuți de utilizare a mașinilor-unelte de bază pot fi menționate: întreprinderea de aparataj electric de joasă tensiune „Electrocontact” Botoșani, întreprinderea de aparatură de măsură și control Vaslui, întreprinderea mecanică Bistrița, întreprinderea navală de elice, piese turnate din metale neferoase, piese turnate și forjate din oțel Galați, întreprinderea pentru construcții de mașini și utilaj greu Giurgiu, întreprinderea de utilaj tehnologic Bistrița, întreprinderea de scule și verificatoare auto Costești, întreprinderea de utilaje de ridicat și transport Lugoj etc.

În profil teritorial, un număr de 23 de județe au realizări superioare indicelui mediu obținut pe ansamblul industriei, dintre care cele mai bune rezultate se semnalează la Brăila, Suceava, Satu-Mare, municipiul București, Cluj, Neamț, Constanța, Mureș, Timiș, Maramureș, Bihor, Prahova. Trebuie subliniat faptul că în municipiul București, prin mobilizarea sporită a colectivelor de oameni ai muncii din unități, printr-o bună organizare a muncii și producției s-a obținut un indice de utilizare a mașinilor superior nivelului planificat. Niveluri mai scăzute față de prevederi ale indicilor de utilizare s-au

înregistrat în județele: Giurgiu, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Argeș, Tulcea.

Analiza structurii parcului de mașini și utilaje scoate în evidență că în 1982 realizări superioare nivelului planificat au fost obținute la mașinile de prelucrat roți dințate conice cu dinți drepi sau înclinați cu diametrul de 500 mm și peste (88,2% realizat față de 87,6% planificat), la mașinile de danturat în „V” (97,7% față de 97,6%), iar comparativ cu anul 1981 o utilizare superioară s-a obținut la: mașinile de rectificat roți dințate (84,2% față de 81,9%), mașinile de prelucrat roți dințate conice cu dinți drepi sau înclinați cu diametrul de 500 mm și peste (88,2% față de 87,1%), mașinile de prelucrat roți dințate conice cu dinți curbi (88,4% față de 87,5%). Volumul timpului de lucru neutilizat în anul 1982 a reprezentat, în medie, circa 180 ore pe o mașină-unealtă. Numai la întreprinderile constructoare de mașini din industria republicană timpul de lucru neutilizat față de plan corespunde unei producții fizice însemnate.

Dat fiind că restanțele amintite au condus la nerealizarea, în 1982, în unele întreprinderi a producției fizice în structura sortimentală planificată, și că unele probleme de această natură au existat și în trimestrul I din acest an, apare necesar ca în unitățile respective să se depună eforturi sporite pentru asigurarea unei încărcări judicioase a mașinilor și utilajelor, prin adoptarea de măsuri și soluții în funcție de particularitățile fiecărui grup de instalații tehnologice, astfel încât acestea să fie utilizate cu randament maxim, cu un consum diminuat, rațional, de energie electrică și combustibil.

Acțiuni necesare pentru creșterea indicilor de utilizare

DE LA ÎNCEPUT se cere precizat faptul că sporirea gradului de utilizare a capacităților de producție reprezintă o problemă complexă, pentru a cărei soluționare operativă se cere mai amplu angrenat întregul efort al numeroșilor factori implicați — și, în primul rând, întreprinderile care le au în dotare — în multiple direcții de acțiune.

1 Studiile întreprinse relevă că, în perioada analizată, o cauză importantă a neutilizării depline a capacităților de producție o constituie opririle accidentale ale mașinilor și utilajelor provocate îndeosebi de defecțiunile me-

canice și electrice și care au determinat înregistrarea unor stagnări de peste 2,3 milioane ore-mașină (circa 12% din timpul de lucru neutilizat) în cursul anului trecut. Ele apar în principal din cauza unei întrețineri defectuoase, materializată înceosebi în neexecutarea la timp și de calitate corespunzătoare a reviziilor și reparațiilor capitale planificate, datorată în bună măsură neasigurării la vreme a unor piese de schimb sau subsansamble. An de an, anumite unități ale unor ministere înregistră nerealizări în execuția reviziilor și reparațiilor capitale. Și în anul 1982, de exemplu, gradul de îndeplinire a planului de reparații capitale de fonduri fixe prezintă nerealizări de peste 15% la utilaje în unități ale M.E.E., M.I.C.M., M.I.M.U.E.E., M.I.M., etc. Desigur, măsurile luate prin planul de stat de sporire a numărului mașinilor și utilajelor nominalizate, de asigurare a seturilor de piese și subsansamble, de calificare a forței de muncă etc. vor contribui la îmbunătățirea procesului de reparare și întreținere a parcului de mașini. Dar, sporirea preocupărilor pentru asigurarea la vreme a pieselor de schimb se impune în vederea asigurării necesităților întregii dotări tehnice existente în întreprinderi.

Ca urmare, **apare necesar ca centralele industriale și întreprinderile să-și concentreze în continuare eforturile pentru producerea mai operativă prin mijloace proprii, a unei game mai largi și de calitate superioare de piese de schimb, repere, subsansamble, în mod deosebit a celor care nu fac obiectul fabricației de serie, a unicităților care sînt specifice unor mașini-unelte aflate în dotare. Pentru aceasta se cer largite dimensiunile activității de recuperare, recondiționare și refolosire a pieselor de schimb, a subsansamblelor rezultate la repararea mașinilor-unelte sau provenite din dezmembrarea acestora după scoaterea din funcțiune, prin aplicarea — cu ajutorul cercetării — a tehnologiilor specifice necesare.**

Uneori, chiar în condițiile asigurării întregii baze materiale pentru efectuarea reparațiilor, acestea totuși se amină, în scopul recuperării unor rămăneri în urmă în execuția sarcinilor de producție, consecință a unei slabe organizări a producției. O astfel de optică se cere fundamental schimbată, deoarece practica a demonstrat că în asemenea cazuri ceea ce se câștigă cu sporul temporar de producție se poate pierde înzecit prin „căderile” ulterioare ale utilajelor datorită suprasolicitării sau printr-o calitate mai slabă a unor produse.

Un alt factor important care poate contribui la creșterea calității lucrărilor de întreținere este asigurarea și utilizarea unei forțe de muncă de calificare corespunzătoare pentru complexitatea lucrărilor de efectuat. Pentru că folosirea unor echipe de mecanici, lăcătuși, electricieni cu o calificare necorespunzătoare sarcinii încredințată poate avea ca efect sporirea numărului intervențiilor ulterioare repunerii în funcțiune a utilajelor „reparate”.

Pentru realizarea în cât mai bune condițiuni a acestor sarcini, în indus-

tria constructoare de mașini apare **eficientă lărgirea capacităților de producție în unități specializate pentru reparații, precum și utilizarea calculatoarelor electronice în munca de planificare, urmărirea și folosirea rațională a capacităților de reparații**; pentru utilajele de mare complexitate apare utilă constituirea și folosirea unor grupe complexe de specialiști de înaltă calificare. Totodată, este necesar să sporească substanțial preocuparea colectivelor organizate în cadrul compartimentelor mecano-energetice, a conducerilor centralelor industriale și ministerelor, astfel încît să se asigure funcționarea tuturor mașinilor, utilajelor și instalațiilor la nivelul fondului de timp de lucru planificat.

2 Un aspect important în balanța timpului de lucru disponibil, a cărui pondere reprezintă între 40 și 50% din timpul nefolosit, se datorește unor cauze pentru a căror înlăturare se cer **de-puse eforturi sporite în vederea perfecționării organizării și desfășurării procesului de producție prin asigurarea la timp și de calitate a materiilor prime, a forței de muncă — ca număr și calificare — întărirea ordinii și disciplinei în producție etc.** Pe această linie, se cere subliniat că respectarea obligațiilor asumate prin contracte nu trebuie privită sau urmărită în întreprindere, unidirecțional, adică cu prioritate în calitate de beneficiar ci, cu responsabilitate sporită, și în cea de furnizor. Pentru că multor unități productive le revin sarcini de livrare către alte întreprinderi a unor materii prime, materiale, piese de schimb fără de care producția partenerului respectiv nu poate fi realizată. De aceea, atenția centralelor industriale, a unităților producătoare se cere a fi dirijată în egală măsură atît pentru asigurarea nevoilor proprii în calitate de beneficiari, cit și pentru asigurarea respectării livrărilor în termen și de calitate a produselor fabricate ca furnizori.

În cadrul acestor preocupări de sporire a gradului de utilizare a capacităților de producție proprii și ale beneficiarilor este locul să arătăm că **o atenție sporită se cere acordată respectării termenelor de punere în funcțiune și de atingere a parametrilor tehnici proiectați la obiectivele noi de investiții**, modalitate importantă de evitare a unor pierderi greu recuperabile de produse fizice, cu efecte favorabile asupra realizării echilibrului balanțelor tehnico-materiale, respectării contractelor economice încheiate cu unitățile din țară și din străinătate etc.

3 În planul de încercare a mașinilor-unelte este necesar să fie avute în vedere toate posibilitățile de **cooperare și colaborare cu celelalte unități de producție atît în cadrul ministerului, cit și cu unități de producție ale altor ministere și — de ce nu? — cu parteneri externi interesați în realizarea unor anumite categorii de produse, piese sau subsansamble.** Prin adîncirea pe această bază a analizelor privind structura producției programate și în același timp asigurînd încasări, comenzi și contracte, la nivelul capacităților existente — acțiune în ca-

re trebuie să sporească substanțial față de prezent sprijinul acordat întreprinderii de către centrala industrială și ministerul de resort — s-ar pune în valoare, conform studiilor elaborate, o pondere însemnată de timp neutilizat.

4 Schimbarea structurii producției determinată de permanenta înnoire a cererilor de pe piața internă și externă, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, reprofilarea unor secții sau întreprinderi are ca urmare, în unele cazuri, disponibilizarea unor mașini, utilaje sau chiar instalații. În acest cadru apar și cazuri — din păcate nu puține la număr — cînd unele utilaje aduse din import sau produse în țară stau neutilizate un timp îndelungat pînă la integrarea lor în circuitul productiv, uneori devenind disponibile chiar înainte de a fi montate.

Deținerea unor asemenea utilaje fără utilizare sau, chiar cu o utilizare extrem de redusă contribuie la înregistrarea unor însemnate pierderi pentru economie. O dată, prin neamortizarea rapidă a cheltuielilor de procurare a respectivelor utilaje, și a doua oară prin nerealizarea produselor pe care se conta a fi obținute prin utilizarea acestor mașini. Astfel, la sfîrșitul anului 1982, numărul și valoarea utilajelor nefolosite pe o perioadă mai mare de 90 zile era în creștere față de sfîrșitul anului precedent, cu peste 530 buc., în valoare de ca. 500 mil. lei. Majoritatea acestor utilaje se aflau în dotarea unităților aparținînd M.I.C.M., M.I.M. și M.I.U.

Iată de ce se impune cu necesitate să se acționeze de urgență pentru transpunerea în practică cit mai operativ a hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 15 martie a.e. ca în viitoarele luni să fie reintroduse în circuitul productiv a celelalte mijloace de producție care stau nefolosite. Totodată, apreciem ca binevenită măsura de a nu se mai repartiza unor întreprinderi utilaje noi, atîta vreme cit cele existente stau neutilizate sau au o utilizare redusă.

În ce privește, mașinile-unelte a căror utilizare are un caracter mai general, redistribuirea lor se poate face și în cadrul altor ministere decît cele deținătoare, asigurîndu-se astfel valorificarea mai rapidă a acestora. Este de analizat și starea tehnică a onora din aceste utilaje și dacă este cazul, în funcție de gradul de uzură, poate apare oportun ca ele să fie dezmembrate și utilizate ca piese de schimb și subsansamble.

Ținînd seama de existența unui modern și valoros potențial productiv, de faptul că fiecare nouă mașină pusă în funcțiune cu randamente maxime înseamnă noi surse de sporire a producției, noi locuri de muncă, noi surse de progres economic și social, creșterea responsabilității în fiecare întreprindere pentru folosirea deplină a capacităților disponibile se înscrie ca o necesitate a sporirii eficienței, a întregii avuții naționale.

H. PINCAS
Gh. OLTEANU

Piloni ai creșterii eficienței

Reducerea consumurilor materiale pe unitatea de produs

● Resursele materiale — o avuție care trebuie bine gospodărită și valorificată eficient ● Norme fundamentate din punct de vedere tehnico-științific la toate pro-

dusele în fabricație ● Din aceeași cantitate de materii prime — produse de calitate superioară și la costuri reduse ● Căi și soluții eficiente pentru economisire.

REDUCEREA consumului de materii prime și materiale a devenit de mult o condiție esențială de diminuare a costurilor de producție, de sporire a eficienței economice. Prin micșorarea cantității de resurse pe unitatea de valoare de întrebuințare se asigură, pe de o parte, o valorificare rațională a materiilor prime, disponibilizarea unor însemnate resurse și deplasarea lor operativă către diferite ramuri solicitatoare, sporirea rentabilității unităților productive etc.; pe de altă parte, acest proces conduce la scăderea consumului brut de materii prime deficitare, reducerea importurilor de asemenea resurse, cu consecințe directe asupra echilibrului balanței comerciale și de plăți a țării. Fără îndoială, implicațiile acestui proces sînt mult mai profunde dacă luăm în considerație efectele asupra reducerii consumurilor energetice pentru obținerea materiilor prime și a noilor valori de întrebuințare.

Ținînd seama de importanța deosebită a diminuării consumurilor materiale pe unitatea de produs, conducerea superioară de partid și de stat a atras atenția în repetate rânduri asupra necesității reducerii nivelului cheltuielilor materiale, încadrării normelor de consum aprobate, în concordanță cu dotarea tehnică a economiei. „Am obținut — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — unele reduceri în ce privește consumurile materiale și energetice; însă sînt cu totul insuficiente. În primele luni ale acestui an, am analizat aceste probleme cu principalele ministere economice... Vom continua pînă în luna mai analizarea și stabilirea măsurilor în toate sectoarele economico-sociale. Nu trebuie să rămîmă unitate economico-socială care să nu fie analizată temeinic și în care să nu se stabilească măsuri ferme privind reducerea consumurilor energetice și materiale“.

ÎN CINCINALUL precedent și mai ales în anii ce au urmat acestuia, în toate unitățile economice s-a acționat hotărît pentru reducerea consumurilor materiale pe unitatea de produs. Măsurile întreprinse au condus la micșorarea considerabilă a nivelului consumului de resurse pe unitatea de produs, în special în ramurile energointensive, în care depășirile peste media normelor în vigoare erau foarte mari (tabelul). În anul trecut, consumul de metal în industria construcțiilor de mașini, de pildă, a fost mai mic cu 1,3 la sută față de 1981, în timp ce la combustibilul convențional acesta a înregistrat o scădere de 2,5 la sută. Tot ca urmare a reducerii consumurilor specifice au fost înregistrate în 1982 însemnate economii și la alte materiale de bază: cherestea de fag (58 mii m³), feromangan (5 667 tone), fire de bumbac și tip bumbac (1 344 tone), policlorură de vinil (2 594 tone), sodă caustică (6 564 t) etc.

Valorificîndu-se experiența acumulată în decursul anilor, în întreaga economie au fost declanșate noi acțiuni pentru ca și în acest an să se realizeze reduceri mai accentuate ale consumurilor materiale pe unitatea de produs. În diferite sectoare ale economiei, măsurile și programele speciale adoptate în această privință au avut în vedere alinierea consumurilor materiale la nivelul celor ce se înregistrează de cei mai buni producători de pe piața mondială. Astfel, în primele două luni din 1983, consumurile specifice de materii prime, combustibil și energie s-au situat la multe produse la cote mai scăzute cu 0,5—3 la sută în comparație cu 1982. Este cazul cocsului, fontei brute de furnal, oțelului electric turnat în lingouri în siderurgie, combustibilului convențional pentru producerea energiei electrice în centralele pe cărbune, amoniacului anhidru (produs în instalații Kellogg, Saltzgitter, Sybetra), sodei caustice electrolitice în chimie etc. Realizările obținute pe ansamblul economiei sînt rezultatul direct al amplelor acțiuni desfășurate în direcția promovării de tehnologii avansate, asimilării de produse noi și modernizării celor existente, reproiectării produselor agabaritice, tipizării subansamblelor și componentelor, toate acestea conducînd la apropierea în mai mare măsură a consumului real încorporat în produs de normele în vigoare.

Avînd în vedere complexitatea problemei, necesitatea ca odată cu reducerea consumurilor specifice calitatea produselor să fie menținută sau chiar să crească, în unitățile economice și-a făcut tot mai mult loc ideea luării în considerare a consumului integrat de resurse și, pe această bază, necesitatea găsirii unor soluții tehnico-organizatorice de valorificare superioară a tuturor materiilor prime și materialelor, inclusiv a celor refolosibile. În acest fel se economisește un important volum de resurse primare (volumul materialelor, pieselor și bunurilor recuperate și valorificate în 1982 s-a ridicat la peste 42 mild. lei), se diminuează importurile, se reduc consumurile energetice și se asigură o mai mare circulație a materiilor prime pe toate treptele economice — de la întreprindere și pînă la nivel de ramură industrială. De asemenea, datorită măsurilor luate privind diminuarea pierderilor în procesele de prelucrare și creșterea randamentelor, îndeosebi la instalațiile mari consumatoare de energie, nivelul integrat al consumului de resurse s-a diminuat considerabil.

Realizările dobîndite nu au epuizat însă nici pe departe marile posibilități existente. Dimpotrivă, ele au evidențiat pregnant atît rezervele disponibile cît și unele din principalele căi de atragere a acestora în circuitul economic. Din analiza situației existente rezultă că la unele produse principale consumurile, cu toate reducerile obținute, nu se situează încă la un nivel apropiat de cele ce se practică pe plan mondial. Normele de consum se depășesc, mai ales, datorită insuficiențelor măsuri adoptate pe linie tehnologică și organizatorică.

Problema reducerii consumurilor materiale pe unitatea de produs trebuie să stea în continuare pe agenda priorităților în fiecare întreprindere și centrală industrială. Aceasta, intrucît, orice depășire a consumurilor normate într-un anumit sector de activitate afectează resursele destinate altor unități, produce dereglări în lanțul în aprovizionarea tehnico-materială. De asemenea, depășirea normelor de consum are efecte nedorite la nivelul economiei, începînd de la creșterea nejustificată a volumului resurselor financiare destinate achiziționării materiilor prime din import sau extragerii celor indigene, pînă la depășirea cheltuielilor materiale, diminuarea eficienței economice și a valorii nou create. Faptul că, în bună măsură, depășirile normelor de consum au fost și sînt încă rezultatul unor pierderi tehnologice generate de funcționarea necorespunzătoare a unor instalații și linii de fabricație, de folosirea peste durata normată de funcționare a unor utilaje sub sarcină, fără asigurarea unor revizii corespunzătoare, de lipsa de control periodic, a modului de utilizare a echipamentelor din dotare, practicarea unor dese derogări datorită aprovizionării necorespunzătoare cu materii prime (ca dimensiuni, grosimi sau calitate) etc. demonstrează că, la nivelul fiecărei întreprinderi, centrale și ramuri de activitate există încă însemnate rezerve care pot și trebuie să fie mai bine valorificate. De altfel, planul de stat pe acest an, programele speciale adoptate de Conferința Națională a partidului prevăd măsuri deosebite, mobilizatoare în domeniul economisirii resurselor materiale, ca factor principal de amplificare a bazei de materii prime, de reducere accentuată a costurilor pe unitatea de produs.

CU DEOSEBITĂ acuitate eforturile se cer îndreptate în direcția economisirii și reducerii consumurilor de energie și combustibili. Pornind de la sarcinile stabilite de conducerea partidului, se impune în primul rînd, revederea normelor de consum de combustibil, carburanți, energie electrică și termică, precum și economisirea resurselor energetice în toate sectoarele de activitate. Desigur, hotărîtoare pentru încadrarea în consumurile energetice sînt măsurile care se adoptă în unitățile productive: încărcarea optimă a capacităților, evitarea întreprinderilor în procesele mari consumatoare de combustibili, mai ales din industria chimică și industria energiei electrice. De

mare eficiență în această privință este și actualizarea bilanșurilor energetice în toate unitățile, identificarea căilor de eliminare a pierderilor, de recuperare a resurselor energetice refolosibile. Este de aceea de datoria energeticienilor, precum și a celorlalți factori participanți la obținerea energiei electrice (mineri, petroliști etc.) să acționeze cu responsabilitate profesională pentru lichidarea cât mai grabnică a deficiențelor care se mai mențin în aceste sectoare de activitate și concură la un nivel ridicat al consumurilor de resurse.

Nu este lipsit de interes să menționăm și contribuția mai mare pe care ar trebui să o aducă în același scop și construcții de utilaje și echipamente energetice prin asigurarea unei fiabilități corespunzătoare, prin promovarea mai fermă a unor noi tehnologii de fabricație, printr-un aport susținut al cercetării în depistarea de soluții constructive eficiente.

IMPORTANTE REZERVE ce pot și trebuie atrase cât mai grabnic în circuitul economic se află și în industria **siderurgică și constructoare de mașini**. Este vorba de nerealizarea în totalitate a procentului de scoatere a metalului din oțel lingou în unele unități siderurgice, de pierderi încă însemnate pe filiera procesului de laminare etc., ca și de folosirea în unele cazuri necorespunzătoare a metalului la unitățile beneficiare. Iată de ce se

Dinamica reducerii consumurilor de laminate finite pline de oțel
(tone/produs)

Denumirea produsului	1980	1981	1982	1983 (plan)
Autocamion 8.135 F	3,710	3,380	3,310	2,757
Autoturism de oraș „Dacia 1300”	0,678	0,675	0,672	0,644
Escavatoare cu cupa de 1,2 m.c.	19,068	18,588	18,544	15,742
Locomotiva Diesel hidraulică de 2 400 C.P.	70,300	69,769	67,920	58,311
Pompe centrifugale	0,057	0,061	0,052	0,045
Instalații de forat sonde de țifei și gaze	179,087	178,500	175,211	132,955

impune ca și în aceste sectoare de activitate — așa cum s-a subliniat și la recenta întâlnire de lucru a secretarului general al partidului cu cadre de conducere din ministerele industriei construcțiilor de mașini, de mașini-unelte, electrotehnică și electronică, cu specialiști din cercetare și proiectare din sectoarele productive ale acestor ramuri — **reducerea consumului de metal să se circumscrie realizării unei noi calități a muncii** în fiecare întreprindere și centrală industrială. În primul rând, trebuie avute în vedere măsurile referitoare la realizarea coeficientului de scoatere planificat, în special la oțel turnat continuu și oțel necalmat, laminate din oțel etc. În același timp, se impune o mai atentă analiză a cauzelor care au condus la depășirea normelor de consum de metal în industria constructoare de mașini la tractoare, mașini și utilaje pentru semănat, vagoane, boghiuri pentru locomotive etc. și unde există asigurate condițiile tehnico-organizatorice necesare încadrării în nivelele planificate. La aceasta trebuie să mai adăugăm necesitatea eliminării complete a abaterilor tehnologice de fabricație (necorespectarea temperaturii de turnare, depășirea duratei de încălzire, realizarea unei structuri de producție nefavorabilă etc.), care au influențat serios nivelul consumurilor materiale și energetice în anul trecut.

Reducerea consumurilor de metal impune aplicarea unor soluții stabile în diferite ramuri și sectoare. Astfel, în domeniul siderurgiei urmează să se treacă la extinderea laminării la toleranțe negative, la utilizarea profilelor din oțel format la rece, la asimilarea unor noi dimensiuni de tablă, benzi și sîrmă, ceea ce va permite să se obțină economii de circa 225 mii tone metal. Importanța laminării la grosimi mai mici poate fi ilustrată prin aceea că, de exemplu, producția de autoturisme prevăzută în plan va fi realizată cu o economie de circa 6 mii tone tablă subțire, cea de vagoane de marfă cu economii de 12 mii tone, iar construcțiile navale cu peste 14 mii tone tablă mijlocie și groasă mai puțin. Tot în domeniul metalului, referitor la oțelurile aliate, trebuie avută în vedere în mai mare măsură diminuarea consumului la mărcile aliate cu nichel și creșterea ponderii oțelurilor feritice. Măsurile în acest domeniu sînt de extremă urgență, ținînd seama că pe această cale este prevăzută să se economisească în acest an circa 2.400 tone nichel din import, comparativ cu prevederile inițiale de plan.

Construcțiile de mașini urmează să realizeze în acest an însemnate reduceri de consumuri, îndeosebi prin reproiectarea produselor și modernizarea tehnologiilor, perfecționarea proceselor de debitare a materialelor, utilizarea laminatelor la toleranțe negative, creșterea coeficientului de utilizare a metalului

la peste 91 la sută. Toate acestea trebuie să asigure economii de laminate de ordinul a peste 400 mii tone pe an. Este o sarcină cu totul deosebită care aparține nu numai constructorilor de mașini, ci și Ministerului Aprovizionării, care împreună cu Comitetul de Stat al Planificării și Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie au datoria de a efectua analize concrete în întreprinderi, pe produse, în vederea stabilirii căilor și soluțiilor merite să concretizeze aceste reduceri de consumuri. La recenta întâlnire de lucru de la Complexul expozițional din Piața Ștefiei, secretarul general al partidului a cerut specialiștilor din industria construcțiilor de mașini să treacă neînfriziat la revizuirea cantităților de metal folosite la unele produse unde consumurile specifice se mențin ridicate, să intensifice acțiunea de reproiectare a lor — care trebuie să se realizeze cu o reducere substanțială a greutateii fiecăruia, în condițiile asigurării unei calități înalte tehnico-funcționale și reducerii costurilor de fabricație.

Mari rezerve de reducere a consumurilor specifice sînt și în domeniul industriei de mașini-unelte, electrotehnică, și electronică, mai ales în ce privește economisirea plumbului, aluminului, metalelor neferoase și prețioase. Prin introducerea de tehnologii avansate, valorificarea fiecărui gram de metal, înlocuirea materialelor deficitare cu produse indigene de calitate corespunzătoare — se poate obține pe întregul cincinal economii de ordinul a câteva zeci de milioane de lei. Dat fiind că în multe cazuri dezvoltarea microproducției în cadrul institutelor de specialitate a permis experimentarea unor tehnologii originale, de înalt randament și economice, acoperirea unor nevoi ale producției cu materiale deficitare sau din import, îmbogățirea gamei sortimentale cu produse de înaltă eficiență se cere dezvoltată și extinsă în toate întreprinderile și ramurile unde condițiile permit aceasta.

Deosebit de importante sînt în această direcție și acțiunile ce se desfășoară în ramura construcțiilor de mașini pe linia **tipizării constructive a produselor și subsansamblelor**. Însemnate economii de materii prime se pot obține în continuare prin abordarea sistemică a procesului tipizării și unificării produselor. Este vorba de trecerea mai hotărîtă de la tipizarea pe orizontală la cea pe verticală, de la tipizarea pe produs la cea pe componente și în perspectivă la cea multifuncțională. În acest fel se asigură condițiile necesare diminuării la maximum a resurselor noi încorporate pentru aceeași unitate de produs, paralel cu creșterea eficienței utilizării tipizării în procesul de diversificare sortimentală a producției. Deși în desfășurare, procesul se cere grabnic extins, astfel încît încă în acest an efectele tipizării să conducă la o reducere de cel puțin 2—3 la sută a consumurilor materiale pe unitatea de produs finit.

ÎN ANSAMBLUL acțiunilor ce se desfășoară pe linia reducerii consumurilor răspunderi mari revin Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe și Comitetului de Stat al Planificării, care sînt chemate ca prin pîrghiile economice de care dispun să pună stavilă eliberării de cantități mai mari de materii prime unor ramuri și unități, să urmărească transpunerea în viață de către întreprinderi, centrale și ministere a programelor stabilite în acest scop. Îmbunătățirea activității acestor organisme pe linia planificării și aprovizionării corespunzătoare din punct de vedere al sortimentelor necesare de materiale, intervenția promptă acolo unde risipa își face loc, va determina fără îndoială o creștere a răspunderii, o mai intensă preocupare în toate sferile producției materiale de a valorifica la un înalt grad de eficiență toate resursele puse la dispoziție.

Pe măsură ce acțiunea de diminuare a consumurilor materiale se desfășoară continuu și cu o intensitate crescîndă, este necesar — așa cum a cerut conducerea superioară a partidului — ca fiecare ramură, centrală și întreprindere să elaboreze programe speciale pe întregul cincinal, cu obiective concrete și termene precise. În interesul dezvoltării dinamice a economiei și creșterii mai accentuate a eficienței, la această laborioasă activitate sînt chemate să-și aducă aportul — alături de întreprinderi, centrale industriale — și institutele de cercetare și inginerie tehnologică, ministerele și organele de sinteză.

**V. BOESCU
C. BĂRNEA**

Campania agricolă de primăvară

Calitatea lucrărilor — factor hotărîtor în realizarea unor producții ridicate

ÎN VEDEREA realizării producțiilor vegetale și animale prevăzute în planul pe 1983, încă de la începutul anului au fost luate măsuri pentru o bună pregătire a campaniei agricole de primăvară. S-au întreprins un șir de acțiuni pentru repararea tractoarelor și mașinilor agricole, asigurarea semințelor, identificarea de noi terenuri cultivabile (undeosebi prin redarea în circuitul agricol a unor suprafețe scoase temporar din producție), executarea lucrărilor de combatere a eroziunii solului, transportul în câmp și administrarea unor mari cantități de îngrășăminte organice ș.a. Locul central între lucrările din campania de primăvară îl ocupă, în aceste zile, însămințarea culturilor din epoca întâia și pregătirea patului germinativ pentru cele din epoca a doua, pregătirea plantațiilor noi de vii și pomi, ca și executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare.

Sarcini importante revin în acest sens tuturor organelor de conducere din agricultură, care trebuie să concentreze forțele în vederea executării lucrărilor la termenele optime și în cele mai bune condiții, asigurând folosirea rațională a fondului funciar, funcționarea sistemelor de irigații la parametrii proiectați. Întreaga activitate trebuie să se desfășoare în spiritul indicației date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a Comitetului Central al partidului: „este necesar să luăm toate măsurile și să acționăm pentru realizarea la timp și în bune condițiuni a lucrărilor agricole din primăvara acestui an și pentru a asigura o recoltă corespunzătoare”.

Ca urmare a faptului că în toamna și iarna trecută precipitațiile au fost extrem de reduse, se impun măsuri hotărâte și eficiente privind controlul permanent asupra stării de vegetație a tuturor culturilor. Dacă plantele au o răsărire sub nivelul optim cerut pentru producțiile planificate, este necesară efectuarea unei reinsămînțări. În funcție de zona pedoclimatică și de nivelul de umiditate existent, este indicat ca unele culturi care nu au o stare vegetativă bună să fie înlocuite cu altele, mai rezistente. În acest sens, în domeniul bazei furajere considerăm oportuna — așa cum s-a mai arătat în revistă — reintroducerea în cultură a dughiei, care valorifică mult mai eficient condițiile secetoase (meiul este, de asemenea, o cultură care ar putea să dea producții furajere eficiente în condiții pedoclimatice mai puțin favorabile).

Din datele centralizate la ministerul de resort, în legătură cu stadiul lucrărilor agricole de primăvară, rezultă că pînă la 26 martie au fost însămințate 1 283 mii ha (26% din suprafața planificată). Practic s-au încheiat lucrările la mazărea pentru boabe, ovăz, în pentru ulei și cartofi de vară. Semănatul sfeclii de zahăr s-a încheiat, de a-

semenea, în prima zonă de cultură și în majoritatea județelor din zona a doua; totuși, se înregistrează importante rămăneri în urmă în județele Neamț, Iași și Botoșani. Cu rezultate bune în executarea lucrărilor din această campanie se înscrie și județul Buzău, unde s-a încheiat semănatul mazărei, lucernei, ovăzului, sfeclii de zahăr și plantarea cartofilor; potrivit programului comandamentului județean, zilele trecute se execută pe ultimele suprafețe semănatul florii soarelui, care ocupă în acest județ circa 25 mii de hectare.

Am analizat la fața locului și situația unor unități de pe raza Sectorului agricol Ilfov al municipiului București. La cooperativa agricolă de producție Balotești, din suprafața totală prevăzută a fi semănată în această campanie (692 hectare), 175 hectare sînt destinate culturilor din epoca întâia (floarea soarelui, cartofi, mazăre pentru păstăi, morcovi, spanac, salată, cimbru, lucernă nouă, borceag și sfeclă furajeră). În cea de-a doua epocă se seamănă 400 ha cu porumb pentru boabe, 52 ha cu soia, 5 ha cu pepeni, 15 ha cu legume, 45 ha cu plante furajere. Această diversitate de culturi urmărește valorificarea superioară a tuturor categoriilor de terenuri și asigurarea unor importante venituri (anul trecut, cu o structură de culturi asemănătoare, cooperativa a realizat pe total — inclusiv din sectorul pentru creșterea vacilor de lapte — un beneficiu de peste 700 mii de lei; acest rezultat a permis și obținerea unor importante venituri de către cooperativă care au prestat munci agricole în acord global). Lucrările agricole din prima epocă a acestei campanii au fost executate în termenele optime, utilizîndu-se semințe de ovăz, mazăre furajeră ș.a. produse în unitate. Gunoiul de grajd rezultat din sectorul zootehnic se administrează numai după o prealabilă fermentare pe platformă. Deficitul de forță de muncă al cooperativei a fost compensat prin ajutorul primit din partea unităților industriale din comună și chiar din municipiul București (de pildă, lucrători de la „Republica” și I.O.R. execută diverse lucrări de modernizare și participă chiar la unele lucrări agricole de sezon).

De importanță deosebită este calitatea lucrărilor executate în această campanie. Respectarea întocmai a tehnologiilor preconizate (mai ales în condițiile speciale ale acestei primăveri) presupune un control riguros din partea specialiștilor. Orice zi cîștigată înseamnă spor de producție, deoarece semințele au posibilitatea să beneficieze de umiditatea încă existentă în sol. De aceea, locul specialiștilor este lângă mecanizatori, acolo unde își pot pune în aplicare priceperea profesională.

Se impun efectuarea unor arături la mică adîncime (pentru a păstra umidi-

tatea în sol) și fără bulgări, respectarea densităților stabilite potrivit condițiilor specifice fiecărei zone (prin reglarea dispozitivelor speciale de la semănători), precum și a adîncimii de semănat.

Menționăm o experiență care merită a fi reținută de toate unitățile agricole. Specialiștii de la C.A.P. Glodeanu Sărat (județul Buzău), pentru a mări lățimea de însămințare a florii soarelui, reducînd astfel parcursul tractoarelor, au montat, pe un cadru, două semănători SPC-6, ceea ce a determinat dublarea frontului de lucru și realizarea unei importante economii de combustibil.

Pe lângă semnificația deosebită a executării lucrărilor în termene optime, o atenție aparte se impune a fi acordată calității semințelor ce urmează a fi introduse în sol. În mod deosebit ele trebuie să aibă o mare putere de germinație pentru a se putea realiza o densitate corespunzătoare a plantelor. De altfel, tehnologiile de producție elaborate de minister aduc îmbunătățiri în privința pregătirii, condiționării și tratării semințelor, pentru a avea garanția bunei calități a acestora, așa încît răsăririle să fie uniformă, cu plante viguroase.

De mare importanță este și respectarea structurii soiurilor și hibrizilor la principalele culturi agricole, ținînd seama de condițiile pedoclimatice și de resursele termice, pînă la nivel de microzonă în cadrul unităților agricole. De aceea, se impune zonarea soiurilor, în actualele condiții, pînă la nivel de întreprindere, pentru a se putea realiza o concordanță optimă între cerințele biologice ale culturilor față de climă și sol și repartiția teritorială a acestor resurse. Așa, de exemplu, se are în vedere ca în fiecare zonă termică să se cultive hibrizi din mai multe categorii de precocitate, pentru valorificarea integrală a potențialului termic, în condiții organizatorice specifice campaniei.

O mare răspundere revine specialiștilor din unitățile agricole în ce privește buna organizare a formațiilor de lucru. Este necesar să se acorde toată atenția executării lucrărilor cu agregate complexe, de către formații mari, în două schimburi sau în schimburi prelungite, respectînd condițiile de reglare stabilite prin ordinul de lucru emis de inginerul-șef al fiecărei unități.

Măsurile luate, baza tehnico-materială asigurată, eforturile lucrătorilor din agricultură, constituie premise pentru realizarea producțiilor planificate din acest an.

dr. Gh. N. IOSIF

CĂI DE CREȘTERE INTENSIVĂ A EXPORTULUI DE MAȘINII ȘI UTILAJE

REALIZAREA la timp, de calitate corespunzătoare a producției de export a fost caracterizată de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., ca o problemă „hotărâtoare pentru desfășurarea corespunzătoare a activității noastre economice și pentru dezvoltarea generală a țării”. Secretarul general al partidului a cerut ministerelor și întreprinderilor să ia măsuri hotărâte pentru realizarea producției de export contractate, ca bază pentru efectuarea importurilor planificate, pentru asigurarea unei balanțe comerciale excedentare, pentru echilibrarea balanței de plăți.

Pentru colectivul întreprinderii „1 Mai” Ploiești, veche și renumită exportatoare de utilaj petrolier, îndeplinirea acestei sarcini necesită acțiuni și măsuri atât în domeniul producției propriu-zise, cât și pe planul cit mai bune adaptări a acesteia la cerințele pieței externe, astfel încât să asigure creșterea volumului livrărilor la export și un volum mai mare de încasări valutare.

Asigurarea pieselor de schimb pentru utilajul fabricat este o componentă de bază în promovarea exportului de mașini și utilaje, în cucerirea de noi piețe, fără de care exportul instalațiilor complexe este aproape de neconceput. Livrările de utilaj petrolier, de pildă, trebuie însoțite întotdeauna de un export de piese de schimb — care, în unele cazuri, dețin o pondere relativ mare în valoarea exportului total, în funcție de mărimea lotului și de vechimea exportului.

Pe plan mondial se constată o preocupare deosebită a firmelor producătoare de utilaj petrolier în ceea ce privește asigurarea pieselor de schimb. Astfel, în cazul Statelor Unite, cel mai mare exportator mondial de utilaj petrolier, exportul de piese de schimb reprezenta în anul 1981, circa 71% din volumul total al exportului de utilaj petrolier¹⁾. Importanța actuală a vânzărilor de piese și componente în structura comerțului mondial cu mașini a fost analizată pe larg în Revista Economică²⁾, studiile evidențind că practic, circa 50% din volumul valoric al acestuia îl constituie componentele vindute sau cumpărate pentru montaj.

Practica internațională demonstrează că în cadrul strategiei exporturilor, service-ul îndeplinește un rol foarte important, constituind domeniul în care interesele furnizorului și beneficiarilor se îmbină în modul cel mai armonios.

O inversare a raportului valoric între exportul de utilaje și cel de piese de schimb

ASIGURAREA service-ului și pieselor de schimb pentru instalațiile și utilajul petrolier are o importanță deosebită pentru importator, ținând cont de rolul și locul ce-l ocupă acestea în

sporirea siguranței în exploatarea utilajului petrolier. Față de alte categorii de utilaje, acesta trebuie să lucreze în proces continuu, circa 5000—7000 de ore într-un an; este un utilaj ale cărui părți componente sînt foarte sollicitate pe tot timpul funcționării (sarcini mari la cîrlig, temperaturi și presiuni ridicate, mediu abraziv); lucrează izolat, la distanțe mari de localități, cu posibilități limitate de intervenție și întreținere; face parte din categoria utilajului complex, în construcția căreia sînt cuprinse o gamă largă de instalații și aparatură executate în colaborare, ceea ce impune o bună corelare și aliniere a unităților producătoare pentru asigurarea pieselor de schimb; personalul care îl manipulează nu are întotdeauna o pregătire corespunzătoare; apar implicații economice deosebite în cazul staționării din lipsa pieselor de schimb, datorate costului foarte ridicat al unei ore de foraj. Este lesne de înțeles de ce potențialii beneficiari externi condiționează încheierea contractelor pentru utilajul petrolier de asigurarea pieselor de schimb atât pentru perioada de garanție, cât și pentru cea post-garanție.

În ceea ce-l privește pe exportator, avantajele organizării livrărilor de piese de schimb tuturor clienților de utilaje, ca și exportul direct de componente (piese de schimb) sînt multiple:

— consumul de piese de schimb este foarte ridicat, în decursul a 3—5 ani de exploatare putînd atinge valori ce depășesc valoarea inițială a instalației;

— prețurile, în general, nu sînt suse presiunii concurențiale, producătorul aflîndu-se în situația specială de furnizor exclusiv;

— producătorul poate eșalona livrările corespunzător posibilităților sale de producție;

— obținerea unei eficiențe sporite prin valorificarea pieselor de schimb la un curs de revenire mult mai bun decît cel obținut pentru produsele de bază.

În același timp, exportatorul are și obligații specifice față de partenerii săi, adeseori criteriul de bază în alegerea furnizorului de către beneficiar fiind asigurarea sefului de piese de schimb pentru întreaga perioadă de funcționare. În acest sens el trebuie să se preocupe de:

— asimilarea și aplicarea permanentă a unor tehnologii de înaltă productivitate, care să asigure satisfacerea beneficiarilor atât din punct de vedere cantitativ, cit și din punctul de vedere al calității și fiabilității acestora; promptitudinea și operativitatea cu care sînt rezolvate cererile de piese de schimb constituie un element de bază în satisfacerea beneficiarilor. Rezolvarea acestei probleme impune existența și funcționarea unui sistem informațional cit mai scurt între beneficiar și producător;

— livrarea pieselor de schimb la beneficiar în termenele, cantitățile și sortimentele dorite de acesta, pentru a asigura o bună imagine de firmă, men-

ținerea și extinderea piețelor de desfacere;

— buna conservare, ambalare și marcare a preselor, avînd în vedere condițiile de transport, ca și timpul relativ mare cît sînt menținute în stoc.

De ce este necesară specializarea producției

ÎN APLICAREA decretului nr. 117/1981 privind organizarea livrării de piese de schimb și service, pe baza unor ample analize asupra producției pieselor de schimb și a gradului de satisfacere a cererilor beneficiarilor externi, în conjunctura unui export de utilaj petrolier în permanentă creștere, s-a constatat că dezvoltările făcute în întreprinderea „1 Mai”-Ploiești ca și pe ansamblul centralei au condus la creșterea continuă a producției de utilaj petrolier și obținerea unor sporuri importante, în special pentru utilaje complete destinate exportului. Noile capacități de producție puse în funcțiune n-au cuprins însă și sectoare specializate pentru piese de schimb, astfel că la un moment dat s-a constatat existența unor restricții în satisfacerea cererilor de piese de schimb ale beneficiarilor externi. Această categorie de produse a fost lăsată pe plan secundar, datorită atât lipsei capacității de producție, cit și sistemului nestimulativ de evidențiere în valoarea producției totale.

Optica de a lăsa pe plan secundar producția de piese de schimb trebuie reconsiderată, din cel puțin următoarele cîteva motive: unii beneficiari pot să manifeste rețineri în contractarea produselor întreprinderii, condiționînd aceasta de încheierea contractelor pentru piese de schimb; alți beneficiari, din cauza neonorării contractelor pentru piese de schimb de către întreprinderea noastră, au trecut la confecționarea pieselor de schimb în atelierele proprii sau apelează la alți furnizori; exportul de piese de schimb permite obținerea unor prețuri externe la un curs valutar foarte avantajos — dublu față de cel obținut pentru instalațiile de foraj.

Pe baza rezultatelor obținute în urma analizei, s-a decis elaborarea de către compartimentul de pregătirea fabricației din întreprindere, în colaborare cu Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru utilaj petrolier și minier, a unui „Studiu privind dezvoltarea capacităților de producție a pieselor de schimb pentru utilajul petrolier”. Studiul a fost aprobat de forurile tutelare și însușit de întreprindere, hotărîndu-se să se treacă neîntîrziat la crearea de capacități distincte pentru producția de piese de schimb (pînă atunci, acestea se exe-

¹⁾ „Petroleum Engineering” nr. 2/1982.

²⁾ Revista economică nr. 5/1983, Ihor Lemnij „Comerțul mondial cu componente pentru industria constructoare de mașini”.

cutau pe capacitățile destinate producției de bază). Se prevede ca pînă la finele actualului cincinal producția de piese de schimb să atingă o capacitate reprezentînd 12,2% din totalul volumului de producție marfă a întreprinderii. În acest fel producția pieselor de schimb în prezentul cincinal va marca o creștere de 66,5%, față de un spor de 43,8% al totalului producției marfă.

Cu toate acestea, întreprinderea, datorită lipsei de capacitate, a transferat la alte unități execuția la o serie de piese de schimb, preluînd în schimb fabricația unor produse mai îndepărtate de profilul său. De exemplu, deși piesele de schimb pentru pompele de noroi au o mare pondere (78%) în volumul total al pieselor de schimb, cu influențe hotărîtoare asupra indicatorilor de foraj — și cu toate că pe plan mondial (în special în S.U.A.) aceste piese se execută în seturi complete, către unități specializate — în țara noastră fabricația acestora se realizează în mai multe întreprinderi: cămășile de pompă la I.U.C. Ploiești, întreprindere

tării de cca. 2,5 ori a capacității de producție a secției aparataj din cadrul întreprinderii „1 Mai”. De asemenea, apare necesitatea stringentă a creșterii capacității de producție pentru articolele tehnice din cauciuc și îmbunătățirii calității acestora, întrucît capacitățile I.M. Cîmpina nu mai asigură necesarul pentru unitățile din centrală.

O cale de creștere a aportului valutar al exportului

ACESTE dezvoltări sint justificate dacă avem în vedere că eficiența exportului de piese schimb la întreprinderea „1 Mai”-Ploiești a crescut an de an, datorită pe de o parte preocupării pentru satisfacerea cererii partenerilor externi, iar pe de altă parte ridicării nivelului calitativ, în special al pieselor de schimb de mare uzură. În anul 1981, exportul total de piese de schimb pentru utilaj petrolier a crescut de cca. 3,5 ori față de anul 1975, ajungînd să

acest sens, pe plan mondial se constată o tendință de reducere a timpului scurs de la transmiterea comenzii pînă la onorarea acesteia pînă la cîteva zile. Pe această linie reiese necesitatea ca la nivelul întreprinderii „1 Mai”-Ploiești să ia ființă un depozit central pentru stocarea pieselor de schimb destinate exportului, precum și să se creeze depozite de piese de schimb în custodie la partenerii externi, amplasate și dimensionate pe baza unor studii bine fundamentate, în scopul de a optimiza imobilizările de fonduri și de a asigura o calitate corespunzătoare a livrărilor, în ceea ce privește conservarea, ambalarea și marcarea.

Avînd în vedere tendința de creștere a volumului exportului de piese de schimb și ținînd cont de necesitatea creșterii eficienței acestuia, considerăm că se impune a fi luată o serie de măsuri privind:

— intensificarea activității de prospectare a pieței externe privind necesarul de piese de schimb;

— îmbunătățirea activității de contractare, prin implicarea mai directă a întreprinderii producătoare în relațiile cu beneficiarul extern;

— organizarea superioară a fabricației pieselor de schimb, în funcție de volumul și structura nomenclaturii;

— îmbunătățirea activității de desfacere și expediere la beneficiari, în scopul satisfacerii cererilor.

Făcîndu-se o analiză asupra modului în care s-a acționat în direcția realizării acestor obiective, a reieșit că dezvoltarea capacității necesare producției pieselor de schimb, făcută pe baza studiului amintit, a luat în calcul parcul de instalații executate de întreprindere pe o perioadă de numai 5 ani. Aceste capacități sint sub necesarul real de piese de schimb, deoarece durata medie de funcționare a instalațiilor de fo-

Vasile ERHAN

(Continuare în pag. 13)

Dinamica producției pieselor de schimb

	1976	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Volumul valoric al pieselor de schimb	100	255	282	318	374	394	425
Ponderea pieselor de schimb în producția marfă	6,8	10,5	10,3	10,5	11,7	11,8	12,2

specializată în producția de utilaj chimic; pistoanele la „1 Mai”-Ploiești și I.M. Cîmpina; tije de piston și supapele de pompe la „1 Mai”-Ploiești și I.U.P. Tirgoviște.

Fiind vorba de piese care lucrează în cupluri, trebuie ca și tehnologiile, dotarea cu SDV-uri și organizarea fabricației să fie unitare.

Luînd în considerație necesarul de a uratură pneumatică și hidraulică pentru acționările instalațiilor de foraj, se desprinde necesitatea dezvoltării

dețină o pondere de 20% în valoarea totală a exporturilor. În acest interval, creșterea a fost de 4,47 ori pe relația Est și cca. 2,4 ori pe relația Vest. Analizînd eficiența exportului de piese de schimb, se constată o îmbunătățire a cursului de revenire pe relația clearing țări socialiste cu cca. 43% în 1981 față de 1976 și cu cca. 65% pe relația devalute libere, în același interval.

Eficiența activității de livrare a pieselor de schimb este strîns legată de operativitatea expedierii acestora. În

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Realizarea planului în industria extractivă

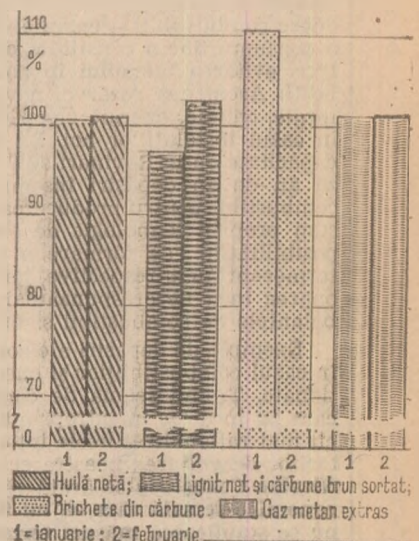
ÎN primele două luni ale anului 1983 prevederile planului au fost îndeplinite și depășite (graficul), la huiulă netă (101,2%), obținîndu-se în plus 15 mii tone; la lignit net și cărbune sortat realizările s-au situat aproape la nivelul prevederilor (99,9%), la brichete din cărbune s-a obținut o depășire (105,9%), ca și la gaze asociate utilizabile (106%). Cu toate aceste rezultate pozitive, la o analiză mai profundă se pot desprinde importante rezerve insuficient valorificate. În condițiile nerealizării extracției de huiulă brută, siderurgia a rămas desoperită cu importante cantități de huiulă spălată pentru cocs. Apare deci necesar ca toate unitățile producătoare de huiulă, și în primul rînd Combinatul minier din Valea Jiului, să-și intensifice eforturile pentru creșterea extracției de huiulă, prin asigurarea din timp

a liniilor de abataj necesare, îndeosebi la exploatarea miniere Aninoasa, Paroșeni, Lupeni, Bărbăteni (unde sint rămîneri în urmă mai importante), asigurarea numărului de muncitori calificați în abataje, ridicarea gradului de utilizare a combinelor de înaintare de la 71—75% la cel puțin 81% planificat, iar la combinele de abataj de la 79—80% la 85%. În paralel, se impun măsuri pentru încadrarea strictă în structura sortimentală prevăzută în plan.

La producția de lignit depășirile de plan din luna februarie a.c. au compensat minusurile din prima lună a anului. Întrucît pe primele două luni ale anului stagnările pentru remedieri și reparații accidentale au însumat în jur de 7.000 ore-excavator (echivalent cu o producție de cărbune de 450—500 mii tone), se impune continuarea acțiunilor de îmbunătățire

a condițiilor de exploatare și de întreținere a utilajelor de carieră, îndeosebi a transportoarelor cu benzi de cauciuc.

La producția de țifel, situația cu circa 10% sub prevederi a extracției, localizată în principal la trusturile din Tg. Jiu, Ploiești și Moinești, este o urmare atît a declinului producției la sondele vechi, cit și a insuficienței activității pentru reactivarea și creșterea randamentului lor, a nerealizării programului de investiții — respectiv de punere în funcțiune în termene scurte a unor sonde. Prin aplicarea măsurilor stabilite la recenta Consfătuire pe țară cu oamenii muncii din industria petrolului privind, mai ales, utilizarea mai deplină a fondului de sonde active, promovarea de tehnologii eficiente pentru recuperarea în măsură sporită a țifelului din zăcămint, executarea la termenele fixate a programului de punere în funcțiune a noulor sonde, se poate ajunge la atîngerea unei producții medii zilnice de 42—43 mii tone petrol, ceea

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI:

RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Răspundere și cointeresare — imperative ale consolidării noului mecanism economico-financiar

ANALIZA întreprinsă de Plenara C.C. al P.C.R. din 23-24 martie a.c. cu privire la situația economico-financiară pe ansamblul economiei naționale pe anul 1982, rezultată pe baza analizei de bilanț, precum și cu privire la aplicarea hotărârilor Conferinței Naționale din luna decembrie 1982 în domeniul retribuiri muncii și repartiției veniturilor oamenilor muncii sugerează ca idei de bază, pe de o parte, creșterea **răspunderii** pentru mobilizarea tuturor forțelor materiale și umane de care dispun unitățile socialiste, iar, pe de altă parte, creșterea **cointeresării materiale** în utilizarea mai eficientă a resurselor.

Asigurarea echilibrului material al planului

ÎN CUVÎNTAREA la plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că neîndeplinirea de către unele unități a obligațiilor pe care le au în domeniul producției creează o situație în lanț de dezorganizare a activității de producție. În anul 1982, cu toate rezultatele bune obținute de majoritatea unităților economice în realizarea sarcinilor fizice de producție, ritmic, în structura sortimentală și calitatea stabilite, planul n-a fost realizat la unele produse, dintre care 230 de produse principale, urmărite la nivel central; aceste nerealizări au influențat negativ atât asigurarea bazei materiale a planurilor întreprinderilor beneficiare din țară, cât și realizarea unor sarcini de export. Consecințe identice pentru asigurarea echilibrului material — iar în cazul exportului și al echilibrului valutar — are și neîncadrarea în consumurile materiale normate. Un domeniu asupra căruia documentele plenei atrag în mod deosebit atenția este acela al consumurilor de combustibili și energie.

Un semn care trebuie să sporească grija unităților economice în acest domeniu îl constituie însăși înzestrarea tehnică, în creștere continuă. Dinamica fondurilor fixe devansează încă pe aceea a producției. Or, în condițiile evoluției pozitive a structurii fondurilor fixe din economia noastră, în care cea mai accentuată dinamică de creștere o au mașinile, utilajele și instalațiile — care, prin natura lor, consumă în procesul de funcționare combustibili și energie — o rezervă importantă de reducere a consumurilor o constituie **creșterea randamentului fondurilor fixe, evitarea mersului în gol, funcționarea la parametrii stabiliți**. Asemenea rezerve, nevalorificate suficient sînt în metalurgie, chimie, energie electrică și alte ramuri economice, chiar în cazul instalațiilor noi. La termocentralele electrice de mare capacitate de la Rovinari și Turceni, de exemplu, se înregistrează an de an depășiri însemnate ale normelor de consum de combustibil pentru producerea energiei cât și a normelor de consum propriu tehnologic de energie electrică, fapt ce afectează posibilitățile de formare a stocurilor normate de cărbune la termocentralele respective, iar — pe un plan mai larg — funcționarea încă necorespunzătoare a instalațiilor de aici afectează balanțele de combustibil și energie.

Exemple de depășiri ale consumurilor normate sînt nu numai în cazul combustibililor și energiei și nu numai în cazurile menționate. Ținînd seama de consumurile materiale neeconomice care au încă loc în întreprinderi, de imperativul de a gospodări cât mai rațional resursele interne pe care se bazează în mod hotărîtor dezvoltarea noastră economică, în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu se arată că „nu trebuie să rămîna unitate economico-socială care să nu fie analizată temeinic și în care să nu se stabilească măsuri ferme privind reducerea consumurilor energetice și materiale”.

O deosebită însemnătate pentru creșterea răspunderii în realizarea sarcinilor privind producția fizică și în utilizarea mai rațională a materiilor prime, materialelor, energiei și combustibili-

lilor o au măsurile preconizate în domeniul retribuiri muncii și repartiției veniturilor. Se are în vedere ca **gradul de realizare a sarcinilor fizice de plan să constituie unul din criteriile care vor sta la baza calculului, eliberării și controlului fondului de retribuire a muncii, iar veniturile individuale ale oamenilor muncii vor fi acordate în raport direct de realizarea planului de producție și a producției destinate exportului, cu respectarea strictă a normelor de calitate și a normelor de consum**. Retribuția va fi corelată cu creșterea productivității muncii individuale și pe întreaga unitate, iar în vederea stabilirii unei corelații mai directe între indicatorii de plan privind nivelul producției fizice și consumurile de muncă stabilite pe produs urmează să fie perfecționat în continuare sistemul de normare a muncii.

Toate acestea impun măsuri hotărîte pentru fundamentarea cât mai realistă a indicatorilor de plan cu măsuri de realizare, defalcarea concretă a sarcinilor pe fiecare loc de muncă, control și evidență stricte în realizarea sarcinilor, eforturi de gândire și organizare mai bună a activității fiecărui om al muncii.

Realizarea obiectivelor privind creșterea eficienței economice

ÎN ANUL 1982 s-au obținut rezultate mai bune față de anul precedent în ce privește reducerea nivelului cheltuielilor totale de producție și al cheltuielilor materiale, creșterea producției nete, în volum absolut cât și raportată la numărul de personal muncitor și la volumul fondurilor fixe etc., ceea ce a permis ca pe ansamblul economiei, creșterea venitului național să devanseze în continuare pe aceea a produsului social față de prevederile planului.

Volumul total al resurselor obținute de unitățile socialiste sub forma acumulărilor bănești, amortizării fondurilor fixe și a altor resurse pentru investiții și fondurile destinate cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic au crescut, de asemenea, atât față de plan cât și față de anul precedent, ceea ce a permis sporirea gradului de autofinanțare, concretizată în creșterea ponderii fondurilor proprii ale unităților în totalul resurselor realizate. Indicatorii de eficiență și rezultatele financiare pe ansamblu puteau fi însă mai bune dacă toate unitățile ar fi realizat prevederile privind producția și încasările din vânzarea producției și dacă s-ar fi încadrat în consumurile și celelalte cheltuieli planificate.

În documentele Plenei C.C. al P.C.R. și ale recentei sesiuni a Marii Adunări Naționale se acordă o importanță deosebită **creșterii eficienței și rentabilității** nu pe calea majorării prețurilor, ci prin **reducerea nivelului general al costurilor de producție și al cheltuielilor de circulație**.

În legătură cu reducerea nivelului cheltuielilor materiale practica arată că rezerve însemnate sînt nu numai în ce privește consumul de materii prime, materiale, combustibili și energie, ci într-o mare măsură aceasta privește și domeniul **consumurilor și cheltuielilor legate de fondurile fixe — amortizarea și partea de cheltuieli materiale efectuate cu reparația, întreținerea și funcționarea utilajelor**, iar în industria extractivă se mai adaugă și sumele incluse în costurile producției pentru recuperarea cheltuielilor cu descoperirea rezervelor geologice. Caracterul relativ constant al cheltuielilor de această natură impune orientarea acțiunilor de reducere a costurilor atît spre reducerea costului investițiilor efectuate pentru obținerea fondurilor fixe, cât și spre creșterea nivelului producției marfă la 1 000 de lei fonduri fixe în procesul utilizării acestora.

În ce privește costul investițiilor se face simțită în continuare necesitatea creșterii răspunderii organizațiilor de proiectare și ale beneficiarilor pentru stabilirea cât mai corectă a acestu-

ia, deoarece — așa cum rezultă din practica avizării documentațiilor tehnico-economice pentru investiții — supraevaluările se cifrează încă la multe miliarde de lei anual. Totodată, este de așteptat ca recente hotărâri în domeniul prețurilor să stăvilească creșterea exagerată a acestora la unele mașini, utilaje și instalații, la care rentabilitatea se situează în prezent între 30 și 40%, scumpind inutil costul investițiilor, în special în industria extractivă și în ramura energiei electrice și termice.

Referitor la creșterea producției la 1 000 de lei fonduri fixe, rezerve pentru reducerea cheltuielilor materiale cu caracter constant există în primul rând la obiectivele care nu realizează încă parametrii tehnico-economici proiectați, factor pe seama căruia în anul 1982 nu s-a realizat un volum însemnat de producție. De asemenea, rezerve mari sînt în sectoarele în care amortizarea și cheltuielile legate de fondurile fixe dețin ponderi însemnate în totalul costurilor de producție, din cauza atât a volumului mare de fonduri pe care le administrează unitățile respective, cât mai ales a neutilizării integrale a capacităților de producție (energie electrică și termică pe bază de cărbune, industria extractivă, chimică, metalurgică etc.).

Reducerea nivelului general al costurilor și creșterea pe această bază a rentabilității impun **creșterea mai accentuată a productivității muncii**, care permite diminuarea nivelului cheltuielilor cu munca vie pe unitatea de produs cât și raportate la 1 000 lei producție marfă. Așa cum se arăta la recenta plenară, productivitatea muncii va trebui să fie dublată pînă în anul 1985, acest obiectiv urmînd să fie realizat prin măsuri organizatorice, tehnice, de mecanizare, de automatizare a proceselor de muncă etc. care vor fi prevăzute într-un program național în curs de elaborare, dar care la nivelul fiecărei unități trebuie identificate și aplicate încă din prezent. Necesitatea creșterii mai accentuate a productivității muncii are și următoarea semnificație sub aspectul creșterii rentabilității: ea ar contribui la înlăturarea unor tendințe apărute în ultimii ani de reducere a ponderii beneficiilor în totalul valorii producției nete. Sub acest aspect atrage atenția faptul că după introducerea producției nete ca indicator de bază al planului și legarea retribuirii muncii de acest indicator, dinamica acesteia a devansat pe aceea a beneficiilor. Fenomenul s-a produs atât ca urmare a unor neajunsuri în planificarea valorii producției nete (tendința de a supraevalua prin plan nivelul cheltuielilor materiale pentru a evita în execuție eventuale riscuri de neîncadrare, aceasta făcîndu-se însă în dauna asigurării necesarului de cheltuieli cu munca vie), cât și din cauză că în procesul de repartizare a valorii producției nete s-au plătit depășiri necorespunzătoare de retribuții și s-au vărsat la bugetul statului impozitele și cotele pentru asigurări sociale aferente depășirilor necorespunzătoare de retribuții, toate acestea făcîndu-se în dauna beneficiului ca element component al valorii producției nete.

Măsurile privind creșterea productivității muncii urmăresc să elimine situații de natură celei sus-menționate, să asigure o corelație directă între fluxurile naturale de produse și fluxurile bănești ce au loc sub forma retribuțiilor, să îmbunătățească în conținut procesul de repartizare a valorii nou create prin protejarea elementelor acumulării și în primul rând a beneficiilor de efectele pe care le produce în prezent în unele unități economice depășirea cheltuielilor cu munca vie.

Producție peste plan — venituri sporite

DOCUMENTELE plenarei acordă atenție deosebită problemelor de care depinde realizarea beneficiilor și a celorlalte resurse de formare a fondurilor necesare finanțării acțiunilor prevăzute în plan.

În acest cadru, un rol important îl are introducerea indicatorului producție marfă vîndută și încasată în sistemul indicatorilor de cointeresare materială. Legarea veniturilor oamenilor muncii de gradul în care a fost realizată (încasată) producția marfă, în comparație cu prevederile planului, este de natură să stimuleze în direcția accelerării întregului circuit bani-marfă-bani și să imprime un caracter mai rapid și de continuitate neîntreruptă reinnoirii proceselor de producție. Realizarea producției marfă vîndută și încasată impune o grijă sporită în fiecare unitate industrială pentru corelarea mai bună a volumului și mai ales a structurii stocurilor cu necesitățile producției; asigurarea contractării ferme și la nivelul sarcinilor de plan a întregii producții ce urmează a fi livrată și încasată; introducerea în fabricație numai a produselor cu desfacere asigurată; accelerarea circuitelor de fabricație; respectarea sortimentelor și indicilor de calitate prevăzuți; livrarea și încasarea ritmică a producției. Aceasta presupune, de fapt, soluționarea tuturor problemelor ce apar pe parcursul proceselor de aprovizionare, producție și desfacere. Cu titlu de exemplificare arătăm numai una din acestea, care, în prezent îngreunează procesul de rotație normală a fondurilor și anume: funcționarea eficientă a indicatorului producție marfă vîndută și încasată, ca pirghie economico-financiară care acționează în direcția accelerării vitezei de rotație a mijloacelor circulante, este incompatibilă cu situația actuală — întîlnită în multe întreprinderi — în care ponderea cea mai mare în volumul fondurilor administrate se află imobilizată la fiecare sfîrșit de perioadă de plan în produse, lucrări și servicii facturate și neîncasate. Pentru soluționarea problemelor care determină această stare de fapt neeconomică, se impune elaborarea și introducerea de norme în economie care să elimine cu desăvîrșire situațiile din prezent cînd în onorarea obligațiilor de plată către furnizori acționează într-o anumită măsură bunul plac al beneficiarilor răi platnici, care întîrzie prezentarea la bănci a documentelor trimise de furnizori, nu solicită credite bancare pentru incapacitatea de plată în cazurile prevăzute de lege, preferînd să utilizeze în finanțarea activității proprii resurse atrase de la furnizori și creditori, de valori uneori deosebit de însemnate (în anul 1982 ponderea unor astfel de resurse a reprezentat, în medie, circa 1/3 din volumul total al resurselor de acoperire a mijloacelor circulante). Desigur, realizarea producției marfă vîndută și încasată ridică și alte probleme de soluționarea cărora depinde în final îmbunătățirea rezultatelor financiare ale fiecărei unități.

În esență, se poate afirma că, din punct de vedere al creșterii rezultatelor financiare, semnificația de ansamblu a măsurilor adoptate la plenară constă în aceea că ele urmăresc liantele de bază ale activității economico-financiare din orice unitate economică precum și la nivelul economiei naționale și anume: creșterea rentabilității prin reducerea generală a costurilor de producție, și creșterea solvabilității prin realizarea integrală și la timp a veniturilor cînd încasări în așa fel ca din aceste venituri să fie acoperite integral cheltuielile, să fie formate fondurile proprii, să fie achitate integral și la scadență toate obligațiile de plată către societate, furnizori și creditori, să poată fi asigurat în fiecare unitate fluxul continuu și reinnoirea neîntreruptă a proceselor de producție la nivelurile stabilite prin plan. Acestui scop îi corespund atât sarcinile ce rezultă din documentele plenarei, cât și măsurile de cointeresare materială preconizate pentru realizarea acestora, a căror esență constă în faptul că în societatea noastră socialistă nimeni nu va putea să primească retribuție sau să aibă venit garantat dacă nu muncește și dacă nu produce potrivit obligațiilor de la locul său de muncă.

N. SĂVOIU

Exportul de mașini și utilaje

(Urmare din pag. 11)

raj este, în general, mai mare de 10 ani. De unde s-a desprins necesitatea de dezvoltare a capacităților și totodată de intensificare a activității de prospec-tare a piețelor externe prin toate mijloacele de care dispune întreprinderea (acțiuni de contractare, licitații, echipe de asistență tehnică și service etc.), pînă la potențialul real al exportului.

Din analizele efectuate cu privire la activitatea de ofertare, contractare și derulare a contractelor externe a reieșit că durata acestui ciclu este mare, iar în transmiterea documentelor sînt antrenate verigi intermediare între bene-

ficiar și producător, fapt ce frînează operativitatea cu care trebuie să răspundem cerințelor partenerilor externi. Au fost luate măsuri ca planificarea și programarea în fabricație a pieselor de schimb să se facă pe bază de loturi optime, care să asigure o productivitate sporită și costuri de fabricație cît mai mici, cu respectarea strictă a termenelor contractuale de livrare.

Dezvoltarea producției de piese de schimb a întreprinderii trebuie susținută de o nouă orientare în fabricația acestora, prin concentrare și specializare, în scopul sporirii productivității muncii și al reducerii costurilor de producție. În acest sens s-a trecut la

organizarea unor sectoare și linii de fabricație pe grupe și familii de piese de schimb cu pondere și frecvență mari. Dotarea liniilor tehnologice cu mașin-unelte și S.D.V.-uri specializate, precum și încadrarea cu muncitori de calificare corespunzătoare asigură sporirea productivității muncii și a calității produselor.

Pentru satisfacerea cu promptitudine a unor cereri urgente de piese de schimb, au fost organizate în unele țări stocuri de piese. Astfel, au fost create depozite în consignație, cu decontarea valorii pieselor de schimb pe măsura utilizării acestora de către beneficiari. Această experiență pozitivă trebuie extinsă în continuare.

DOCUMENTAR

Materialele industriale: evoluții previzibile

DEȘI într-un mod mai puțin evident și nicidecum spectaculos, actuala revoluție tehnico-științifică încorporează ca un cât fundamental o autentică revoluție în domeniul materialelor utilizate în producție. Problema materialelor, a asigurării lor în cantități și structuri corespunzătoare a fost accentuată de criza mondială și perturbarea unor fluxuri comerciale deja statornicite. Dar, după cum observă unii experți, nu arareori acest gen de restricții a impulsivat cercetările în domeniul respectiv. Sporind considerabil ponderea „materiei cenușii” în valoarea produsului final.

Din punct de vedere practic, specialiștii constată trei direcții mai importante în ce privește utilizarea materialelor în industrie în perspectivă care, toate, au la bază un intens proces de inovare: a) perfecționarea materialelor clasice; b) producerea de materiale în întregime noi; c) lărgirea ariei de utilizare a diferitelor tipuri de materiale, atât noi cât și perfecționate. Tocmai în virtutea unei astfel de judecăți unii autori consideră că o prognoză în domeniul materialelor poate să pornească de la beneficiari, deci de la sectoarele industriale care impulsionează căutările în această direcție. Din perspectiva amintită, pot fi distinse câteva cupluri de genul: activitate industrială — noi tipuri de materiale, care creează osatura viitoarelor dezvoltări.

O primă subramură industrială o reprezintă **industria aeronautică și cea spațială**, a cărei dezvoltare explozivă este legată direct de realizarea a două tipuri de materiale: compozitele și metalele cu proprietăți și parametrii deosebit de ridicați. În cazul materialelor compozite cercetările au fost orientate, pe de o parte, în direcția realizării de compozite structurale (rețea de fibre de sticlă sau de carbon) a căror densitate scăzută permite o reducere accentuată a cantităților de materiale utilizate; pe de altă parte, s-a urmărit obținerea de compozite termostruurale (fibre refractare de tipul carbon/carbon) cu o rezistență superioară la șocurile termice și mecanice. Costul încă ridicat al acestui tip de materiale se dovedește prohibitiv pentru utilizarea acestora în alte domenii industriale, dar procesul de depășire a granițelor industriei aeronautice apare specialiștilor ca fiind iminent.

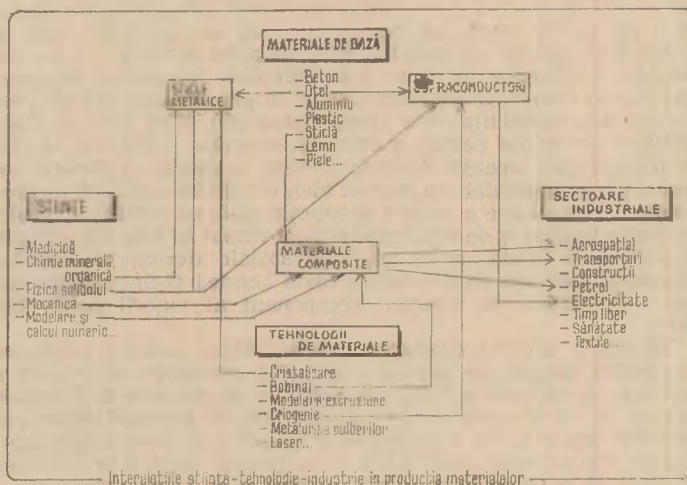
În **industria de automobile** asistăm — afirmă unii specialiști — la o autentică dispută între materialele clasice și cele recent create, problema cea mai intens discutată fiind cea a înlocuirii diferitelor piese din fier cu cele din aluminiu, materiale plastice sau materiale compozite; aluminiul este pe cale să înlocuiască fierul în cazul anumitor componente ale automobilului (chiulase, schimbătoare etc.), iar tratarea aluminiului prin procedee noi, cum sînt metalizarea pe bază de plasmă sau laser va permite și substituirea unor piese din oțel de mare duritate.

În sfîrșit, un domeniu cu un nivel ridicat de absorbție a materialelor noi îl reprezintă **energetică și, în mod deosebit, energetică nucleară**. Prin specificul acestei noi tehnologii energetice au fost realizate numeroase noi tipuri de materiale: oțeluri speciale, materiale încorporate în structuri, materiale rezistente la radiații etc. Tot în sfera producției de energie electrică se înregistrează preocupări intense pe linia realizării de noi materiale în scopul stocării energiei, fie pe linia acumulatoarelor electrice (se urmărește, de pildă, producerea de polimeri și fibre de sticlă conducătoare de electricitate), fie urmînd filiera hidrogenului electrolitic, ceea ce declanșează o serie de cercetări în direcția realizării de hidruri metalice. De asemenea, probleme noi se ridică în domeniul electricității, unde o serie de recente descoperiri cum ar fi supraconductorii anunță o veritabilă restructurare a domeniului (un supraconductor are o rezistență electrică aproape nulă și proprietăți magnetice speciale, ceea ce va permite, probabil, creșterea puterii alternatoarelor pînă la 5 000 de MVA și reducerea la jumătate a masei mașinilor electrice). Dar, desigur, domeniile amintite nu cuplează sfera solicitărilor de materiale noi; tele-

comunicațiile și medicina se află, de asemenea, în avangardă.

O altă modalitate de a investiga perspectivele dezvoltării în sfera materialelor industriale este cea a selecției și ierarhizării acestora în funcție de tehnologii conducătoare. Așa se procedează în Japonia, unde s-au fixat șase domenii de cercetare prioritare: materialele ceramice, materialele pentru membrane de filtrare cu randament înalt, polimeri cu proprietăți superioare în ce privește conductibilitatea, polimeri cu un înalt grad de cristalinitate, aliaje cu cristalinitate controlată și cu performanțe ridicate, materiale compozite.

Realizarea succeselor scontate are la bază, ca de altfel în marea majoritate a sectoarelor de cercetare, investiții importante în aceste domenii, asigurarea cu personal calificat (potrivit unor estimății, în Franța sînt angajate peste 2 milioane de persoane în activități legate de realizarea și promovarea noilor tipuri de materiale), investiții concretizate în instalații de experimentare corespunzătoare. Dar, după cum afirmă unii observatori ai domeniului, progresele dorite sînt condiționate de cunoașterea unor particularități ale cercetării și producerii noilor materiale. Așa cum se sugerează și în schemă, în domeniul materialelor există o foarte strînsă interdependență între domeniul cercetării științifice și cel industrial. Această apropiere este condiționată de cel puțin doi factori: posibilitățile teoretice nelimitate de multiplicare a utilizării materialelor în cele mai diferite sfere productive (ceea ce presupune aportul constant al cercetării aplicative) și modul de difuziune specific al materialelor în economie care vădește un caracter intersectorial, ignorînd granițele tradiționale între diferite tipuri de activitate. O altă caracteristică o reprezintă interdisciplinaritatea cercetării, atît pe verticală — între oamenii de știință și tehnologii din industrie — cît și pe orizontală, producerea și folosirea noilor materiale presupunînd echipe complexe de cercetare (un caz frecvent citat este cel al „biomaterialelor” la a căror realizare participă medici, biologi, chimiști, fizicieni).

Dezvoltarea științei și tehnologiei materialelor este puternic legată și de parametrii propriu-zis economici. Bunăoară, difuziunea unor materiale noi sau utilizarea în chip inedit a unor materiale cunoscute sînt condiționate de evoluția pieței materialelor, de costurile acestora. La rîndul său, activitatea economică este puternic influențată de evoluțiile înregistrate în acest domeniu de cercetare. Pentru că, așa cum subliniază specialiștii, introducerea unui material nou nu reprezintă o simplă acțiune de substituție. În cele mai multe din cazuri se impune o autentică restructurare a proceselor tehnologice — atît de prelucrare cît și de recuperare și reciclare — uneori fiind realizate chiar modificări de substanță în structura organizatorică a activității întreprinderii. Iar faptul că rămînerea în urmă în domeniul promovării noilor tehnologii poate conduce nu numai la uzura morală a unui produs sau tehnologie, dar prin implicațiile profunde asupra întregului proces tehnologico-funcțional poate influența viabilitatea unei întreprinderi sau alteia, că modificările în acest sector influențează puternic structura bazei de materii prime și fluxurile de aprovizionare, subliniază necesitatea unei temeinice și susținute activități previzionale. Activitate deosebit de complexă dacă se ține seama de ritmul inovațional accelerat ce caracterizează acest domeniu, de mecanismul diversificat de transfer intersectorial, în care filiera: industrii de vîrf — industrii clasice reprezintă numai una din coordonate, — chiar dacă după unele aprecieri cea mai importantă.

Cristian POPESCU

Organizarea conservării energiei (II)

ACCENTUL deosebit ce a fost pus în documentele recente Plenary a C.C. al P.C.R., în cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, pe necesitatea de a se intensifica reducerea consumurilor materiale şi energetice confirmă o dată mai mult imperativul ca fiecare unitate economică să-şi elaboreze şi să aplice cu stricteţe o cît mai eficientă strategie de conservare a energiei. Aşa cum a indicat secretarul general al partidului, „Nu trebuie să rămînă unitate economico-socială în care să nu fie analizată temeinic şi în care să nu se stabilească măsuri ferme privind reducerea consumurilor energetice şi materiale... nu trebuie să existe nici un sector, sub nici o formă, care să nu fie supus unui control şi care să nu se conducă după norme ferme privind reducerea consumurilor materiale şi energetice.”

Am încercat, în prima parte a articolului (*), unele sublinieri privind elaborarea şi înfăptuirea strategiei de conservare a energiei la nivelul unităţilor economice, rolul important ce îl poate juca din acest punct de vedere adoptarea unor metode de conducere adecvate unei astfel de strategii, utilitatea stabilirii unor obiective derivate din cel general şi a unor obiective individuale care să confere atribuţii şi responsabilităţi la nivelul fiecărei trepte ierarhice, al fiecărui lucrător, de la director pînă la muncitorul manipulant.

Obiectiv comun, responsabilităţi diferenţiate

ACESTE RESPONSABILITĂŢI trebuie să ţină seama nu numai de structura de organizare a unităţii economice, dar şi de abordarea energiei ca un sistem, cu cele 4 subsisteme menţionate. Ca atare, de conservarea energiei în subsistemele de combustibil ars direct şi energie electrică consumată direct, precum şi de folosirea judicioasă a utilităţilor vor răspunde tehnologii, conducerile şi colectivele subunităţilor tehnologice, ale compartimentelor de cercetare-proiectare tehnologică etc., iar de conservarea energiei în subsistemele combustibil transformat (în abur şi apă fierbinte) şi energie electrică transformată (în aer comprimat, oxigen, argon, frig ş.a.) — energeticienii, conducerile şi colectivele subunităţilor auxiliare, precum şi ale compartimentelor mecano-energetice, proiectare, autoutilare-piese de schimb etc.

Spre deosebire de o răspundere globală, care maschează şi atenuază contribuţiile individuale şi riscă să rămînă un simplu deziderat, o astfel de distribuire va da dimensiuni concrete, măsurabile preocupărilor, va stimula iniţiativa în găsirea şi aplicarea de soluţii eficiente.

Încadrarea în cotele de energie alocate, precum şi îndeplinirea acţiunilor desprinsă din strategia conservării energiei obligă la efectuarea unui control sistematic asupra modului de realizare a acestora. Pentru a se putea urmări foarte precis şi detaliat fluxurile energetice în instalaţii trebuie utilizat bilanţul energetic, întocmit în fiecare an, trebuie efectuate cu regularitate măsurători în toate punctele ce caracterizează buna funcţionare a echipamentelor, în scopul reducerii la minimum a consumurilor lor de energie. O astfel de abordare impune o organizare tehnică (dotarea cu aparatura de măsură şi control necesară), o metodologie de urmărire bine concepută, perfecţionarea profesională şi educarea personalului fiecărei subunităţi pentru a fi capabil să participe efectiv la optimizarea utilizării energiei şi combustibilului.

Folosirea elementelor din conducerea prin excepţie conduce la obligativitatea înregistrării zilnice a consumurilor energetice (folosind în acest scop şi oficiile de calcul, pentru prelucrarea automată a datelor), astfel încît conducătorii direcţi ai proceselor de producţie să poată cunoaşte zilnic modul în care se realizează obiectivele stabilite, iar şefii ierarhici să sesizeze abaterile şi, împreună cu colaboratorii lor, să ia măsurile de corecţie necesare.

Colective specializate în cadrul activităţilor de concepţie şi de execuţie

PENTRU O ABORDARE de substanţă a problematicei conservării energiei apar ca necesare perfecţionări în organizarea unităţilor economice (ultima structură tip a fost elaborată la începutul anului 1973, cînd de-abia se declanşa criza energie-

tică); ele să înceapă încă de la activitatea de proiectare a produselor şi tehnologiilor, orientată spre modernizări curajoase ale acestora, bazate pe soluţii noi, de înaltă eficienţă sub aspectul consumurilor energetice. Punerea în evidenţă cu această ocazie a relaţiei tehnologie-energie, ca şi caracterul interdisciplinar al energiei impun capacitarea corespunzătoare a compartimentelor de concepţie şi a celor de execuţie din întreprinderi.

Astfel, atelierele (colectivele) de proiectare tehnologică şi autoutilare, precum şi cele de proiectare produse noi-prototipuri ar trebui să fie redimensionate în concordanţă cu sarcina prioritară de conservare a energiei. Pentru a se putea ajunge la reale soluţii de optimizare a consumurilor, această latură a concepţiei ar trebui considerată nu împreună şi la fel cu celelalte, ci în mod distinct şi determinant. Consider, de aceea, că ar avea perspective promiţătoare crearea, în cadrul atelierelor de proiectare amintite (sau mai ales constituirea, prin excepţie de la Decretul nr. 162/1973), a unor „laboratoare de conservarea energiei”, subordonate directorului întreprinderii, cărora să le revină rezolvarea conceptuală a întregii problematice a strategiei în domeniu. În condiţiile noii organizări a compartimentelor de producţie, creşterea şi întărirea rolului maştrilor şi subinginerilor în conducerea formaţiilor de lucru şi a atelierelor permite eliberarea specialiștilor necesari — tehnologi, energeticieni, organizatori ş.a., cărora să li se adauge şi economişti, pentru a se crea colective interdisciplinare apte să abordeze complex şi să rezolve în spirit novator problemele legate de economisirea energiei, materiilor prime, materialelor.

Laboratorul de conservare a energiei ar urma să colaboreze, în calitate de îndrumător de specialitate, cu celelalte compartimente implicate, pentru elaborarea în comun a unor soluţii. De pildă, în domeniul organizării producţiei sint de luat în considerare, în vederea conservării energiei, reducerea lungimii fluxurilor tehnologice, raţionalizarea transportului intern (inclusiv folosirea, unde e posibil, a celui gravitaţional), reorganizarea suprafeţelor de producţie cu stabilirea unor trasee minime ale cablurilor şi conductelor în vederea evitării pierderilor de energie prin transportul ei, precum şi extinderea paletizării şi containerizării în depozite, în deplasarea interfaze a materialelor, pieselor şi subansamblelor, în expedierea produselor la beneficiari.

În funcţie de mărimea unităţilor economice şi de consumul energetic total, apare ca oportună de studiat — mai ales pentru unităţile cu sisteme dezvoltate de utilităţi (abur, apă fierbinte, aer comprimat, oxigen, frig etc.) — posibilitatea separării birourilor (serviciilor) şi secţiilor mecano-energetice în compartimente mecanice şi energetice distincte, subordonate conducătorului tehnic al unităţii economice, fără vreo verigă intermediară. În acest fel s-ar putea rezolva mai eficient întreţinerea şi repararea echipamentelor energetice, realizarea unor modernizări energetice şi de A.M.C. etc., punerea în valoare a unor noi surse de energie ş.a.

În contextul noului mecanism economico-financiar, nu se poate vorbi despre autoconducere în domeniul energetic la nivelul unităţilor economice, dacă nu se iau măsuri ferme şi perseverente de producere a energiei din surse proprii, prin utilizarea atît a resurselor energetice secundare, cît şi a surselor neconvenţionale nu numai din incinta întreprinderii (de pildă, energia solară), dar şi din vecinătatea sa (cum e, în unele situaţii, biogazul).

Valorificarea deplină a resurselor materiale şi energetice

DINCOLO DE ECONOMISIREA energiei în procesele de producţie şi în alte activităţi, exprimată în cantitatea de kWh energie electrică sau tone de combustibil convenţional cu care se reduce consumul faţă de cel admis prin norme sau prin cotele alocate, managementul microeconomic al conservării energiei trebuie să aibă în atenţie orice posibilităţi tehnice-tehnologice, de organizare şi conducere care pot duce la **diminuarea consumului de muncă materializată şi de muncă vie, a consumurilor materiale de orice fel** (materii prime, materiale, maşini, utilaje, mijloace de transport, piese de schimb, scule etc.), ţinînd seama de energia înglobată. Este şi acesta un element al opţiunii globale la care ne referem, aptă să proiecteze în înţelegerea şi conştiinţa fiecărui om al muncii comancamentele economiei naţionale în ansamblul ei.

Restricţiunile ce decurg din criza de energie obligă şi la luarea unor măsuri ample, revoluţionare. O soluţie de fond în acest domeniu, cu implicaţii deosebit de favorabile asupra conservării energiei, ar fi realizarea unor modernizări şi utilităţi suplimentare ale întreprinderilor, care să le permită organizarea după principiul prelucrării integrale (sau cît mai avansate) a

*) Revista economică, nr. 12, 1983

materiei prime, prin aplicarea conceptului de **proces circular activ**¹⁾. Organizarea actuală a mării majorități a întreprinderilor după principiul specializării adăncite pe produs (produse) a generat și generează în continuare utilizarea în proporție redusă a conținutului util al materiilor prime, ceea ce duce la irosirea unor mari cantități de resurse și la consumuri energetice exagerate. Deocamdată, cu excepția prelucrării lemnului, petrochimiei și industriei alimentare, care sînt organizate după principiul prelucrării mai mult sau mai puțin integrale a materiei prime, sînt încă puține subamuri care și-au organizat întreprinderile după acest criteriu.

Introducerea ca indicator de plan a **randamentului** **, în locul normelor și normativelor de consum specific, ar putea stimula preocupările unităților economice și ale ministerelor pentru utilizarea integrală a materiilor prime și materialelor, diversificînd producția fizică prin introducerea de produse noi și aplicînd tehnologii adecvate cu implicații favorabile asupra consumului energetic. În acest fel s-ar pregăti de pe acum (și nu ar fi prea devreme) trecerea la formula „uzinelor curate”, ce-și propun evitarea poluării provocată de pierderile de energie, materii prime și materiale.

Repunem, de asemenea, în discuție propunerile formulate și cu alte ocazii²⁾ în legătură cu valorificarea deplină a avantajelor concentrării întreprinderilor (mai ales a celor ce folosesc aceeași grupă de materii prime) pe **platformele industriale**, adoptînd soluții specifice de organizare și conducere în ideea conservării energiei în special și a resurselor materiale în general, prin folosirea principiilor procesului circular activ.

Printre altele, pe platformele industriale s-ar putea organiza subunități specializate care să realizeze în mod eficient unele lucrări (izolații termice de conducte și recipienti, instalații și reparații electrice etc.) care, executate separat de către fiecare întreprindere în parte, nu ar asigura încărcarea necesară a personalului respectiv. De asemenea, în spiritul indicației date recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., la nivelul platformelor și zonelor industriale ar putea fi constituite ateliere centralizate de producere a unor piese de schimb și de recondiționare a pieselor uzate, ceea ce ar conferi acestei activități nu numai continuitate, ci și condiții favorabile de specializare, de progres tehnic.

„Educația energetică” – problemă de conștiință, dar și de cunoștințe tehnico-economice

A FACE DIN ECONOMISIREA energiei o stare de spirit, o atitudine conștientă și activă imprimată în rîndurile colectivului

¹⁾ A se vedea ciclul de dezbateri și articole inițiate de dr. Maria D. Popescu și publicate în Revista economică, începînd din anul 1978

²⁾ Randamentul se exprimă prin raportul dintre unitatea de produs finit și consumul specific, fiind deci inversul normei de consum

³⁾ Revista economică, nr. 24/1975, 30/1976, 41/1978

de muncă presupune o continuă activitate educativă din partea consiliilor de conducere, a organizațiilor de masă din întreprinderi. Această atitudine va fi însă cu atât mai efectivă, cu un grad mai mare de participare, cu cît se va întemeia pe cunoașterea mai profundă a unor **elemente tehnice, tehnologice și economice de principiu ale energiei industriale** și cu deosebire a aspectelor concrete specifice întreprinderii, locului de muncă. Numai astfel vor fi analizate critic procesele existente și vor putea fi relevate situațiile de risipă marcate de rutina tehnologică, posibilitățile de economisire.

„Educația energetică” a oamenilor muncii trebuie începută încă din băncile școlii, asigurînd elevilor și studenților însușirea unor cunoștințe generale și specializate despre conservarea energiei, creîndu-li-se în același timp o gîndire inovativă prin asimilarea unor metode specifice de creativitate. În unitățile economice, **conservarea energiei ar trebui să constituie o temă ne-lipsită a tuturor programelor de perfecționare profesională**, pentru toate categoriile de personal muncitor.

Pentru o cît mai bună informare a specialiștilor din producție, cercetare-proiectare și învățămînt, apare ca necesar ca la Institutul național de informare și documentare, la oficiile departamentale de documentare și la cabinetele teritoriale de organizare economico-socială să se organizeze biblioteci și bănci de date care să ofere cît mai multe informații privind soluțiile de conservare aplicate sau avute în evidență, atît pe plan național cît și pe plan mondial. Soluțiile pe care departamentele sau centralele le consideră oportune pentru generalizare ar trebui implementate **în mod obligatoriu**, cu crearea condițiilor tehnice și organizatorice necesare.

Totodată, ținînd seama de măsurile în domeniul retribuției muncii și repartiției veniturilor oamenilor muncii, prevăzute în programul adoptat de recenta Plenară a C.C. al P.C.R., se impune folosirea judicioasă și stimulativă a posibilităților de motivare a lucrătorilor din întreprinderi în acțiunea de conservare a energiei, incluzînd între condițiile contractului de **acord global** încadrarea în consumul normat și îndeplinirea sarcinilor proprii în această direcție și recompensînd, pe baza **sistemului premial**, realizările deosebite.

Conștientizarea și motivarea personalului vor genera noi preocupări și soluții cu caracter tehnic, tehnologic, ca și din domeniul organizării și conducerii, care să dea activității de conservare a energiei amploarea și eficiența pe care le impun comandamentele noii calități în activitatea economică.

prof. dr. Ionel DUMBRAVĂ
Constanța

R.D. GERMANĂ : conducerea în teritoriu a acțiunilor de economisire a combustibilului lichid

Acțiunile de diminuare a consumurilor de combustibil lichid, în vederea reducerii importului de purtători de energie, sînt conduse și coordonate în R.D. Germană pe plan național, departamental și teritorial, vizînd toate ramurile economiei. Organele puterii de stat la nivel regional, raional și al localităților colaborează activ, în acest sens, cu combinatele, întreprinderile și instituțiile din raza lor de activitate.

În regiunea Schwerin, de pildă, a fost constituit un „stat-major pentru independență în domeniul petrolului” (ca organ de lucru subordonat direct președintelui consiliului regional), căruii i s-a stabilit ca obiectiv înlocuirea, pînă în 1985, a 2/3 din consumul de combustibil lichid cu cărbune autohton. (Această trecere s-a și realizat la unități economice importante, cum sînt întreprinderile de componente electronice din Domitz, cea de elemente de construcții din Güstrow ș.a.). Au fost formate, de asemenea, grupe de lucru în cadrul a diferite organisme ale consiliului regional – secțiunea de construcții, cea de industrie locală de industrie alimentară, ca și la direcția agricolă și silvică. Statul-major efectuează cu regularitate controale la principalii consu-

matori, urmărind aplicarea în termene scurte a unor măsuri tehnice, trecerea centralelor termice și de termoficare existente de pe păcură pe cărbune, dotarea noilor construcții productive și de locuințe exclusiv cu instalații cu combustibil solid etc.

Sub conducerea comisiei de planificare a consiliului regional Gera și cu participarea organelor de specialitate ale consiliului, a Inspectoratului muncitorești-tărănești, a comitatului pentru producția de energie și a consiliilor raionale, au fost inventariate toate instalațiile productive și termice consumatoare de petrol, în ce privește capacitatea, vechimea, starea tehnică, tipurile de cazane, arzătoare, combustibil, consumurile specifice pe perioade ale anului, necesarul de agent termic, stadiul pregătirii pentru trecerea la utilizarea cărbunelui și a resurselor energetice secundare (inclusiv introducerea pompelor de căldură) ș.a., stabilindu-se măsuri prin aplicarea cărora, în decurs de un an, consumul s-a diminuat cu 29,3%.

FRANȚA : orientarea și stimularea cercetărilor de specialitate

Agencia franceză pentru managementul energiei (A.F.M.E.) a fost creată cu un an în urmă, avînd ca scop stimularea, orientarea, finanțarea și conducerea cercetărilor privind economisirea energiei, valorificarea

resurselor energetice secundare și a surselor neconvenționale. Ea își desfășoară activitatea pe baza unor acorduri-cadru semnate cu prestigioase instituții științifice, iar în urma unei legi promulgate în iulie 1982 a căpătat posibilitatea de a atrage aportul altor organisme, al societăților industriale de stat și private, prin constituirea unor grupuri de interes public (G.I.P.) pe domenii. Grupurile au autonomie financiară și sînt conduse de un consiliu de administrație în care sînt reprezentate toate instituțiile și firmele membre. Astfel de G.I.P. realizează programe în legătură cu schimbătoare și pompe de căldură, sisteme de utilizare a energiei solare (inclusiv prin bio-conversiune), a energiei eoliene, climatologic etc. Aceste programe trebuie avizate de ministerul industriei și cercetării și de cel al finanțelor. Asociația tehnică pentru economisirea energiei sprijină, la rîndul său, acțiunea promovînd cele mai bune soluții în ce privește valorificarea energetică a unor deșeurii industriale pentru producerea de căldură (în întreprinderile respective sau în instalații colective), utilizarea informaticii în raționalizarea instalațiilor energetice și de condiționare a aerului, folosirea pompelor de căldură pentru recuperarea energiei termice de la sistemele frigorifice, aplicarea energiei de substituție în sectorul locativ și în cel terțiar etc.

Nicolae Ceaușescu —
spirit revoluționar, novator în gândire și acțiune

CONCEPTUL DE SOCIETATE SOCIALISTĂ MULTILATERAL DEZVOLTATĂ (1)

CONCEPȚIA Partidului Comunist Român cu privire la strategia generală și orientările tactice ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism generalizează cu o mare forță de cuprindere și anticipare concluziile ce se desprind din analiza aprofundată a realităților țării și experiența istorică a edificării și afirmării noii orînduirii pe plan național și internațional. Din activitatea și experiența partidului și poporului nostru au fost și sînt puse în evidență importante concluzii privind uriașa forță pe care o reprezintă masele populare, în frunte cu clasa muncitoare, capacitatea poporului de a-și făuri o viață nouă, liberă și independentă, rolul forțelor de producție și al concepției revoluționare despre lume și viață în perfecționarea organizării societății, etapele de edificare a socialismului și comunismului în România, rolul și răspunderile partidului și statului în dezvoltarea noii orînduirii, indisolubila legătură dintre socialism și democrație, necesitatea și căile implicării directe a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în făurirea unei vieți mai bune și mai drepte.

Indisolubil legată de activitatea multilaterală, teoretică și practică, desfășurată cu multă dăruire și înaltă răspundere pentru destinele patriei, ale poporului, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, politica partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism constituie o întrupare a spiritului revoluționar propriu secretarului general al partidului, în abordarea frontală, constructivă, îndrăzneată a celor mai complexe probleme și fenomene ale vieții economice, sociale și politice ale lumii în care trăim, în fundamentarea și promovarea căilor și soluțiilor menite să răspundă cât mai adecvat cerințelor progresului și civilizației contemporane, înaintării ferme pe calea socialismului și comunismului. Această concepție se caracterizează printr-o largă deschidere spre cuceririle cele mai noi ale gândirii politice, filozofice, științifice și culturale, spre exigențele dezvoltării în condițiile specifice ale lumii contemporane.

Amploarea și mărimea de desfășurare a activității teoretice și practice de elaborare și soluționare a problemelor complexe ale înaintării țării noastre pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, spre comunism, pun în valoare și potențiază înțelegerea colectivă a partidului, a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, voința și năzuințele națiunii socialiste. În condițiile în care pe plan internațional se manifestă interpretări diferite ale evenimentelor, modalități diverse de a concepe dezvoltarea, demersul partidului nostru se constituie ca o expresie a maturității sale de gândire și acțiune, ca o contribuție de seamă la sudarea societății noastre, la soluționarea multora dintre problemele majore pe care viața contemporană le ridică în fața gândirii și practicii revoluționare.

În puternica capacitate creatoare și mobilizatoare a politicii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate se exprimă dimensiunile considerabil amplificate și ridicate pe un plan superior ale misiunii revoluționare pe care partidul și-a asumat-o în fața clasei muncitoare, a tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, și anume aceea nu numai de a lichida cu desăvîrșire orînduirea veche, burghezo-mosierească, exploatarea și asuprirea socială și națională, dar și de a făuri o societate socialistă în măsură să asigure oamenilor muncii, poporului, deplina egalitate în drepturi, deplina libertate, condiții de viață și de muncă tot mai bune, creșterea continuă a forței economice a țării, dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii, întărirea independenței și suveranității patriei și care să acționeze consecvent pentru realizarea climatului și condițiilor necesare în vederea soluționării în interesul popoarelor a marilor probleme ale epocii, pentru colaborarea egală între națiuni, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

* Din volumul „Contribuții ale președintelui Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea gândirii filozofice”, elaborat de Academia „Ștefan Gheorghiu”.

1) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 19, București, Ed. politică, 1980, p. 238.

Prin profunzimea și semnificațiile sale majore, conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată, elaborat și aprofundat continuu prin contribuția decisivă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, concretizează și îmbogățește în mod creator teoria și practica edificării socialismului și comunismului în raport cu realitățile țării, cu exigențele epocii contemporane. El se impune, în același timp, ca deosebit de fertil și inovator în mișcarea marilor idei constructive din zilele noastre, în dezbaterile și confruntările ce se desfășoară în legătură cu problemele fundamentale ale dezvoltării, organizării și conducerii vieții sociale în condițiile puternicelor crize mondiale pe care le traversează omenirea.

Concepția cu privire la conținutul principal și direcțiile fundamentale de acțiune pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism a pus în fața partidului, a întregului nostru popor, o problemă teoretică-ideologică și practică revoluționară nouă, de o deosebită însemnătate. Distanțindu-se de viziunile liniare, pregnant cantitativiste, de prelungire extensivă a prefecțiilor anterioare, conceptul de societate multilateral dezvoltată caracterizează **obiectivul strategic fundamental** al dezvoltării noii orînduirii în condițiile în care, în România, ca rezultat al victoriei socialismului în toate domeniile, al consolidării bazei sale materiale, a devenit posibilă și necesară ridicarea întregii opere constructive pe temelile calitativ superioare ale cuceririlor dobîndite, continuarea procesului revoluționar în vederea înfăptuirii unor mutații de ordin calitativ și progrese hotărîtoare în toate domeniile vieții sociale. „**Realitatea, viața — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — arată că procesul de transformare revoluționară a societății nu se încheie odată cu instaurarea puterii politice a clasei muncitoare, cu înfăptuirea socialismului, cu transformările revoluționare, legile dialecticii materialiste, contradicțiile dintre vechi și nou, trecerea de la cantitate la o nouă calitate continuă să constituie factorul activ, dinamizator al progresului multilateral al țării, al edificării orînduirii comuniste**” (1).

Transformările revoluționare, de ordin calitativ, vizează atît domeniul forțelor de producție, baza materială a societății, creșterea continuă a eficienței economice, cît și dezvoltarea proprietății socialiste, întărirea autoconducerii muncitorești, dezvoltarea democrației socialiste, rolul tot mai important al științei, învățămîntului și culturii, activitatea ideologică și politico-educativă de formare a omului nou, calitatea muncii și a vieții, nivelul de civilizație al societății, împlinirea tot mai strînsă a intereselor personale cu cele generale, cu aspirațiile și năzuințele întregului popor, manifestarea cît mai deplină a personalității umane, promovarea consecventă a principiilor eticii și echității socialiste, ale egalității și libertății umane, ale responsabilității și angajării tuturor membrilor societății în făurirea viitorului socialist și comunist, ridicarea omului la rangul de stăpîn și reglator al relațiilor sociale ca propriile sale relații. Este vorba, prin urmare, de a înfăptui **progresul multilateral** al vieții poporului, de a realiza o **calitate nouă**, atît pe plan material, cît și spiritual, de perfecționare în profunzime a tuturor relațiilor sociale și interumane, a formelor de organizare și conducere a societății, extinderea și valorificarea la un nivel superior a cadrului democratic de participare directă la conducerea societății a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, de a întări răspunderea tuturor colectivelor în buna gospodărire și optima valorificare a resurselor materiale și umane, a părții incredințate din avuția socială. „**„Noi ne propunem — sublinia în 1972 tovarășul Nicolae Ceaușescu — să asigurăm o dezvoltare multilaterală a societății, înflorirea tuturor laturilor vieții sociale, atît a economiei, cît și a științei și culturii, perfecționarea conducerii, formarea omului nou, promovarea eticii și echității socialiste. De aceea, considerăm pe deplin corespunzătoare etapei istorice actuale formularea ca obiectiv fundamental al partidului — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.**”

Aceasta dă o orientare precisă activității partidului, muncii întregului nostru popor.⁴²⁾

Reluând această temă în răspunsul dat la întrebarea: de ce în Programul partidului nostru s-a formulat teza făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, în timp ce alte țări socialiste au formulat teza societății socialiste dezvoltate, tovarășul Nicolae Ceaușescu insistă în Expunerea la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 asupra faptului că problema formulării unui obiectiv strategic constituie sarcina fiecărui partid; fiecare stabilește aceasta pornind atît de la legitățile generale, cît și de la realitățile concrete. „Am dat formularea de «multilateral dezvoltată» societății noastre viitoare pentru a nu se crea neînțelegeri, pentru a nu se lăsa loc neglijării vreunei laturi a activității, pentru a nu se trage concluzia că, vorbind de societatea socialistă dezvoltată, ne-am referit numai, sau mai cu seamă, la dezvoltarea bazei materiale⁴³⁾».

Abordarea noii orînduiri ca mod revoluționar de organizare socială, ca proces complex în care creșterile grațuale, cantitative, se împletesc cu transformări adînci, calitative ca și considerarea sistematică a acesteia, din punctul de vedere al interdependenței și interacțiunii tuturor laturilor și funcțiilor specifice, al cerințelor afirmării superiorității întregului organism social are o profundă semnificație teoretică și practică. E cunoscut faptul că, prevenind împotriva interpretărilor simpliste, de-a gata, în problema statornicirii și dezvoltării noii orînduiri, Marx și Engels considerau socialismul ca proces, ca mișcare reală, ca acțiune practic-revoluționară, „ca ceva supus unei continue schimbări, supus progresului⁴⁴⁾».

Aflată în plină mișcare, într-o complexă interacțiune a factorilor interni, ca și a influențelor pe care le exercită cadrul extern, societatea socialistă cunoaște continuu procese de înnoire în toate componentele sale, în funcționarea sa de ansamblu. În lupta necontenită dintre nou și vechi, lege generală a dezvoltării, orînduirea socialistă își afirmă valorile și sensurile superiorității sale specifice, caracterul său inepuizabil.

În strînsă intercondiționare cu mișcarea de ansamblu a noii orînduiri, ca rezultat și premisă ale ridicării acesteia pe trepte mereu mai înalte de progres și civilizație, se impune perfecționarea tuturor laturilor vieții sociale, creșterea gradului de integrare a lor, îmbunătățirea funcționării întregului sistem social. Devine astfel posibilă și necesară sporierea rolului specific al diverselor componente ale formațiunii socialiste, accentuarea însușirilor lor sistemice. E motivul pentru care componentele vieții noi, — economia, structura socială, conducerea, democrația, partidul, statul, națiunea, activitatea ideologică etc. — nu numai că nu pot fi scăpate din vedere, dar ele nu pot fi abordate în sine, izolat, ci în strînsa lor împletire și intercondiționare, în raport cu cerințele dialecticii noii formațiuni sociale, ale afirmării cît mai puternice și eficiente a rolului, funcțiilor și însușirilor lor sistemice. Tocmai de aceea, împlinirea creșterilor grațuale cantitative, cu transformările de ordin calitativ, revoluționare, în întreg ansamblul vieții sociale, a etapelor cu obiective și trăsături distincte decurgînd din analiza lucidă a relațiilor și stadiului concret al dezvoltării societății, luarea în considerare a contradicțiilor ce se impun a fi soluționate, ca și a problemelor pe care le ridică organizarea, conducerea și funcționarea democratică a vieții sociale, ocupă un loc central în strategia partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Experiența arată că orice nesocotire a legităților și principiilor generale, socialiste, ca și orice nesocotire a realităților concrete, aplicarea unor modele care nu țin seama de realități pot provoca daune serioase și greutăți construcției socialiste, punînd în pericol însăși dezvoltarea socialistă a țării. Pornind de la concluziile desprinse din experiența proprie și din cea acumulată pe plan internațional, partidul nostru, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, avertizează asupra pericolelor pe care le implică reprezentarea idilică a dezvoltării noii orînduiri, impresia falsă că socialismul nu poate cunoaște greutăți, dificultăți economice, că instaurarea puterii politice a clasei muncitoare și trecerea la făurirea societății noi ar duce de la sine la soluționarea problemelor complexe pe care le ridică viața, la înfăptuirea automată a principiilor socialiste. Tocmai de aceea, întemeindu-se pe unitatea dialectică între principiile și adevărurile generale ale socialismului

științific și realitățile concrete — economice, sociale, istorice și naționale — ale țării, pe concluzia că socialismul este opera conștientă a clasei muncitoare, a maselor largi, Partidul Comunist Român se preocupă în mod statornic de perfecționarea organizării și conducerii științifice a vieții sociale, de întărirea răspunderii directe a oamenilor muncii pentru făurirea propriului viitor pe calea promovării și consolidării continue a democrației muncitorești, socialiste, a autoconducerii și autogestivității, a participării întregului popor la conducerea vieții sociale. Insușită de către întregul partid și popor, strategia făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate impulsionează și orientează potențialul energiilor creatoare ale maselor în direcția înfăptuirii progresului economico-social armonios al țării, realizării consecvente în viață a principiilor socialismului, ridicării nivelului de bunăstare materială și spirituală a oamenilor muncii.

Cerința obiectivă a unei astfel de orientări spre abordarea sistemică, funcțională, a tuturor laturilor vieții sociale ține, în ultimă instanță, de necesitatea afirmării virtuților valorice ale noii orînduiri, de afirmarea cît mai deplină a principiilor sale de dreptate socială, de etică și echitate, a esenței sale umane, de manifestare a superiorității orînduirii socialiste în toate domeniile. În acest sens, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate reprezintă, în concepția și practica partidului nostru, condiția esențială a manifestării plene a superiorității noii orînduiri, înlăturării decalajelor și rămănelor în urmă sub aspect economic, a pregătirii premiselor înaintării țării spre comunism, a ridicării poporului nostru pe trepte tot mai înalte de progres și civilizație. Partidul nostru are în vedere, totodată, că angajarea complexă a tuturor laturilor vieții sociale exprimă cerințele dialecticii materialiste privind unitatea, interdependența și intercondiționarea ce se manifestă cu necesitate între componentele noului sistem social; că societatea socialistă — după cum arată experiența — nu realizează de la sine corelarea și integrarea diverselor sale componente; că rămănerile în urmă, de orice fel și la orice nivel, sînt de natură să afecteze optima funcționare și dezvoltare a vieții sociale. „Afirmarea superiorității socialismului, a forței sale — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu se poate face numai prin declarații, ci, în primul rînd, prin felul cu care sînt rezolvate problemele economice, problemele privind condițiile de muncă și de viață ale oamenilor, alte probleme sociale, legate inclusiv de dezvoltarea democrației socialiste, de perfecționarea conducerii societății pe baze științifice. Trebuie să acționăm astfel încît să demonstrăm în practică, prin fapte și realități, prin realizări concrete, superioritatea organizării socialiste a societății⁴⁵⁾».

Politica P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate are în vedere, de asemenea, că angajarea tuturor laturilor și domeniilor vieții sociale — proces necesar și inevitabil — nu se poate face după anume scheme prestabilite sau modele unice. Ca realitate concretă, în continuă devenire, dinamica societății socialiste rămîne condiționată de stadiul concret de dezvoltare realizat, în mod deosebit, de nivelul forțelor productive și structura acestora, de maturizarea relațiilor de producție și sociale socialiste, de experiența acumulată în organizarea și conducerea vieții sociale, de nivelul de instruire, conștiință și activitate politică a maselor, de gradul de dezvoltare a democrației socialiste, de sudura societății, de capacitatea factorului subiectiv de a cuprinde, organiza și direcționa, pe baza programului său de acțiune, eforturile creatoare ale întregului popor. Sensul profund al practicii încetățenite în activitatea partidului nostru, de a analiza sistematic, în cadrul congreselor și conferințelor naționale ale partidului, în congresele consiliilor oamenilor muncii, ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, ale consiliilor populare, ale educației, învățămîntului și culturii, în consfătuirile, întîlnirile și vizitele de lucru, modul cum se realizează programul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, experiența acumulată, problemele noi ce se ridică și modul în care ele trebuie soluționate ține tocmai de cerința valorificării cît mai depline, în spirit democratic, a posibilităților și avantajelor pe care le oferă noua orînduire pentru accelerarea progresului social. „Viața demonstrează — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — că în epoca noastră, deosebit de dinamică, de tumultuoasă, se produc ample și rapide mutații — atît pe plan național cît și internațional — de care un partid revoluționar cum este partidul nostru trebuie să țină neapărat seama pentru a putea conduce cu succes procesul atît de complex al construirii noii orînduiri sociale⁴⁶⁾».

Vasile NICHITA

⁴²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, București, Ed. politică, 1973, p. 546.

⁴³⁾ Nicolae Ceaușescu, Expunerea cu privire la stadiul actual al edificării socialismului, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului, prezentată la Plenara largită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român. 1-2 iunie 1982, București, Ed. politică, p. 57.

⁴⁴⁾ K. Marx, F. Engels, Opere alese vol. II, București, Ed. politică, 1967, p. 458.

⁴⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 13, București, Ed. politică, 1978, p. 561.

Consemnări

Incertitudini și opinii privind declinul economiei americane

SEMNELE de deteriorare a economiei americane au creat un sentiment de incertitudine cu efecte asupra economiei mondiale, iar creșterea continuă a șomajului ca și persistența inflației sau nivelul scăzut al investițiilor, progresul încetinit al procesului de modernizare în industrie a început să ridice probleme serioase privind forța economiei americane și capacitatea sa de adaptare. În această atmosferă de incertitudine, Lester C. Thurow, profesor la Massachusetts Institute of Technology a publicat o carte cu titlul „The Zero Sum Society” (Societatea cu rezultate zero) (1980), în care analizează situația economiei americane. Cartea prof. Lester C. Thurow a stîrnit numeroase discuții printre economiștii americani. În timp ce John K. Galbraith, Michael Harrington, Robert Heilbroner și alții, ca Robert Lekachman sau Herbert Gintis, au considerat-o ca cea mai bună carte a anului, o serie de economiști, mai ales conservatori și-au declarat dezacordul cu ideile profesorului L.C. Thurow.

În această carte publicată la peste două decenii după lucrarea „Era opulenței” a lui John K. Galbraith, autorul mai sus citat arată că S.U.A. nu au ajuns la opulența care să ducă la lichidarea inegalităților din economie; dimpotrivă, inegalitățile și perspectiva reducerii nivelului de trai la o bună parte din populație s-au accentuat odată cu criza economică, au cuprins tot mai mult economia capitalistă în general și cea americană în special. În timp ce cartea „Era opulenței” tratează repartitia veniturilor nou create într-o societate aparent opulentă, cartea „Societatea cu rezultate zero” tratează „repartitia pierderilor” care permanent cresc în „societatea cu rezultate zero”.

Pledoaria lui Thurow pentru o politică social-economică găsește un prim argument în faptul că țările cu ritm de dezvoltare mai înalt decît S.U.A., respectiv R.F.G. și Japonia acordă comparativ mai multă atenție problemelor sociale în sistemul de decizie. Economia acestor țări reflectă o dinamică de creștere mai mare decît S.U.A. și se caracterizează printr-o repartitie mai echilibrată, mai echitabilă a fondurilor de salarii. În S.U.A., 20% din populație, respectiv pătura cea mai săracă preleva în 1977 doar 1,7% din venituri în timp ce, la cealaltă extremitate, populația avută, respectiv 20% din total primea aproape 50% din venituri. Doar pentru a se asigura „liniștea socială”, spune Thurow, guvernele americane de după al doilea război mondial au redistribuit o parte din încasărilor bugetare sub forma ajutoarelor de șomaj, de bătrînețe, ajutoare pentru copii, asigurări sociale, sănătate ș.a. ceea ce ar echivala cu transferuri sociale de venituri. În condiții de criză, distribuția veniturilor devine tot mai inegală și, în consecință, o mare parte

din clasa mijlocie — care ocupă ponderea cea mai mare în forța de muncă americană — sărăcește și se radicalizează, ca orientare. Evident că într-o economie cu creștere zero, majorarea cheltuielilor militare duce de asemenea la o scădere tot mai accentuată a veniturilor reale ale populației.

Fără a crea o delimitare între statutul anumitor probleme — respectiv dacă sînt nerezolvate sau nerezolvabile — meritul acestui economist este acela de a fi atras atenția asupra faptului că soluțiile problemelor nerezolvate privind inflația, șomajul, stagnarea economiei etc., trebuie regîndite cit mai urgent.

Aprecierile profesorului de la M.I.T. au declanșat reacții nu numai în presa americană. Și în Europa lucrarea a fost primită cu interes, dată fiind atitudinea potrivnică a țărilor europene față de politica economică a administrației americane, mai ales în privința dobînzilor.

Referindu-se la problemele grave de factură economică apărute în viața americană, Thurow se întreabă: Sînt aceste probleme nerezolvabile sau conducătorii noștri au fost incompetenți? Au pierdut americanii etica muncii? Am încetat să inventăm noi tehnologii și produse? Trebuie să investim mai mult și să consumăm mai puțin? Trebuie să ne restringem nivelul de trai pentru a putea fi mai competitivi? De ce alții au rezultate mai bune? Autorul subliniază faptul că declinul relativ pe care-l traversează societatea americană are un dublu impact, economic și politic. Din punct de vedere economic, nivelul de viață al americanului scade, precum s-a văzut. Din punct de vedere politic, S.U.A. trebuie să facă mari sacrificii pentru a putea să-și mențină influența în lume.

În vederea reducerii declinului economiei americane care a început încă în 1970, L.C. Thurow consideră că ar fi necesară creșterea productivității în general la nivelul celei din agricultura americană, care a devenit extrem de prosperă în ultimii ani și e folosită ca armă politică. El propune investiții masive și dezvoltarea unor industrii moderne care să poată fi competitive cu cele japoneze sau germane, ceea ce impune însă investiții importante pentru cercetare și dezvoltare, respectiv fonduri guvernamentale și nu particulare, Thurow considerînd că inițiativa particulară este interesată în dezvoltarea exclusivă a sectoarelor care aduc profituri imediate. Ar fi necesar apoi să se revadă investițiile pentru a se realiza o repartizare echilibrată și care să țină cont de situația întreprinderilor mai productive, mai competitive. Ar fi necesar, apreciază autorul, ca un comitet sau o agenție specializată să elaboreze un plan în măsură să țină seama de nevoile de dezvoltare ale S.U.A. L.C. Thurow apreciază că statul ame-

rican trebuie să facă eforturi pentru crearea de noi locuri de muncă. Crearea locurilor de muncă ar costa cam 10 miliarde de dolari față de 244 miliarde dolari cît reprezintă azi în economia americană transferurile sociale. Thurow este de părere că această problemă poate fi rezolvată din punct de vedere financiar, fără mari dificultăți, dar ar implica o restructurare fundamentală a pieței muncii, a ansamblului economiei americane.

Pentru menținerea „echilibrului social”, Thurow avansează cîteva propuneri centrate pe ideea unei mai echitabile repartizări a veniturilor:

- Pentru segmentul de populație cu cele mai mici venituri (20% din populație) să fie asigurat un standard de viață egal cu acel al americanilor, situați la nivel mediu de viață.

- Părțile sociale care participă direct în procesul de producție să fie considerate la nivelul unui salariat alb, deci indiferent de rasă sau sex.

- Sarcinile fiscale să fie egale pentru toți cei cu venituri egale.

- Să fie acordate compensații acelor categorii de persoane care vor avea pierderi mari datorită noii repartizări a veniturilor, fără ca de aceste compensații să beneficieze și corporațiile.

Este lesne de observat că reformele propuse de L.C. Thurow nu se referă la o repartitie mai echitabilă a averilor acumulate deja și care sînt uriașe. Dar chiar și aceste modeste propuneri privind numai o „mai justă” repartitie a veniturilor după muncă sînt în totală contradicție cu măsurile antisociale ale actualei administrații americane.

Chiar dacă s-ar aplica în practică propunerile făcute de Thurow acestea nu ar fi în măsură să anuleze contradicțiile care au determinat declinul economiei americane. Valoarea analizei lui Thurow rezidă în aceea că sensibilizează opinia americană asupra faptului că măsurile luate de Administrația actuală în domeniul monetar și fiscal nu vor lichida și nici reduce cauzele care au generat declinul economic din S.U.A., ci, din contră, îl vor accentua și mai mult. Investițiile masive în industria de război și reducerea comitentă a cheltuielilor pentru știință și cercetare-dezvoltare vor eroda și mai mult economia americană. De asemenea, limitarea investițiilor în economie, utilizarea a numai 70 la sută din capacitatea industrială, ca și prezența celor peste 10 milioane de șomeri din economia americană nu constituie o bază pentru un avînt economic.

Cartea lui L.C. Thurow se constituie într-un semnal de alarmă asupra consecințelor interne și externe ale actualei politici economice a S.U.A. — pe care o apreciază ca fiind prea puțin chibzuită și prea mult încărcată de incertitudini cu potențial exploziv.

Bucur ȘCHIOPU

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

DIN gândirea socialiștilor români se desprinde cu pregnanță ideea că punerea în valoare a inițiativei și capacității de creație a poporului român, în domeniul vieții economice în primul rând, constituie garanția existenței libere și independente a țării, a păstrării ființei naționale. Astfel, în ziarul „Lucrătorul român” din 12 noiembrie 1872 se sublinia că „în momentul de față nimic nu este mai necesar decît unirea întregului element român în contra relexelor tendințe străine, tendințe care tind la cotopirea patriei noastre...”. În continuare, semnalindu-se unele primejdii care planau asupra țării, se arăta că ea este prada unor intrigi și pasiuni care fac jocul unor interese străine și ca urmare „ne vedem în cea mai mare parte cotopiți, avînd ei în mîinile lor astăzi comerțul și industria, exploatînd și altele și mîine poate vor avea și restul dacă nu ne vom deschide ochii prea bine”. Înțelegerea pericolului pe care-l prezenta pentru viitorul țării o asemenea stare de lucruri era însoțită de hotărîrea fermă a muncitorilor de a lupta pentru prevenirea, înlăturarea subjugării economiei de către capitalul străin și de încrederea lor în unirea tuturor românilor, în efortul pentru a realiza dezideratul dezvoltării economice a țării.

La începutul secolului nostru socialiștii s-au afirmat ca promotori consecvenți ai dezvoltării unui puternic complex economic național, în care un rol de cea mai mare însemnătate să revină industriei, să se dezvolte agricultura, celelalte ramuri etc. C. Dobrogeanu-Gherea dădea o replică viguroasă ideilor și teoriilor propagariene, atît în varianta moșierească cit și în cea poporanistă, și sublinia că pentru țara noastră, dezvoltarea industrială „e posibilă, și nu numai posibilă, dar și necesară, și nu numai necesară, dar e chiar o condiție de existență în viitor a țării, o condiție de a fi ori nu a fi”¹⁾. Iar în remarcabila sa lucrare „Neobiobăgia”, pledînd cu pasiune pentru înlăturarea obstacolelor care stăteau în calea progresului țării și, înainte de toate, pentru „desființarea totală, completă a acestui regim nefast, regimul neobiobăgia”, arăta că numai o economie modernă poate constitui baza „pentru existența

90 DE ANI DE LA CREAREA P. S. D. M. R.

Gîndirea socialiștilor români despre dezvoltarea economică a țării (II)

noastră materială și deci culturală”. Reliefînd că poporanistii — „puri și consecvenți” — consideră că țara noastră ar trebui fatalmente să rămînă o țară eminentemente agricolă, Gherea mai sublinia „Nimic mai greșit. Dacă acesta ar fi viitorul țării, țara ar fi fără viitor. O țară eminentemente agricolă e o țară și eminentemente săracă, înapoiată și economicește și culturalicește”²⁾. Socialiștii români au formulat ideea că o veritabilă industrializare, înfăptuită în interesul maselor muncitoare, se va realiza doar în condițiile desființării exploatării omului de către om. Lupta de eliberare a lucrătorilor și țăranilor, aprecia ziarul „România muncitoare” — martie 1911 — este singura cale prin care „se va putea realiza o adevărată înflorire a industriei române”.

Promovînd cu consecvență dezvoltarea industrială ca pirghie principală a depășirii înapoierii economice a țării, a progresului ei continuu, a asigurării și consolidării independenței și suveranității ei, gînditorii socialiști n-au neglijat importanța pe care o prezenta dezvoltarea celorlalte ramuri ale complexului economic național, a agriculturii în primul

rînd. Ei priveau cele două ramuri — industria și agricultura — ca ramuri de bază ale unei economii, care se află într-o strînsă interdependență. Iar surprinderea unor multiple aspecte ale acestei interdependențe le prilejuia formularea unor argumente temeinice întru susținerea necesității și posibilității dezvoltării industriei moderne în țara noastră, relevarea consecințelor favorabile pe care aceasta le va avea asupra dezvoltării agriculturii, precum și a influențelor pozitive pe care agricultura le exercită asupra industriei, economiei naționale.

Avînd în vedere multiplele consecințe pe care dezvoltarea industrială le are asupra satelor, Gherea sublinia rolul ce revine unei „industrii bogate, fără de care propășirea temeinică a satului nu e cu putință”. O industrie capabilă să furnizeze agriculturii cele necesare pentru mecanizare, chimizare etc. și să valorifice cu eficiență produsele agricole este, în concepția socialiștilor, pirghia principală pentru dezvoltarea unei agriculturii moderne, intensive. Asemenea considerente avea Gherea în vedere cînd arăta că „ne trebuie o industrie însemnată, care devine astfel o condiție vitală pentru existența acestei agriculturii intensive”.

Promovînd cu consecvență dezvoltarea largă a industriei mari, de fabrică, a producției uzinale, socialiștii arătau că în aceasta trebuie să se pornească de la ultimele realizări ale științei și tehnicii la care au ajuns popoarele dezvoltate industrial. C. Racovski sublinia însă că utilizarea experienței existente în acea vreme pe plan mondial, a experienței pe care o aveau popoarele cele mai avansate economic urma să aibă loc în raport cu împrejurările din țara noastră. „Aceste toate cunoștințe, invențiuni, forme de organizație economică, noi nu le putem transporta și implanta la noi cum transportăm semințele de flori sau de cereale, dar nu mai puțin adevărat este că nouă ne este menajată o mare cheltuială de timp și străduințe”. Așadar, înțelegerea avantajelor ce ar putea fi obținute prin apelul la cele mai noi cuceriri științifice și tehnice, prin folosirea realizărilor popoarelor industrialicește dezvoltate era dublată, cum se observă, de ideea nece-

FIȘE

CONSTANTIN IONETE

PREȚUL ȘI ECHILIBRUL
DINAMIC AL ECONOMIEIEDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ
București, 1982

trecut anunțăm apropiata apariție la EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ a volumului „Prețul și echilibrul dinamic al economiei”, purtînd semnătura profesorului Constantin Ionete. Iată această semnalare confirmată, volumul în cauză fiind difuzat de curînd în librării. După cum este știut, problematica prețurilor a beneficiat de o largă tratare în literatura economică din țara noastră, fapt justificat deopotrivă de funcția practică a prețurilor în dirijarea proceselor economice (la nivel macro și micro-economic) și de interesul teoretic pe care îl suscită problema în cauză. Pornind de la materialul acumulat, autorul își orientează analiza mai cu seamă din optica funcției previzionale a acestui instrument economic. În această categorie se înscriu o serie de analize consacrate relațiilor ce se stabilesc între cos-

turi și prețul produsului, autorul încercînd punerea în circulație a unui concept nou, cel de beneficiu normal. Un alt capitol de carte cuprinde investigații cu privire la dinamica nivelului prețurilor — sferă problematică în care sînt cuprinse aspecte precum mișcarea invizibilă a prețurilor, mișcarea de repercusiune a prețurilor — regularități statistice în evoluția prețurilor ș.a.

Informatizare

● Realizarea obiectivelor de dezvoltare economico-socială prevăzute pentru deceniul '80 în R.D.G. presupune utilizarea pe o scară considerabil extinsă a metodelor moderne de conducere — îndeosebi cele matematice și informatice — opiniază H. Koziolok în articolul

„Strategie economică, progres tehnico-științific și creșterea eficienței și metodelor matematice și informatice în sporirea eficienței în R.D.G.” publicat în numărul 2/1983 al revistei „WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT”. Domeniile prioritare ce vor beneficia de aportul sporit al noilor metode de analiză și prognoză sînt: extinderea, sub aspect temporal, a avansului cercetării științifice față de producție, concomitent cu îmbogățirea variantelor propuse; perfecționarea activității de planificare și conducere; îmbunătățirea indicelui de utilizare a capacităților de producție existente. Întrucît sub aspectul creșterii eficienței economice acest ultim element prezintă o importanță deosebită, eforturile se cer îndreptate, potrivit opiniei autorului, spre asigurarea unui nivel optim de folosire a cadrelor ca-

● În cadrul rubricii „Șantier editorial” de la sfîrșitul anului

sității de a nu pierde din vedere nici un moment realitățile noastre concret-istorice.

Intr-un asemenea context era demonstrat cu tăria argumentelor științifice că ridicarea agriculturii pe o treaptă superioară, realizarea unei agriculturi de înaltă productivitate este posibilă numai prin înlăturarea neîntârziată și completă a relațiilor vechi, anacronice, întemeiate pe marea proprietate moșierească și arendașie. În gândirea socialistă sînt relevante, totodată, o serie de grave probleme cu care se confrunta agricultura românească din acea vreme, precum și faptul că înapoierea și unilateralitatea ei (în mare măsură caracteristică agriculturii naționale din acel timp) au consecințe dintre cele mai negative asupra întregii dezvoltări economico-sociale. I. Nădejde, de exemplu, în ziarul „Adevărul” din 21 februarie 1893, arăta că, alături de concurența străină, pentru agricultura românească „primejdia este că pe de o parte nu se lucrează cum se cuvine și grîul e de calitate proastă și al doilea că pămîntul cultivat amenință cu secătura”. Iar C. Dobrogeanu-Gherea evidențiază, cu ajutorul unor temeinice argumente, vulnerabilitatea unei țări cu economie bazată exclusiv pe agricultură și mai ales pe o agricultură înapoiată, care depinde în cel mai înalt grad de capriciile naturii.

Se mai sublinia, de asemenea, că în lipsa industriei proprii, agricultura este folosită pentru cumpărarea din străinătate a produselor industriale. Ziarul „Messașul Brăilei” din 19 martie 1906 scria că „Milioane și milioane trec granițele țării, pentru a primi în schimb produse industriale ce s-ar putea face și la noi”. Iar ziarul „România muncitoare” din 20 martie 1910 aprecia că „îmbunătățirea scartei țăranilor va spori puterea lor de consumațiune” și că „perioada de adevărată înflorire a industriei române nu va veni decît după ce se vor ridica economicește țăranii și lucrătorii”. Gherea preciză pentru perioada de pînă la trecerea la socialism, cînd se va trece și în agricultură la producția bazată pe proprietate socială, ca țăranul, eliberat, desigur, de regimul neobișnuit și cu pămînt îndestulător, să dispună de o gospodărie

„bine și sistematic organizată în vederea (realizării, n.n.) tuturor culturilor pe care le face pe pămîntul său și în vederea produselor auxiliare ale agriculturii”³⁾

În lucrări ale socialistilor și documente ale partidului socialist întîlnim numeroase idei cu privire la căile de dezvoltare a unei agriculturi înaintate — la mecanizare, chimizare, irigare etc. —, idei care privesc în totalitatea lor se constituie într-o concepție viguroasă despre făurirea unei agriculturi moderne. „Calendarul muncii” din 1907, de exemplu, arăta că „ceea ce fac astăzi o sută de țărani cu plugurile lor învechite ar putea fi făcut de un singur plug cu vapor condus de șase sau opt muncitori. Același lucru se întîmplă și cu celelalte munci agricole”. Iar C. Dobrogeanu-Gherea condamna cu vehemență „agricultura prădalnică... acea agricultură care scoate an de an elemente hrănitoare din pămînt fără a pune nimic la loc și care stoarce mereu pămîntul fără a-i face îmbunătățirile care îi trebuie”. Gherea mai sublinia: „Dacă nu îmbunătățești pămîntul prin asolamente, gunoie, îngrășăminte chimice etc. și dacă nu-i dai irigații, atunci el începe a se secăta și din ce în ce țara merge spre ruină”⁴⁾. De asemenea, în Programul agrar adoptat de Congresul din 1910 al P.S.D.R., alături de măsuri referitoare la mecanizare, îngrășăminte, seminte etc., se prevedeau și „Regularizarea rîurilor, crearea de canale pentru irigarea pămînturilor, drenarea și uscarea bălților, crearea de puțuri arteziene în localitățile secetoase (Bărăganul, Dobrogea) etc.”⁵⁾.

În mod firesc, socialistii au avut în vedere cu deosebire posibilitățile de intensificare, în acea vreme, a producției în micile gospodării, eliberate de vestigiile feudalismului și care să dispună de pămînt suficient pentru munca și întreținerea țăranului și familiei sale, măsuri „pentru a se da puțință țăranilor să se folosească de toate metodele și descoperirile tehnice cele mai moderne”, cum se aprecia în programul menționat. Între asemenea măsuri se numărau cele referitoare la crearea unor stațiuni agronomice experimentale ca unități model de agricultură avansată, sprijinirea de către

stat și comune a țăranilor în vederea procurării de semințe, îngrășăminte și mașini necesare unei culturi raționale a pămîntului, pregătirea cadrelor de specialitate, dar și o pregătire a locuitorilor satelor prin introducerea disciplinelor agronomice în programele învățămîntului primar, dezvoltarea căilor de comunicație în mediul rural, acordarea de către stat țăranilor muncitori a unor credite cu dobînză mică, crearea unor sindicate ale țăranilor muncitori pentru vânzarea în comun și en gros a produselor lor și cumpărarea instrumentelor necesare pentru agricultură ș.a. Ei au subliniat însă în repetate rînduri că rezolvarea deplină și definitivă a problemei agrare va fi realizată numai în condițiile trecerii la societatea socialistă, o previziune confirmată de dezvoltarea istorică.

Asemenea idei ale socialistilor români cu privire la dezvoltarea economică a țării, între care unele își păstrează și astăzi valabilitatea, evidențiază contribuții însemnate la elaborarea bazelor concepției românești revoluționare despre dezvoltarea unei puternice economii naționale — temelie solidă a progresului necontenit, a independenței și suveranității naționale. La 90 de ani de la constituirea partidului politic revoluționar al clasei muncitoare, care și-a stabilit ca ideal — devenit realitate în România de azi — făurirea societății socialiste, poporul nostru este angajat cu întreaga sa energie creatoare în lupta pentru înfăptuirea exemplară a hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, pentru edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate.

dr. Dumitru MUREȘAN
dr. Mircea ROZOREA

¹⁾ C. Dobrogeanu-Gherea. Scrieri social-politice. Ed. politică, Buc. 1968, p. 220
²⁾ Idem, Opere complete, vol. 4, Ed. politică, Buc. 1977 p. 282, 357, 362
³⁾ Ibid. p. 367
⁴⁾ Ibid. p. 100
⁵⁾ Documente din istoria mișcării muncitorești din România 1910-1915, Ed. politică, Buc. 1968, p. 41

lificate, implementarea rețelelor informatice la nivelul fiecărei verigi a economiei, utilizarea cu maximă eficiență a sistemului informatic existent.

Herman Kahn : modificare de optică

● Comentînd cea mai recentă apariție editorială a cunoscutului viitorolog american Herman Kahn, „The coming boom”, revista „INTERNATIONAL MANAGEMENT” constată că un cercetător care s-a impus prin optimismul constant al previziunilor sale a început să se îndoiască de propriile lui analize. Aceasta ar putea fi explicația deplasării, în cadrul actualului volum, a întregului viitorologului american de la prognoze pe termen lung la cele ce surprind un orizont temporal apropiat. În recenta sa lu-

crare sînt incluse previziuni privind probleme cum sînt inflația, șomajul, costul energiei, studiate mai cu seamă pe cazul concret al economiei americane. Cu toate dificultățile existente, opinează Kahn, economia mondială ar putea să speră într-o revigorare. Posibilitatea reluării creșterii economice în țările capitaliste ar fi însă condiționată de aplicarea unei noi strategii manageriale. În ierarhia factorilor unei atari strategii de conducere micro și macroeconomică sînt cuprinse : promovarea tehnologiilor „bio”; dezvoltarea serviciilor, mai cu seamă a celor de întreținere ; promovarea personalului cu înaltă calificare și cu un mare potențial imaginativ ; promovarea firmelor de talie mică ; însănătoșirea moralei economice la nivelul țărilor capitaliste dezvoltate.

OVIDIU NICOLESCU

Metode de pregătire a cadrelor de conducere

INTELIGENȚA ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII ACTIVITĂȚII

● Prin volumul recent publicat la EDITURA POLITICĂ — „Metode de pregătire a cadrelor de conducere” —, Ovidiu Nicolescu își continuă cercetările în sfera teoriei și practicii conducerii avînd drept domeniu de aplicație întreprinderea modernă. Analizele cuprinse în actualul volum au un vădit caracter metodologic : prin intermediul lor autorul își propune să contribuie la îndeplinirea sarcinilor deosebit de importante pe care le au științele sociale din țara noastră în procesul formării unor cadre de con-

FIȘE

ducere competente și eficiente. Tocmai din această optică își află o deplină justificare încercările de integrare a unor metode moderne de formare a cadrelor — de pildă, metodele jocului de conducere a întreprinderii, metoda cazului pentru instruirea conducătorilor, metoda testelor de formare etc. —, în concepția și cadrul organizatoric existent în țara noastră. În dorința de a spori valențele operaționale ale cărții, autorul prezentului volum atașează și trei anexe în care sînt prezentate cazuri tipice privind structura organizatorică și conducerea colectivă în unitățile industriale precum și o serie de teste utilizabile în actual decizional propriu activității de conducere.

Modernizarea structurii economiei românești

Consultațiile pentru candidații la concursul de admitere în învățământul economic superior sînt elaborate pe baza Programelor Ministerului Educației și Învățămîntului, de cître cadrele catedrei de Economie politică București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

1. Noțiunea de structură, trăsăturile și factorii ei

ECONOMIA națională reprezintă un complex unitar, echilibrat, în care diferite subsisteme — sfere, sectoare de activitate, ramuri, subramuri și chiar procese economice se imbină în mod armonios, se dezvoltă în mod planificat pe baza proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție. Economia națională reflectă procesul de cooperare și diviziune a muncii în interiorul națiunii, al țării, ca entitate istorică. Natura și nivelul ei depind de forțele de producție existente, de relațiile de producție, de structura economiei pe ramuri de activitate și în profil teritorial, de eficiența cu care sînt utilizate resursele.

Prin structura economiei naționale înțelegem un ansamblu de componente și elemente economice între care se formează multiple relații de interdependență. În acest ansamblu importantă este interdependența, legătura dintre componente și elemente, felul cum se raportează între ele, modul cum se comportă față de cerințele de ansamblu ale sistemului. În cadrul sistemului social-economic se remarcă trei niveluri de organizare structurală: structura tehnologică, structura instituțională și structura socială.

Structura tehnologică de producție reprezintă un ansamblu de procese tehnologice — legături materiale și tehnice — constituite pe baza diviziunii sociale a muncii, a diferențierii mijloacelor de producție, precum și a mutațiilor survenite în resursele naturale. Ea poate fi definită: a) în secțiune verticală (de ramură); b) în secțiune orizontală (în profil teritorial). Structura de ramură determină varietatea valorilor de întrebuintare și a serviciilor ce se produc în vederea satisfacerii necesităților sociale, în timp ce structura teritorială este o expresie a amplasării teritoriale a forțelor de producție, a ridicării nivelului economic și pe această bază a prosperității tuturor zonelor țării.

Modernizarea structurii economiei naționale este organic legată de cerințele actuale ale dezvoltării economiei românești, de trecerea la un nou stadiu de dezvoltare, la o nouă calitate a muncii și a vieții întregului popor, de necesitatea dezvoltării mai accentuate a bazei energetice și de materii prime în vederea asigurării condițiilor necesare progresului continuu al economiei naționale. Ei îi sînt proprii o serie de trăsături dintre care menționăm: a) caracterul complex condiționat de actualele cerințe și posibilități și anume: nivelul de dezvoltare a forțelor de producție; stocul de cunoștințe științifice, tehnice și economice; adîncirea diviziunii sociale a muncii; viteza și modalitățile de introducere a progresului tehnic; apariția și dezvoltarea de noi ramuri și subramuri de activitate economică; folosirea unor ritmuri diferențiate de dezvoltare a ramurilor și subramurilor economiei naționale b) natura ierarhică a structurii potrivit căreia veriga sistemului superior implică elemente ale nivelului anterior, precum și legătura dintre ele; c) caracterul planificat, conștient al perfecționării independent de forma pe care o îmbracă; d) concepția unitară și de largă perspectivă prin mobilizarea intensă a resurselor naționale; e) natura preponderent intensivă ca expresie a contribuției hotărîtoare a factorilor calitativi de eficiență; f) convertirea exigențelor revoluției tehnico-științifice într-un amplu proces de perfecționare a structurilor și îndeosebi a structurii tehnologice g) caracterul realist al soluțiilor preconizate în materie de modernizare a structurii economiei naționale; confruntarea permanentă a teoriei modernizării structurilor cu viața reală, cu practica, cu cerințele etapei de dezvoltare.

Modernizarea economiei naționale se află sub incidența unui complex de factori, alții de natură internă, cit și de ordin extern. Din categoria factorilor interni fac parte: nivelul, calitatea și eficiența dezvoltării forțelor de producție; amploarea și ritmul introducerii cuceririlor revoluției tehnico-științifice; volumul, structura și orientarea investițiilor; dimensiunea, calitatea și funcționalitatea aparatului de producție; nivelul de calificare și orizontul de cunoștințe; creșterea productivității muncii; valorificarea superioară a resurselor de materii prime, energie și combustibil. Dintre factorii externi menționăm volumul și eficiența schimburilor economice externe; relațiile de cooperare economică internațională; accentuarea unor fenomene de incertitudine — crize economice, de materii prime, energetice etc. existente pe plan mondial care se răsfrîng nefavorabil asupra economiilor naționale. Cunoașterea lor are o deosebită importanță în procesul de modernizare a structurilor economiei naționale.

2. Concepția P.C.R. cu privire la modernizarea economiei naționale

ÎN concepția partidului nostru, modernizarea structurii economiei reprezintă una din direcțiile de acțiune pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Ea este organic legată de conținutul și obiectivele stadiului actual de dezvoltare a economiei românești, de transformarea României dintr-o țară socialistă în curs de dezvoltare în țară cu nivel mediu și apoi în țară avansată din punct de vedere economic. Modernizarea este o parte integrantă a unui proces de dezvoltare intensivă, armonioasă a economiei naționale, de îndeplinire a progresului și prosperității, de perfecționare a tuturor sectoarelor de activitate.

Realizările obținute de poporul român în modernizarea structurii de ramură a economiei naționale sînt oglindite în lichidarea într-un interval relativ scurt a înapoierii economice, în trecerea relativ rapidă a țării de la tipul de economie agrară la cel de economie agrar-industrială și apoi la economia industrial-agrară. România a devenit în anii construcției socialiste, în ce privește structura de ramură a economiei, o țară industrial-agrară cu o industrie modernă în continuă dezvoltare și o agricultură în plin proces de modernizare. Ea dispune în prezent de o bază tehnico-materială capabilă să asigure dezvoltarea multilaterală a economiei. Ponderea industriei în crearea venitului național a sporit de la 30,8% în anul 1950 la 57,2% în 1981. Totodată populația ocupată în această ramură s-a ridicat în aceeași perioadă de la 12% la 36,1%.

Modernizarea structurii economiei naționale îmbracă în prezent, cu alții mai mult în perspectivă, valențe de natură intensivă de ridicare a calității producției, de creștere a eficienței economice, reprezintă un proces cu multiple și profunde semnificații. Ea nu înseamnă copierea structurii de ramură din alte țări ori cît de modernă ar fi aceasta, ci se îndeplinește în funcție de condițiile specifice ale țării noastre, de obiectivele și țelurile majore ale construcției socialiste și comuniste.

În actuala etapă, modernizarea structurii vizează întărirea complexului economic național, dezvoltarea concomitentă și puternică alții a industriei, și îndeosebi a producției de materii prime și energetice, cit și a agriculturii — ca ramuri de bază ale economiei naționale; îndeplinirea unui echilibru, a unei dezvoltări armonioase a industriei și agriculturii, precum și a tuturor

celorlalte ramuri și sectoare de activitate ; **realizarea unei structuri industriale moderne și cu eficiență ridicată** prin creșterea mai accentuată a ramurilor purtătoare și generatoare de tehnică și tehnologie avansată ; **creșterea rolului agriculturii în cadrul economiei naționale**, în sporirea producției și a productivității muncii, precum și în ce privește aportul ei la crearea venitului național ; **extinderea activității de cercetare științifică și pregătire a forței de muncă** ; realizarea programelor privind dezvoltarea mai rapidă a bazei energetice și de materii prime prin atragerea în producție a resurselor naturale de care dispunem ; **îmbunătățirea structurii teritoriale a economiei naționale**, dezvoltarea judicioasă și echilibrată a tuturor județelor țării ; dezvoltarea activității de prelucrare industrială a produselor locale din toate zonele țării ; creșterea competitivității produselor românești pe piața externă ; extinderea activităților de tip industrial în sfera serviciilor ; modernizarea transporturilor și telecomunicațiilor ; diversificarea rețelei și îmbunătățirea formelor de comercializare a bunurilor necesare populației.

3. Promovarea progresului tehnic și modernizarea structurii economiei naționale

FORMAREA unei structuri moderne a economiei naționale, capabilă să valorifice superior resursele naturale și umane, implică dezvoltarea pe baze intensive a economiei, realizarea unei calități superioare, creșterea productivității muncii și a eficienței economice.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, știința reprezintă în epoca noastră „cheia înțelegerii fenomenelor naturii, vieții și a societății”, „o importantă forță de producție”, un „element esențial al modernizării”, iar progresul tehnic un proces complex de perfecționare a mijloacelor de producție.

Potrivit prevederilor Congresului al XII-lea, progresul tehnic, într-o astfel de accepțiune, este chemat să asigure modernizarea continuă a economiei naționale, ridicarea calității producției și a rezultatelor ei, dezvoltarea mai puternică a bazei energetice și realizarea independenței energetice, creșterea bazei de materii prime, progresul mai rapid al agriculturii, dezvoltarea și perfecționarea continuă a mijloacelor de muncă, realizarea unei structuri industriale moderne și cu eficiență ridicată, sporirea competitivității produselor pe piața externă. În lumina unei astfel de orientări a fost adoptat Programul-Directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000, iar în cadrul Conferinței Naționale din decembrie 1982 au fost elaborate Programe speciale pentru soluționarea cu succes a problemelor esențiale ale activității din toate sectoarele economiei naționale.

Influența progresului tehnic asupra modernizării structurii economiei este profundă și complexă, fiind legată de acțiunea calitativă a unui ansamblu de factori, de mutațiile în cadrul lor, de interdependențele acestora. Progresul tehnico-științific îmbracă multiple aspecte legate de alocarea resurselor în vederea dezvoltării. Pe acest fond, investițiile, de exemplu, constituie suportul material al progresului tehnico-științific. Odată efectuate, ele îi atribuie calitatea de progres tehnic încorporat, adică inclus în perfecționarea mijloacelor de producție și a susținerii pe multiple planuri a inovației tehnologice.

Întreaga problematică a influenței progresului tehnic asupra modernizării structurii de ramură este abordată de către partidul nostru într-o **viziune largă, în funcție de sistemul nevoii sociale și de mecanismele reglării ei, de cheltuirea rațională a resurselor și valorificarea lor superioară**. În acest sens sub incidența progresului tehnic apar noi ramuri și subramuri propulsoare de tehnică nouă și tehnologii moderne, se lărgește și se diversifică nevoia socială, diferitele ramuri și subramuri ale economiei naționale își modifică ponderea în sensul creșterii sau diminuării ei. Se modifică în permanență importanța relativă a subramurilor și diverselor activități de producție. Totodată, sporesc interdependențele dintre ramuri și subramuri. Sub înfrurirea progresului economic au loc o serie de mutații colective. Efectele introducerii progresului tehnic în cadrul unor ramuri se răsfrîng și în celelalte ramuri și activități, antrenînd modificări în structura de ansamblu a economiei naționale. O deosebită importanță are în actuala etapă de dezvoltare a economiei noastre influența exercitată de progresul tehnic asupra ramurilor și subramurilor generatoare de resurse primare. Influența lui în cadrul acestora este cu atât mai mare cu cît, spre deosebire de nevoia socială, resursele în general și cele primare în special, sînt de natură restrictivă. Ca urmare,

progresul tehnic este chemat să asigure dezvoltarea mai accentuată a ramurilor extractive, să contribuie din plin la înfăptuirea noii revoluții agrare prin mecanizarea complexă, chimizare, prin noile realizări ale geneticii și asigurarea unei corelații judicioase între producția vegetală și cea zootehnică.

4. O structură industrială modernă și de eficiență ridicată

MODERNIZAREA economiei naționale reprezintă un proces obiectiv, condiționat de progresul neîntrerupt al industriei, de restructurarea ei calitativă, precum și de sporirea rolului agriculturii în dezvoltarea echilibrată a întregii economii naționale. Ea este cerută de actualele imperative ale progresului economic și social, de necesitatea folosirii intensive a resurselor primare, de exigențele actuale ale revoluției tehnico-științifice, de lărgirea bazei proprii de materii prime și resurse energetice, de exploatarea și valorificarea lor rațională, de sporirea gradului de asigurare din resurse interne a necesităților economiei naționale, de reducerea substanțială a importurilor.

Restructurarea industriei vizează **realizarea unei structuri industriale moderne, de eficiență ridicată prin creșterea priorității a ramurilor de prelucrare avansată** care necesită consumuri reduse de materii prime și energie și asigură valorificarea maximă a muncii complexe. În cadrul acestora, **principalele direcții stabilite de Congresul al XII-lea sînt**: a) **creșterea mai accentuată a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate** care asigură valorificarea cu maximă eficiență a resurselor naționale, concomitent cu dezvoltarea și diversificarea producției bunurilor de consum ; b) **realizarea de produse de înaltă calitate, eficiente**, capabile să încorporeze multă inteligență și un consum redus de resurse primare ; c) **limitarea la strictul necesar a producțiilor mari consumatoare de energie și materii prime** ; d) **extinderea procedurilor și metodelor care asigură valorificarea superioară a resurselor** comparativ cu procedeele și metodele așa-zis clasice ; e) **dezvoltarea mai accentuată a bazei de materii prime și resurse energetice**. În acest sens se prevede ca în actualul cincinal ponderea deținută de resursele proprii în totalul necesarului să reprezinte la energie primară 90%, cărbuni, cocs metalurgic și laminate 90—98%, plumb și zinc 80—90%, fibre textile 80—90%. Aceasta în vederea realizării independenței energetice a țării și a reducerii radicale a dependenței de resursele de materii prime importate.

Principalele modificări structurale în industria extractivă sînt organice legate de **creșterea mai puternică a producției de cărbune, țitei și gaze, mineralele utile metalifere și nemetalifere ; îmbunătățirea tehnologiilor de exploatare ; orientarea fermă a hidrocarburilor spre prelucrarea superioară**.

În ce privește mutațiile în producția de energie electrică se au în vedere : **realizarea rapidă de termocentrale bazate pe cărbune și sisturi bituminose ; dezvoltarea hidroenergiei : folosirea noilor surse de energie** (energia soarelui, vîntului, hidrogenului, biogazului, biomasei, apei termale și altele) ; **realizarea primei centrale nucleare-electrice și a întregului program astfel încît în cincinalul 1986—1990 energia electrică din centralele nucleare să dețină un loc important în asigurarea bazei energetice a țării ; îmbunătățirea tehnologiilor în toate sectoarele de activitate în vederea reducerii consumurilor specifice de energie și materii prime**.

Amplul proces de restructurare a industriei este strîns legat de aplicarea rezultatelor cercetării științifice și tehnologice, de promovarea continuă a progresului tehnic, de necesitatea imperioasă a devansării, înzestrării tehnice a muncii de către productivitatea muncii, de creșterea eficienței economice și a reducerii continue a consumurilor de materiale, de realizarea unei producții de înalt nivel tehnic și calitativ, competitive cu cele mai bune produse similare pe plan internațional.

prof. dr. Gh. I. TOMESCU

ÎNTREBĂRI :

1. Ce se înțelege prin structura economiei naționale ?
2. Precizați principalele trăsături ale modernizării structurii economiei naționale.
3. Care sînt factorii interni ai modernizării structurii ? Dar cei externi ?
4. Enumerați principalele direcții de modernizare a structurii economiei naționale.
5. Ce influență exercită progresul tehnic asupra modernizării structurii economiei naționale ?
6. Precizați conținutul restructurării industriei și principalele direcții de înfăptuire.

PROCESE ȘI FENOMENE ACTUALE DIN ECONOMIA MONDIALĂ (XIV)

Dezbatere inițiată de „Revista economică” cu sprijinul Secției de științe economice
a Academiei de științe sociale și politice, Academiei „Ștefan Gheorghiu”
și Institutului de economie mondială

Spre o evaluare cit mai corectă a perspectivelor

Maria Popescu — Pe parcursul deosebit de interesantei incursiuni în meandrele implicațiilor crizei economice mondiale asupra economiilor naționale ale statelor în curs de dezvoltare apare oportună o reamintire a obiectivelor de ansamblu ale dezbaterii noastre — formulate la începutul acesteia de profesorul Costin Murgescu.

În acest sens, instructiv ar fi să încercăm să scrutăm modul cum evoluează economiile diferitelor țări în curs de dezvoltare în condițiile crizei și pe baza acestor evoluții să încercăm să desprindem tendințele și preocupările de viitor ale acestor țări. Având în vedere faptul că aproape o treime din relațiile economice ale României se desfășoară cu aceste țări situația lor economică actuală ne interesează pentru aprecierea perspectivelor concrete pe care le avem în relațiile noastre de import și export.

O analiză mai detaliată a situațiilor concrete în care se află diverse state ar putea furniza factorilor de decizie din țara noastră informații utile referitoare la șansele pe care le au diverse acțiuni de cooperare sau de comerț exterior.

Un exemplu ilustrativ în acest sens ar putea fi cel referitor la dezvoltarea industriei noastre de pescuit oceanic și la perspectivele și direcțiile de evoluție ale acesteia. Noi am dezvoltat o flotă de pescuit oceanic care evoluează în zona Aficii de vest. Am devenit exportatori de produse piscicole recoltate cu flota noastră în zonele riverane, or este foarte important de știut dacă activitatea acestei flote în zonele respective este eficientă și mai ales ce posibilități de continuitate are.

Este important să fie cunoscută perspectiva de a se menține eficiența și dacă țările riverane, care sînt în prezent exportatoare de resurse minerale, de diamante, aur etc. nu intenționează în termene relativ scurte să-și creeze flote proprii de pescuit și deci să renunțe la importul acestor produse care se găsesc în apele lor teritoriale.

Pe de altă parte, trebuie să ținem seama de tendința mondială în legătură cu exploatarea resurselor mării. Și ce observăm? Țările care sînt mai avansate decît noi în activitatea de pescuit oceanic manifestă tendința de deplasare de la aspectele de recoltare a resurselor piscicole către construirea de nave de cercetare, nave care prospectează și celelalte resurse, animale, vegetale, minerale, petroliere în scopul transformării acestora în produse chimice, farmaceutice, metalurgice. S-a trecut chiar de la prospectarea resurselor petroliere și a nodurilor metaliferi la exploatarea lor. Datorită nivelului de dezvoltare a cercetării științifice de care dispune țara noastră în domeniul biologiei și biologiei marine, al prospecțiunilor geologice și avînd în vedere că avem oameni de știință apreciați pe plan mondial în aceste domenii, poate că ar fi mai bine să încercăm de pe acum o deplasare către crearea unei flote științifice de prospectare pentru a nu ajunge în situația ca peste cîțiva ani să fim nevoiți să importăm licențe pentru activitatea de exploatare a resurselor marine și de transformare a lor în valori materiale de care țara are nevoie.

Alt exemplu ar putea fi și cel al perspectivelor relațiilor noastre cu anumite țări în curs de dezvoltare de unde importăm în prezent materii prime brute, minereuri și alte materii prime — resurse petroliere, bumbac, pielărie etc. Dacă cercetăm planurile de dezvoltare ale acestor țări, dacă analizăm pe o anumită perioadă de timp evoluția nomenclatorului nostru de export și de import în țările respective vedem anumite deplasări. Țările exportatoare de petrol au importat de la noi nu numai utilaj petrolier, ci și utilaj de rafinare, de transformare, deci o cantitate tot mai mare din resursele extrase în țările respective va putea fi transformată pe loc și în aceste condiții posibilitățile de import de materii prime brute se reduc. Probabil că această reducere în perspectivă va fi influențată și de alte restricții care decurg din costuri și din cheltuieli de transport etc., etc. Pe de altă parte o revistă de viitorologie aprecia

că de pe acum, sub impactul crizei, se remarcă o tendință accentuată în toate statele industrializate de a-și dezvolta baza de resurse naturale, inclusiv energetice, și că se tinde către evitarea dependenței de importuri.

Deci ar fi necesar ca în dezbateră noastră să cercetăm mai în amănunt aspectele economice care interesează în mod stringent economia națională, unitățile economice care își întocmesc la ora actuală prognoze pe termen lung, strategii de pătrundere pe piața mondială pe termen lung și să le venim în sprijin cu idei și informații de care duc lipsă.

Pe plan mondial are loc o discuție cu caracter teoretic referitoare la caracterizarea de țări în curs de dezvoltare sau conceptul de „lumea a treia” ori cel de țări sărace. Aceste concepte au un caracter de foarte mare generalitate, ceea ce, în mod firesc, ascunde un caracter de ambiguitate.

Se contestă caracterul științific al acestor termeni și pe criterii ideologice, întrucît aceste concepte înglobează un adevărat mozaic de țări cu orinduire sociale diferite, dar se contestă și statutul real pe care îl au ca urmare a nivelului de dezvoltare economică, al avuției naționale de care dispun țările respective. Situațiile concrete ale fiecărei țări luate în parte sînt foarte, foarte diverse, iar interesele lor sînt uneori contradictorii. Această mare diversitate de situații în care se găsesc țările pe care le numim generic în curs de dezvoltare — creează și premisele unor diferențe de interese între aceste țări, lucru care împiedică situarea lor pe poziții unitare în tratativele care au loc la nivel mondial, în mod deosebit în organismele economice și comerciale mondiale. Ele nu pot realiza o coerență de opinii și nu pot purta cu țările industrial dezvoltate un dialog, întrucît condițiile lor economice și geografice, situațiile de dependență față de diversele puteri economice sînt foarte diferite. Tocmai de aceea cred că este necesar să intrăm mai în amănunt în analizele pe care le facem, să ne referim la anumite țări și la un scurt istoric al evoluției lor, să ne referim la anumite zone și să încercăm să desprindem de aici ce poate să fie concludent pentru politica noastră economică.

A apărut în literatura economică occidentală și tendința de a contesta cererile justificate ale țărilor în curs de dezvoltare de a li se acorda un sistem preferențial în relațiile economice și comerciale mondiale. Se contestă acest lucru pentru că începe să se conteste și rolul nefast pe care l-a jucat colonialismul în accentuarea decalajelor economice dintre state. Bunăoară, acum face destul de mare vîlvă la Paris o carte scrisă de un ziarist venezuelean — „Occidentul și lumea a treia”, care încearcă să reabiliteze regimul colonial, arătînd că acesta a dus la dezvoltarea economică a anumitor țări și citează Nigeria, care a devenit datorită colonialiștilor englezi exportatoare de cacao, de arahide, de bumbac; Malaezia — exportatoare de cauciuc și așa mai departe, deci evidențiază elementele, ca să spunem așa, pozitive ale sistemului respectiv. Dar cartea nu arată și efectele negative pe care le-a avut asupra economiei țărilor respective faptul că datorită monoculturii care le-a fost impusă s-au creat dezechilibre în structurile economice profunde, le-a făcut să devină dependente pentru resursele alimentare.

De asemenea, se contestă rolul și ponderea pe care o are „foarfecele prețurilor” în dezavantajarea țărilor în curs de dezvoltare și se caută ca toate dificultățile cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare să fie puse pe seama incapacității guvernelor acestor țări de a gestiona resursele respective.

Dacă o seamă de elemente concrete aduse în discuție sînt incontestabile, noi trebuie să ținem seama de ponderea pe care o au influențele exogene și influențele endogene în apariția decalajelor, în menținerea dezechilibrelor structurale din țările în curs de dezvoltare. În ceea ce privește însă criza economică mondială, consider că am putea s-o denumim criză a structurilor economice din toate țările. Aceasta, deoarece țările industrial dezvoltate se confruntă cu o puternică criză a structurilor, dezvoltarea modelului industrial postbelic a atins pragul în care a devenit inefficient datorită restricțiilor energetice, re-

stricțiilor de materii prime, restricțiilor ecologice. Aceste țări sînt în faza unui dramatic, amplu proces de restructurare a ramurilor industriei care au depășit limita optimă, proces ce se desfășoară pe fundalul agravării crizei de sistem a capitalismului.

În țările în curs de dezvoltare care au imitatizat modelul țării industrial dezvoltate și care au preluat tehnicile și tehnologiile într-o fază în care erau depășite, contradicțiile și dificultățile conturării unor structuri armonioase sînt mai mari. Această disarmonie în structurile economice ale țărilor, atît a celor industrial dezvoltate, cît și a celor în curs de dezvoltare, complică și intensifică contradicțiile generate de celelalte crize. În prezent în fața tuturor țărilor se ridică problema autocunoașterii, a evaluării corecte a potențialului material și uman de care dispun în scopul conturării unui profil nou care să corespundă resurselor reale de care dispun, să corespundă situației mondiale și complementarităților existente pe piața mondială la ora actuală.

În discuțiile noastre despre situația reală din țările în curs de dezvoltare nu este concludent să facem comparații în legătură cu indicatorii economici care și-au pierdut din valabilitate la ora actuală. Luați separat, indicatori ca venitul național pe locuitor, producția industrială, siderurgică, chimică etc. nu pot reflecta aspectele calitative și de eficiență ale dezvoltării, singurele care pot da indicii despre competitivitate. În acest sens este demn de reflecție faptul că statele industrial dezvoltate și-au redus în ultimii 10 ani, unele în proporție de 40 la sută, producția siderurgică și consumul energetic, dar aceste reduceri s-au reflectat în mod pozitiv în venitul lor național. Marea diversitate de situații face necesară cunoașterea și identificarea strategiilor și evoluțiilor concrete ale diverselor țări pentru a putea desprinde concluzii cît de cît pertinente. Evoluția în timp a structurilor economiilor naționale este ilustrativă pentru aprecierea corectă a perspectivelor pe care le prezintă în relațiile comerciale. Interesantă în acest sens este evoluția Suediei, care de la începutul secolului pînă la mijlocul secolului a operat un salt de la o dezvoltare pur agricolă, la o dezvoltare armonioasă, modernă, fără să devină dependentă din punctul de vedere al resurselor alimentare, ci, dimpotrivă, dezvoltîndu-și un sector alimentar destul de important față de zona geografică în care se află. Asemenea exemple trebuie să ne dea de gîndit și să încercăm să vedem cum ar putea să se modifice în viitor structurile industriale, strategiile pe termen lung ale statelor pentru a putea aprecia corect consecințele acestora asupra relațiilor noastre economice cu partenerii respectivi.

Perseverență în adaptarea la cerințele pieței mondiale

Mircea Nicolaescu — Eu sînt pe de-a întregul de acord cu necesitatea unei abordări concrete a perspectivelor relațiilor economice, a structurii, dinamicii comerțului și cooperării internaționale pornind de la adevărul că acest domeniu fundamental al raporturilor interstatuale trebuie să fie transformat în factor de creștere economică a partenerilor, trebuie despovărat de condiția de element al conservării statu quo-ului, de complementaritate statică a economiilor naționale respective. Pentru aceasta este necesară considerarea riguroasă a condițiilor foarte diferite privind resursele, structura economiei, factorul demografic, capacitatea instituțional-organizatorică a fiecărei țări în parte, caracteristici în privința cărora „lumea a treia” se prezintă ca un adevărat mozaic.

Și eu sînt de acord că nu putem să absolutizăm pe mai departe unii dintre indicatorii utilizați, pe de o parte pentru că de la intrarea lor în circulație s-au petrecut foarte multe schimbări care obligă la reconsiderarea valabilității lor în lumina statutului real pe care îl au unele țări, pe de altă parte, pentru că a apărut necesitatea abordării structurii concrete a economiei naționale a fiecărei țări și a identificării mult mai clare a ceea ce reprezintă interes comun, ca temelie al cultivării unor direcții stabile de lungă durată ale schimburilor reciproce, pornind de la relațiile fiecărei țări în parte. O a treia remarcă are în vedere necesitatea sporirii capacității industriei noastre de a se adapta cu promptitudine la noile cerințe ale pieței mondiale, deoarece de modul în care reușim să adaptăm cu rapiditate activitatea noastră de comerț exterior depinde și posibilitatea ca producția noastră să răspundă necesităților acestor țări.

Aș mai adăuga aici și faptul că, la urma urmei, perspectiva relansării întregii economii mondiale o oferă în măsură considerabilă „lumea a treia” prin potențialul imens pe care îl are ca piață de desfacere și prin resursele disponibile, prin proble-

mele foarte complexe pe care le pune în legătură cu lichidarea subdezvoltării și, în fapt, cu edificarea unor economii naționale.

Dacă privim la evoluția economiei noastre naționale și la ceea ce se întîmplă pe planul întregii „lumi a treia” în retrospectiva ultimilor 20—25 de ani, adică de la data în care procesul de eliberare națională a devenit un fapt predominant, rezultă clar că schimburile economice internaționale, ordinea economică mondială au fost tot mai marcate de creșterea presiunii sistemului internațional asupra economiei naționale a fiecărei țări, fapt evident și în privința țării noastre. Este o împrejurare care ne obligă de asemenea să fim extrem de operațivi și de bine pregătiți în a ține pasul cu dinamica exigențelor pieței mondiale, ale dezvoltării ansamblului raporturilor noastre cu aceste țări.

Fără pretenția unei ierarhizări rigurose științifice, ca direcții ale dezvoltării ansamblului raporturilor noastre cu aceste țări cu aș vedea chiar cele legate de preocupările lor prioritare de inventariere a resurselor și de elaborare a unor programe pe ramuri, acțiuni în care multe din țările în curs de dezvoltare sînt enorm de rămase în urmă, și cărora adeseori organizațiile internaționale sau institutele de specialitate, de obicei aparținînd companiilor transnaționale, le imprimă un caracter vădit neocolonialist. Asistența în domeniul prospecțiilor geologice rămîne, cred, un domeniu de reală perspectivă al dezvoltării cooperării noastre externe și care ar avea serioase consecințe în general pentru dezvoltarea relațiilor cu aceste țări. De multe ori, acolo unde am lucrat bine în domeniul prospecțiilor geologice, au urmat acțiuni concrete de cooperare în domeniul producției importante ca acela al mineritului, extracției petrolului, exportului de utilaj pentru aceste ramuri, modernizării de exploatare, construcției de rafinării petroliere, stații de concentrare de fosfați etc.

De mare importanță este să nu pormim cu vreo idee preconcepută că unul sau altul din domenii nu ne sînt abordabile în ceea ce privește cooperarea, ci trebuie să luăm în considerare foarte concret solicitările și să facem eforturi mai perseverente de adaptare la cererile partenerilor potențiali.

Noi avem acțiuni de cooperare în domeniul agricol, cu rezultate bune, mai ales în Africa și Orientul Mijlociu. Problemele alimentare constituie una din componentele crizei pe care sînt foarte departe de a o soluționa țările în curs de dezvoltare, chiar dintre cele ce dispun de condiții pedoclimatice foarte bune. Este un domeniu în care avem și o experiență destul de complexă. Aș vrea să adaug că acolo unde am lucrat bine, după cooperarea în legătură cu elaborarea de proiecte, de soluții, inclusiv de mari proiecte de dare în folosință a unor întinse teritorii deșertice au venit și cooperări în legătură cu producerea de utilaje agricole și, îndeosebi, cu fabricarea de tractoare. Sigur, privite la plan mondial aceste planuri de cooperare nu se inseriu în avangarda tehnologiei decît în parte, dar privite la condițiile noastre prezente și la faptul că din punct de vedere tehnic putem să ne menținem la un nivel competitiv, aceste direcții rămîn pe mai departe valabile și mi se pare că trebuie considerate între activitățile ce ne pot implica mai activ, mai eficient și într-o perspectivă mai îndelungată în dezvoltarea relațiilor cu aceste țări, asigurîndu-ne totodată materii prime de certă însemnătate de asemenea pe termen de cîteva cincinale.

S-a vorbit aici de industria pescuitului oceanic. Orice efort de investiții în acest domeniu din partea majorității țărilor în curs de dezvoltare este afectat de lipsa mijloacelor de investiții, situație agravată de criza actuală ordinii economice. Țările respective sînt obligate să realizeze aranjamente în acest domeniu în special cu marile țări capitaliste; este adevărat că au organizat asemenea acțiuni, inclusiv în domeniul pescuitului și cu Polonia; în alte zone este prezentă U.R.S.S., dar activitatea țărilor socialiste depășește în mică măsură pescuitul ca atare și semiprelucrarea ori prelucrarea peștelui, adică o asistență de nivel intermediar.

Cred că luarea în considerare pe mai departe a actualului stadiu al edificării economice a țărilor lumii a treia este valabilă și pentru celelalte domenii industriale; mă gîndesc la industria extractivă în general, la metalurgia fieroasă și neferoasă, la chimia de bază. Aici nu este vorba numai de sprijinirea țărilor respective în domeniul prospecțiilor de minerale; este știut că „Geomin” are o experiență bogată în aceste domenii, dar mi se pare insuficient studiată, inclusiv în ceea ce privește unele insuccese. Este evident că țările ce și-au naționalizat resursele, vrînd-nevrînd sînt obligate să treacă la prelucrarea cel puțin intermediară a producției lor și, în perspectivă să-și modifice structura exporturilor. Fără îndoială că o bună parte din aceste încercări au fost frîmate, cum s-a întîmplat în cazul cuprului, de politica prețurilor și a vinzării de cupru a S.U.A. care, prin punerea în vînzare a stocurilor strategice la prețuri extrem de mici, a făcut nerentabilă industria cuprului în principalele țări producătoare și a determinat

mari dezechilibre în balanța comercială, urmate de deficite bugetare grave și serioase probleme sociale interne.

Rămâne deschisă perspectiva dezvoltării celorlalte ramuri ale industriei prelucrătoare. În domeniul petrolier, de exemplu, cu excepția citorva din țările mari exportatoare, nici una nu are o industrie de rafinare care să asigure prelucrarea a mai mult de 15—20 la sută din producția națională de petrol și acestea pe fracțiuni relativ inferioare; multe nu dispun de industrie petrochimică în măsură să asigure valorificarea producției lor. Asemenea perspective se mențin și în ceea ce privește construirea infrastructurii de transport, școli, spitale.

În ceea ce privește edificarea în aceste țări a unei industrii prelucrătoare se impune, cred, tocmai valorificarea experienței pe care noi o avem în legătură cu efortul propriu pentru reducerea decalajului ce ne separa de țările dezvoltate cu trei decenii în urmă. Aș adăuga, chiar că trebuie valorificate și experiențele bune dar și cele mai puțin reușite pe care le avem privind construirea în aceste țări chiar a unor industrii de vîrf (electronica). Într-o perioadă în care multe țări din „lumea a treia“ se găsesc în faza în care televizorul devine un mijloc de comunicare de amplă utilitate națională se impune să continuăm, dar cu atenție și cu grijă, să ne ocupăm de asemenea domenii.

Este adevărat că datorită crizei economice mondiale și lipsei de mijloace financiare legată de ea, datorită politicii neocolonialiste a marelui capital și a multiplelor condiționări a asistenței unor organisme internaționale, în momentul de față, chiar și acele țări care și-au elaborat, multe din ele, unele proiecte, cu opțiuni în care să atace unele din domeniile economice și sociale fundamentale pe care și le-au propus ca atare sînt în foarte mare măsură obligate să le reconsidere, să le amîne ori să le anuleze. Acest lucru are consecințele cunoscute și pentru noi și la urma urmei și pentru alții.

Criza economică mondială este într-adevăr o criză a structurilor în toate țările, dar mi se pare că necesitatea depășirii actualului moment convinge asupra iminenței coordonării, însă pe bază mult mai științifică, mult mai elaborată a eforturilor legate de cunoașterea exactă a necesităților și a elaborării mult mai concrete a opțiunilor, a respingerii tendințelor de preluare de formule de modernizare economică fără o prealabilă apreciere mai exactă în lumina dinamicii termenilor de rentabilitate, a dimensiunilor, structurilor și perspectivelor fiecărei economii naționale, a fiecărei țări în parte.

Cred că aici noi sîntem datori să acționăm pentru realizarea unei participări, a unei implicări efective a întreprinderilor producătoare la întreaga activitate de comerț exterior, pentru ca orientările mari ale dezvoltării industriei noastre să capete concretizările impuse de cerințele de export.

Perfecționarea structurii funcționale a economiei naționale

Daniel Dăianu — Ultimele două intervenții au întărit ideea că dezbaterile noastre privind situația economiei mondiale are un scop final pragmatic și anume, de a clarifica pe cît posibil fenomene care confruntă și economia noastră națională, politica economică internă și externă a României.

Mi se pare fundamental ca atunci cînd vorbim despre îmbunătățirea producției de export, despre necesitatea ajustării structurale (în mod nefericit, aceasta este frecvent înțeleasă ca simpla îmbunătățire a nomenclatorului de export), să înțelegem că această ajustare vizează nu numai macrostructura industrială, ci mai departe și, în special, structura funcțională a economiei naționale. Mi se pare de aceea util ca analizînd posibilitatea ajustării structurale la nivelul economiei naționale, să facem distincție între macrostructura industrială privită ca ansamblu industrial ce materializează viața economică a unei societăți și **structura funcțională** (mecanismul economic real) care-i predetermină calitatea și intensitatea acțiunii conjugate a factorilor de inerție și de dinamism. Natura și calitatea structurii funcționale, deci a mecanismului economic real — nu cel presupus — condiționează calitatea ajustării structurale industriale, măsura în care aceasta se desfășoară ca proces natural, continuu și activ, fără costuri relative excesive.

În legătură cu problema modelului pe care a amintit-o tovarășa Maria Popescu, sînt de părere că lucrurile se complică mult cînd ceea ce putem numi mimetism al modelului de structură industrială se suprapune pe un mimetism al structurii funcționale. Astfel, dacă calitatea mecanismului economic real lasă de dorit, adaptarea macrostructurii industriale va fi mai curînd de tip cantitativ, nefiind în mod necesar acompaniată de ameliorări calitative semnificative ale producției. În plus, un mecanism economic real deficitar mărește costurile de ajus-

tare continuă a macrostructurii, ceea ce, pe perioade istorice relevante, influențează negativ gradul de bunăstare relativă a unei societăți. Cred prin urmare că experiențe și rezultate (succese/insuccese) economice diferite trebuie văzute și judecate prin prisma, în primul rînd, a deosebirilor în structurile funcționale. Dintr-o asemenea perspectivă vom putea obține explicații mai revelatorii asupra progresului unor economii, de dimensiune și nivel de dezvoltare comparabile cu economia țării noastre, care și-au dezvoltat ramuri industriale în care și România a concentrat eforturi și investiții masive, dar care realizează produse competitive și se adaptează mai rapid.

Cîteva cuvinte și în problema iluziei statistice. Dacă vom discuta prin prisma structurii funcționale, a mecanismelor (inclusiv ale formulării și luării deciziilor), a calității reale a macrostructurii industriale care nu depinde de cantitatea de oțel sau de ciment pe locuitor, atunci vom diminua mult și problema iluziei statistice. Ce sens are de pildă să compari în termeni laudativi o producție națională de strunguri ca fiind de două ori mai mare ca număr decît într-o altă țară, dacă strungul din a doua țară are — în medie — un randament de trei ori mai ridicat, și în funcție de aceasta o competitivitate superioară. Din păcate, acesta este viciul major al statisticii: nu se pot surprinde bine diferențele calitative, atît de caracteristice în cazul evaluării comparative a spațiilor economice aflate pe diferite trepte de dezvoltare. Acest viciu ar trebui să-l avem mai mult în vedere pentru că și printre noi domină încă o optică cantitativistă, mecanicistă, asupra procesului dezvoltării.

În problema relansării economiei mondiale, nu sînt de acord cu cei care vād în stimularea activității economice în țările în curs de dezvoltare cheia reinviiorării economiei mondiale, cel puțin dacă ne gîndim la ponderea lor în economia mondială; nu mai vorbesc în comerțul mondial, pentru că fluxurile economice externe majore sînt stabilite între statele dezvoltate și recesiunea din economiile acestora se datorează mai puțin unor blocaje intervenite în raporturile cu țările în curs de dezvoltare.

Ce perspective există pentru cooperarea economică cu alte state avînd în vedere circumstanțele și tendințele din economia mondială?

În ceea ce privește acțiunile de cooperare care implică valorificarea unor resurse naturale — import de materii prime —, trebuie remarcat că aceste acțiuni sînt costisitoare în sine (investițiile de capital masiv în cazul exploatărilor în comun și cheltuielile de transport considerabile) și, în al doilea rînd, sînt costisitoare din perspectiva strategiei generale de dezvoltare a economiei naționale, deoarece prezumează constituirea, sau menținerea, — în condiții nu tocmai favorizante — a unui aparat industrial dependent de importuri „scumpe“ în raport cu calitatea procesului de reproducție intern. Ultima afirmație are nevoie de precizări suplimentare. Astfel, se poate aprecia că țările în curs de dezvoltare care fac eforturi să-și constituie aparate productive industriale se confruntă cu obstacole interne, născute, în general, de: a) nivelul scăzut al forțelor de producție care handicapează capacitatea de prelucrare competitivă a economiei, b) mecanismul economic (structura funcțională) neomogen și neevoluat, indiferent de caracterul instituit al relațiilor de proprietate și c) dezechilibrul marcant în cadrul sistemului forțelor de contrapondere (reglementare și control reciproc) etc. O ipoteză cu valoare normativă și cîteva concluzii se impun a fi făcute. În mod normal, importul de materii prime cauzat de creșterea industriei prelucrătoare trebuie să fie cel puțin compensat de exportul unor bunuri industriale rezultate. Eforturile de industrializare care creează o dependență de surse externe de aprovizionare cu materii prime se cer corelate cu posibilitățile reale ale industriei naționale de a prelucra competitiv, de a exporta; cu cît mai ridicat este acest nivel de prelucrare, cu atît mai mic devine riscul implicat de strategia importului de materii prime — cazul extrem favorabil, deși depășește cadrul strict al țărilor în curs de dezvoltare, este deținerea monopolului tehnologic în diverse domenii, ceea ce garantează desfacerea produselor manufacturate (Japonia poate fi dată ca exemplu). Se conturează o „deschidere“ optimă a economiei naționale în privința dependenței de importul de materii prime care trebuie pusă în relație cu strategia generală de dezvoltare a economiei naționale, cu strategia de industrializare. Structurile funcționale, la nivele de dezvoltare comparabile și „deschideri“ (dependențe) relativ echivalente, sînt decisive pentru fructificarea eforturilor de dezvoltare (putem lua ca exemplu așa-numitele „țări recent industrializate“).

Vedem cum pornind de la implicațiile crizei economice mondiale asupra strategiei relațiilor comerciale și a cooperării economice cu statele în curs de dezvoltare, în mod necesar intrăm în sfera strategiei dezvoltării pe termen lung, a strategiei dezvoltării industriale.

R. P. UNGARĂ

OPȚIUNI ȘI PRIORITĂȚI ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ

PROFUNDELE prefaceri din viața social-politică și economică a societății ungare de-a lungul ultimelor trei decenii au stat la baza depășirii stării de înapoiere economică, moștenită, chezuind transformarea R.P. Ungare într-o țară industrial-agrară cu nivel mediu de dezvoltare.

Etapa care s-a detașat prin cea mai înaltă dinamică a creșterii — înregistrându-se un ritm mediu anual de 7% — este delimitată de două evenimente: introducerea noului mecanism economic (1968) și izbucnirea crizei energetice (1973). Chiar dacă în intervalul dintre cele două șocuri ale petrolului sporul mediu anual al venitului național s-a menținut încă la o cotă ridicată, de 5,3%, creșterea economică din 1974 și până în 1979 a stat sub semnul deteriorării echilibrului extern, Ungaria acumulând în acești ani — atît în devize libere cît și în rubele transferabile — o datorie externă considerabilă.

Spirala prețurilor la petrol și materii prime a afectat puternic economia maghiară, deficitară în resurse minerale; ea își acoperă necesarul de țiței în proporție de 80% din import, ponderea importului în balanța energetică a țării ridicându-se la 45%. De remarcat că — în condițiile majorării prețului petrolului — consumul de țiței în Ungaria a crescut de la 6 mil. tone în 1970 la 10,7 mil. t în 1979, cantitatea de țiței importat sporind de la 4,3 mil. tone în 1970 la 9,7 mil. tone în 1979. Acest fenomen se explică prin creșterea consumurilor specifice de energie cît și prin intrarea în funcțiune a unor obiective realizate în conformitate cu programul energetic elaborat în perioada „țițeiului ieftin”, care viza conversiunea bazei energetice a țării de la cărbune la hidrocarburi (țiței, gaz metan).

În aceeași direcție, a majorării consumului de țiței, au acționat și lărgirea capacităților de producție ale industriei petrochimice, chimizarea susținută a agriculturii, introducerea masivă a tracțiunii diesel în transportul feroviar și dezvoltarea prioritară a transportului rutier. Achitarea facturii petrolului și, în general, a importului constituia o problemă tot mai dificilă în împrejurările în care raportul de schimb al comerțului exterior ungar (relația între prețurile de export și cele de import) a scăzut în proporție de 20% între anii 1974 și 1980. Deficitul balanței comerțului exterior, rezultat mai ales din creșterea importurilor, a determinat dezechilibrul balanței de plăți, ducând la majorarea datoriei externe.

Pe baza analizării situației economiei ungare, a condițiilor interne și externe ale dezvoltării, Plenara C.C. al P.M.S.U. din decembrie 1978 a stabilit ca obiectiv central refacerea echilibrului extern, subordonînd acestuia toate celelalte obiective. Începînd din anul 1979 politica economică a urmărit comprimarea drastică, față de perioada anterioară, a creșterii importurilor, a investițiilor, a cheltuielilor bugetare și a consumului populației, restabilindu-se pe această cale echilibrul balanței comerciale și de plăți, cu prețul reducerii deliberate a ritmului creșterii economice: sporul venitului național realizat în 1979 a fost de 2%, urmat de o scădere de 1% în 1980. După cum se subliniază în documentele de partid, echilibrul astfel obținut nu reprezintă decît „un succes relativ, temporar”, asigurarea unui echilibru durabil implicînd acționarea asupra cauzelor care se află la originea dezechilibrului economiei ungare.

În concepția P.M.S.U. — fundamentată în documentele Congresului al XII-lea (1980) — cheltuielile nejustificate de înalte de fonduri de producție, de muncă și de import pe unitate de venit național, precum și faptul că economia ungară nu dispune de o capacitate de export îndeajuns de eficientă pentru a putea acoperi importul, reclamat de o creștere rapidă a economiei, constituie principalii factori ai dezechilibrului.

Reliefîndu-se efectele negative asupra economiei ungare ale mutațiilor radicale și de durată din viața economică internațională, care s-au produs în urma izbucnirii crizei energetice, și anume, evoluția nefavorabilă a raportului de schimb, măsurile discriminatorii ale unor țări occidentale ș.a., în documentele Congresului se apreciază că „această schimbare nefavorabilă a condițiilor economice externe evidențiază punctele vulnerabile ale economiei noastre, erorile muncii noastre”.

Elaborînd strategia economică în perspectiva anilor '80, pe baza analizei condițiilor interne și externe ale dezvoltării economiei ungare, cît și a tendințelor ce se conturează în viața economică internațională, Congresul al XII-lea al P.M.S.U. a stabilit drept obiectiv central al politicii economice „îmbunătă-

țirea echilibrului economiei naționale și consolidarea nivelului de trai atins, în condițiile unui ritm de dezvoltare mai lent, desfășurarea factorilor calitativi ai dezvoltării economice și creșterea competitivității internaționale a produselor ungare”.

În conformitate cu directivele Congresului privind planul de dezvoltare a economiei ungare (1981—1985), dinamica moderată a venitului național urmează să permită crearea premiselor unui nou avînt al dezvoltării, și anume: restabilirea echilibrului economiei, creșterea considerabilă a eficienței muncii sociale, modernizarea structurii economice, dezvoltarea selectivă a industriei, asigurarea competitivității pe piața internațională.

Realizările din primii doi ani ai cincinalului atestă o creștere (mai lentă decît cea planificată) a venitului național — de 2% în 1981 și de 1% în 1982, pentru anul 1983 fiind preconizat un spor de 0,5—1%. Balanța comerțului exterior s-a încheiat în ambii ani cu un excedent, dar atît în 1981 cît și în 1982 nu s-a realizat creșterea exportului la nivelul planificat, înregistrîndu-se însă totodată o scădere a importului.

În eforturile de a accelera adaptarea economiei ungare la mutațiile structurale din cadrul economiei mondiale noua politică economică vizează, ca factor decisiv al creșterii competitivității, dezvoltarea selectivă a industriei, în strînsă legătură cu stimularea exportului eficient, cu economisirea energiei și a materiilor prime. În acest scop statul sprijină introducerea rapidă, pe scară largă, a tehnicii moderne, mai cu seamă în acele eșaloane ale producției, din cadrul cărora efectul acesteia se propagă asupra întregului proces al reproducției, contribuind la stimularea dezvoltării întregii economii. Politica selectivă se realizează atît prin dezvoltarea în ritm accelerat a unor ramuri și subramuri, a producției unor produse și grupe de produse, cît și prin reducerea dinamicii altora, incluzînd comprimarea producției și chiar sistarea ei în cazul unor producții nerentabile.

Problema cheie a actualului cincinal o constituie crearea bazei tehnico-materiale a unei economii energetice raționale. În scopul micșorării importului de purtători de energie, planul prevede reducerea consumurilor specifice de energie, stabilind ca sarcină reducerea la 0,7% a sporului consumului de energie necesar creșterii cu 1% a venitului național. Realizarea obiectivului menționat ar determina scăderea ponderii purtătorilor de energie importați în producția de energie de la 53% din 1980 la 50% în 1985, chiar și în condițiile unei creșteri moderate a acestora din urmă.

Optînd pentru o strategie combinativă în domeniul energiei, Ungaria își fundamentează asigurarea bazei energetice atît pe import cît și pe dezvoltarea producției proprii de cărbune, țiței, gaze naturale, pe utilizarea energiei nucleare și a surselor alternative de energie. În centrul preocupărilor se află dezvoltarea unei asemenea structuri a producției, care în decurs de cîțiva ani să determine reducerea dependenței de importul de energie a economiei naționale.

Reconversiunea bazei energetice a țării de la hidrocarburi la cărbune, în cadrul producției de energie electrică și termică, constituie o opțiune prioritară a politicii energetice actuale. Prospectarea de noi zăcăminte, dezvoltarea extracției de cărbune prin deschiderea unor noi mine, trecerea unor termocentrale de la utilizarea de hidrocarburi la cărbuni antrenează — alături de alte obiective stabilite de programul energetic — o treime a investițiilor alocate industriei în acest cincinal.

Odată cu intrarea în funcțiune, la sfîrșitul anului 1982, a primului bloc de 440 MW al centralei atomoelectrice de la Paks (care va funcționa în 1987 cu întreaga capacitate de 1760 MW) se schimbă structura balanței energiei electrice a Ungariei. La nivelul consumului planificat de energie electrică producția centralei de la Paks urmează să acopere 15% din necesarul de energie electrică al Ungariei prevăzîndu-se ca în 1995 producția capacităților atomo-electrice să asigure 22% din necesarul de energie electrică al țării. Conform calculelor, creșterea consumului de energie electrică pînă în 1990 va fi acoperită de cele 11 miliarde kWh, care vor fi produse anual de centrala de la Paks, cărora li se va adăuga importul a 2,4 miliarde kWh.

Gertrud BORDON

Tensiuni persistente pe piața oțelului

LA fel cu alte piețe, cea a oțelului este așteptată să dea semnele unei reveniri în parte a doua a anului 1983. Capacitatea oțelărilor din America de Nord, Europa occidentală și Japonia va continua să depășească cererea, iar piețele acestor regiuni vor rămâne în continuare instabile, cu toate încercările de

de relansarea economiei americane și, implicit, a industriei oțelului din Statele Unite. Un timp mai îndelungat pentru revenirea din criză este luat în calcul în cazul Europei occidentale și al Japoniei, inclusiv datorită pierderii unora din piețele tradiționale de desfacere în favoarea producătorilor din țările în curs de dezvoltare.

În fața acestei perspective, reacția vest-europeană a fost aceea de a încerca să înlătu-

I.I.F.O. apreciază că acestea își vor mări capacitățile de producție de la 33 mil. t în 1973 la 110 mil. t în 1987, ceea ce a determinat mulți producători din țările dezvoltate să pună propriile pierderi nu pe seama deficiențelor interne, a lipsei de adaptare, a supraproducției, ci pe seama intrării pe piață a noilor producători din țările în curs de dezvoltare.

Producția de hirtie

DUPĂ un an plin de dificultăți, industria mondială a hirtiei speră într-o revenire „modestă” pe parcursul anului 1983. Potrivit sursei americane de specialitate, se pare să au apărut semnele unei anumite reveniri pentru unele produse ale acestei industrii. Pentru 1983 se așteaptă o creștere cu 3-4 la sută în volumul producției, cu condiția revenirii în special a economiei Statelor Unite. În această țară, producția de hirtie și carton a anului trecut este estimată la 54 mil. tone, cu 4,3 la sută sub nivelul record de 56,5 mil. tone din 1981. Institutul American al Hirtiei apreciază că reducerea generală a ratelor dobânzilor ar putea permite acestui sector să-și majoreze producția cu 3,5-4 la sută în cazul hirtiei și cu 6-7 la sută la carton.

Programe de dezvoltare

Emiratele Arabe Unite: valorificarea hidrocarburilor

ÎN CEF, unsprezece ani de la constituirea Emiratelor Arabe Unite, dezvoltarea economică a fost facilitată de veniturile petroliere substanțiale și, de asemenea, de existența unui sector comercial bine dezvoltat. Rezultatele programului de diversificare economică, elaborat de guvernul țării devin din ce în ce mai evidente: în prezent, industria Emiratelor Arabe Unite cuprinde o varietate largă de ramuri, de la producerea aluminiului, industria cimentului, a produselor farmaceutice și oțelului, până la industria alimentară. Cea mai mare importanță s-a acordat și se va acorda în continuare valorificării superioare a însemnatelor resurse de hidrocarburi ale țării. Realizarea proiectului industrial complex de la Ruwais (la 235 km vest de orașul Abu Dhabi) constituie un exemplu în acest sens, reprezentând punctul de tranziție către crearea unor ramuri industriale, care să asigure economiei naționale necesarul intern de produse petrochimice, îngrășăminte, oțel etc. Complexul industrial Ruwais include mai multe proiecte de investiții: pentru producerea de gaze naturale lichefiate (proiectul GASCO), construirea unei rafinării, a unei fabrici de îngrășăminte, lucrări de infrastructură, construcții de locuințe etc.

Proiectul GASCO include realizarea instalațiilor pentru colectarea gazelor de sondă de la Buhasa, Asab, Bab și Sahil, pentru producerea de gaze lichefiate și transportarea acestora printr-un sistem de conducte la Ruwais unde se va obține propan, butan, pentan și alte produse. Capacitatea de producție va atinge 3 milioane tone/an GNL și 2 milioane tone/an produse de condensare.

Rafinăria este amplasată pe țărmul Golfului pe o suprafață de 240 ha. În prezent capacitatea de producție este de 120 mil. barili/zi (6 mil. tone/an). Următoarea etapă referitoare la acest proiect prevede extinderea capacității rafinării la 390 mil. barili/zi (15 mil. tone/an). Produsele de rafinare obținute sunt destinate consumului local și exportului.

Fabrica de îngrășăminte din cadrul complexului Ruwais va utiliza gazele de la Buhasa, Asab și Bab pentru producerea de amoniac (1 000 tone/zi) și uree (1 500 tone/zi) cu posibilitatea extinderii capacităților de producție.

Complexul industrial de la Ruwais include, de asemenea, construirea unui terminal maritim pentru țit și produse de rafinare, a unei unități pentru desalinizarea apei, instalarea unor rețele electrice și de telecomunicații, construirea unui cartier rezidențial.

Realizarea acestui însemnat obiectiv de investiții va reprezenta un important pas înainte în cadrul politicii de promovare a unor ramuri industriale moderne în economia țării.

În ultimii ani, relațiile comerciale dintre România și Emiratele Arabe Unite au cunoscut un curs ascendent. Țara noastră a importat din E.A.U. țit și a exportat o gamă largă de produse, între care echipamente pentru fabrici de ciment, tractoare, autoturisme de teren și de craș, aparatură de joasă tensiune, îngrășăminte chimice, cherestea, hirtie, carton, țesături, tricotațe, confecții și produse alimentare.

Doina DANCIU

Țara	1982		Pre- vizuni 1983		
	1981	%	%	%	
Japonia	101,69	99,5	-2,1	93	-6,5
S.U.A.	108,78	65	-40	75	-15
Franța	21,26	18,5	-13	18	-2,7
R.F.G.	91,61	36	-13,5	36	0
Italia	24,78	23	-7,2	23	0
Anglia	15,57	13,5	-13	13	-3,7
Total C.E.E. (9 țări)	311	111	-11,5	108	-2,7

După „Financial Times”

a se pune de acord producția cu preferurile. În același timp, țările în curs de dezvoltare sînt așteptate să-și majoreze producția și, în unele cazuri, chiar și exporturile.

Pentru anul 1983, previziunile diferă: Chase Econometrics prognozează un nivel de 420 mil. tone pentru lumea socialistă (412 mil. t în 1982 și 459 mil. t în 1981); Institutul internațional al fierului și oțelului (I.I.F.O.) are în vedere cifra de 426 mil. tone pentru 1983. Indiferent de aceste diferențe însă, prognozele sînt unanime în a aprecia că revenirea este legată în principal

re concurența; Japonia s-a orientat către transferarea unei părți a producției în afara frontierelor țării, respectiv în țări beneficiare ale exporturilor siderurgice japoneze.

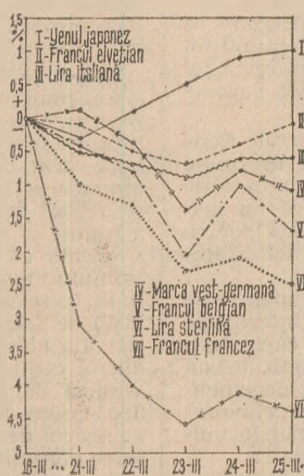
Și S.U.A. sînt confruntate cu probleme deosebite legate de neadaptarea tehnologiilor la nivelul concurenților lor din celelalte țări occidentale. Programul de modernizare (în valoare de 5 mrd. dolari) al industriei americane a oțelului, preconizat în 1982, a trebuit să fie amînat datorită lipsei de lichidități determinată de adîncirea crizei.

În ce privește țările în curs de dezvoltare,

EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 21-25 MARTIE a.c. a fost marcat de prelungirea tendinței de consolidare a poziției dolarului S.U.A. față de majoritatea valurilor occidentale. Procesul a fost motivat de aprecierea, tot mai larg împărtășită de operatorii de devize, potrivit căreia autoritățile monetare centrale din S.U.A. vor menține, pe termen scurt, o politică fermă de control al creditului.

Cursul lirei sterline față de dolar ca și față de principalele valute vest-europene s-a întors în continuare pe o curbă descendentă, ca efect al menținerii presiunilor speculative „la la hausse” asupra acestei valute în perspectiva unor posibile noi reduceri ale preferurilor internaționale la țit. La finele săptămînii lira sterlină era cotată 1.457,5 dolari, comparativ cu 1,48 dolari în ziua de referință de 21 martie a.c. Poziția mărcii vest-germane față de dolar a cunoscut și ea o deteriorare, pe fondul aprecierii de ansamblu a valutei S.U.A., precum și al menținerii unui ecart de dobîndă defavorabil mărcii, atât față de dolar cît și față de yenul japonez care, în perspectiva unor prețuri mai scăzute la țit, a cunoscut o perioadă de puternice speculații „la la hausse”. La 25 martie a.c. marea vest-germana cota 2.417,5 mărci/dolar, comparativ cu 2.287,5 mărci/dolar în ziua de referință. Cursul francului elvețian a înregistrat un proces de depreciere comparativ mai slab decît săptămîna precedentă, situîndu-se la finele intervalului la 2.065,0 franci/dolar. Cursul francului francez s-a înscris în continuare, după realinierea parităților în cadrul S.M.E., pe o curbă descendentă în raport cu dolarul S.U.A., cotînd la 25 martie a.c. 7,25 franci/dolar, față de 7,15 franci/

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 21 - 25 III; bază: 18 III 1983

dolar în ziua de referință. Anunțarea proiectului de program al guvernului francez vizînd stabilizarea economiei și lichidarea deficitului comercial al țării într-o perioadă de doi ani a fost întîmpinată cu rezervă de către operatorii de devize. În cadrul S.M.E., cursul francului s-a menținut la limita de sus de intervenție, băncile centrale intervenind pentru menținerea sa în marjele de fluctuație adoptate, prin vânzări de franci în principal în contrapartidă cu mărci vest-germane. Poziția yenului japonez s-a consolidat sensibil față de dolar, ca și față de o serie de valute vest-europene, în principal pe fondul prognozelor că economia niponă va fi principalul beneficiar al scăderilor înregistrate de prețurile internaționale la petrol. La finele săptămînii, yenul japonez cota 236,75 yeni/1 dolar, comparativ cu 240,25 yeni/1 dolar în ziua de referință.

Dobînzile la fondurile în principalele eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe 6 luni din zilele de 18 și 25 martie a.c.): eurodolarii 9,5625 și 9,6875% euromărcii vest-germane 5,1875 și 5,125%, eurofranci elvețieni 4,00 și 4,00%, Eurolire sterline 10,4375 și 10,75%.

În condițiile consolidării poziției dolarului S.U.A., prețul aurului a scăzut la 411,75 dolari/uncie la 25 III, de la 421,75 dolari/uncie la sfîrșitul săptămînii anterioare.

**Gheorghe MUNTEANU
Alexandru OLTEANU**

U. R. S. S.: politică de economisire

ECONOMIILE realizate anul trecut la materii prime, materiale, combustibili și energie în Uniunea Sovietică, au însumat cinci miliarde ruble, respectiv echivalentul a 1% din venitul național al anului 1982. Importanța acestor economii rezultă din faptul că cheltuielile cerute de politica de economisire sînt de 2—3 ori mai mici decît investițiile necesare pentru producerea aceleiași cantități de materii prime și energie, iar industria extractivă absoarbe ea singură circa 40% din ansamblul investițiilor efectuate pentru dezvoltarea industriei sovietice. Totodată, fiecare tonă economisită înseamnă păstrarea pentru generațiile viitoare a unei tone care altfel ar fi fost extrasă din zăcămintele neregenerabile. Dimensiunile economiilor menționate apar evidente dacă se ține seama că, cu cele cinci miliarde ruble, se poate finanța aproximativ un sfert din programul anual de construcții de locuințe în țară, sau se poate asigura pregătirea completă (de la intrarea în facultate pînă la susținerea diplomei) a unui număr de 5 milioane de studenți.

Totuși, întrucît în Uniunea Sovietică consumurile specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie sînt încă mai ridicate decît cele mai bune realizări pe plan mondial, de la 1 ianuarie a.c. au fost introduse norme riguroase pentru consumul de resurse materiale, prevăzîndu-se stimularea sau penalizarea întreprinderilor și colectivelor de muncă pentru scăderea — respectiv depășirea — consumurilor normale.

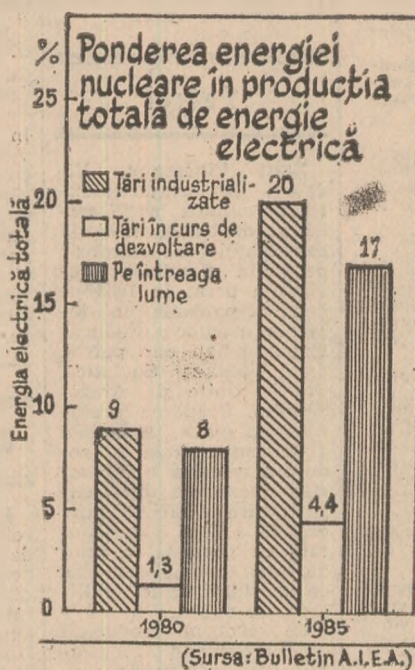
Pesticidele în „lumea a treia“

CONSIDERATE în principiu un factor favorabil agriculturii, pesticidele importate de țările „lumii a treia“ au de multe ori un efect contrar celui așteptat, reflectînd tendința industriei chimice din satele occidentale dezvoltate de a profita de slaba capacitate de control a laboratoarelor din țările importatoare. Astfel, revistele **Chemical Age** și **Chimie Actualită**, au relevat, în ultimii ani, cazuri clare în care produsele fitosanitare vîndute unor țări africane nu corespundeau specificațiilor, utilizarea lor soldîndu-se cu pierderi din recoltă, mai ales la culturile de cafea, pe care erau chemate să le protejeze. În alte cazuri, produse interzise pe piața internă a țărilor care le exportă, datorită pericolului pe care-l prezintă manipularea lor de către muncitorii agricoli (maladii ale pielii, ale ochilor etc.) sau riscului pentru consumatorii de produse agricole devenite toxice, sînt vîndute pe scară largă în „lumea a treia“, de către firmele transnaționale. În sfîrșit, se constată că pesticide testate în condițiile țărilor din zona temperată se pot comporta diferit în zona tropicală sau ecuatorială, unde în plus și riscul consumului de apă poluată cu pesticide este mult mai mare în lipsa stațiilor de epurare și filtrare.

În fața acestei situații se are în vedere atît adoptarea unui cod de conduită sub egida O.N.U. în privința utilizării pesticidelor (care, chiar dacă nu conține prevederi obligatorii, ci numai recomandări, ar avea o mare valoare informativă), cît și selectarea unor soiuri de plante mai rezistente care să permită reducerea necesarului de pesticide.

Aportul insuficient al energiei nucleare

ÎN numeroase țări în curs de dezvoltare creșterea economică este frînăată de insuficiența resurselor energetice autohtone, de penuria rezervelor valu-

oare necesare pentru importul de combustibili și energie, în primul rînd de petrol. O soluție eficientă ar constitui-o extinderea producției de energie electrică pe bază nucleară, dar tocmai construcția de centrale electronucleare este mult rămasă în urmă în țările respective.

După datele furnizate de Agenția Internațională pentru Energia Atomică, în anul 1982 în țările în curs de dezvoltare funcționau doar 13 centrale nucleare, avînd o putere instalată totală de 6 200 MW, alte 24 de centrale (avînd circa 16 mii MW) fiind în construcție. Graficul alăturat evidențiază că în 1980 numai 1,3% din energia electrică produsă în aceste țări era de origine nucleară (față de 9% în cazul țărilor industrializate). Chiar dacă în 1985 ponderea respectivă va crește — conform estimățiilor — la 4,4%, situația balanței energetice a țărilor în curs de dezvoltare nu se va îmbunătăți, ținînd seama de mărirea continuă a necesarului de energie pentru dezvoltarea economiilor lor naționale. În plus, este vorba de repartitia geografică inegală a noilor capacități electronucleare, centralele în construcție fiind amplasate aproape exclusiv în Asia și America Latină.

Polonia: priorități ale restructurării economice

RESTRUCTURAREA economiei naționale a Poloniei a devenit o necesitate stringentă, deoarece — după cum relevă presa economică din această țară — structura formată anterior favoriza apariția unor rupturi între diferitele faze ale producției, menținea la un nivel scăzut capacitatea de export a țării, ducea la un consum exagerat de materii prime și energie (raportat pe o unitate de produs), determina o repartitie nerațională interramuri a investițiilor capitale și a forței de muncă etc.

Printre prioritățile fundamentale ale programului de restructurare figurează dezvoltarea complexului alimentar național, respectiv orientarea masivă a investițiilor (în 1985 circa 30% din totalul acestora) direct în agricultură și în ramurile conexe, scopul urmărit fiind realizarea autoaprovizionării la principalele produse agricole. Aproximativ 15% din investiții urmează a fi îndreptate către complexul energetic, în primul rînd în vederea sporirii extracției de cărbune. Concomitent, se aplică un sistem de măsuri de economisire a materiilor prime (obiectivul urmărit fiind reducerea cu aproape 2% pe an a consumului specific pe o unitate de produs, în industrie) și a combustibililor (o reducere a consumului specific cu 20—25% în următorii opt ani). În sfîrșit, o a treia prioritate fundamentală o constituie lărgirea capacității de export a economiei poloneze, consolidarea poziției sale în cadrul diviziunii internaționale a muncii.

Perspectivile gazelor petroliere lichefiate

ÎNTR-UN număr recent al revistei **L'Usine Nouvelle** este efectuată analiza perspectivelor producției și consumului de gaze lichefiate — atît cele însoțind țițeiul extras, cît și cele rezultate în procesul de rafinare a țițeiului — ajungîndu-se la concluzia că ele au condiții favorabile de a-și spori ponderea în balanța energetică pe plan mondial.

Ultimii ani sînt caracterizați, în acest domeniu, prin construirea și proiectarea a numeroase uzine de prelucrare a gazelor petroliere, amplasate îndeosebi în zonele cu bogate zăcămintele de țiței și gaze, apreciîndu-se că la sfîrșitul actualului deceniu oferta de gaze petroliere lichefiate va ajunge pe piața capitalistă la 47—50 mii. tone pe an. Se consideră că, totodată, va scădea lent ponderea gazelor lichefiate rezultate din procesele de rafinare a țițeiului și va crește importanța celor obținute la extracția acestuia. În ceea ce privește destinația gazelor petroliere lichefiate se estimează că utilizarea lor pentru nevoi casnice se va extinde lent, într-un ritm mai dinamic urmînd să crească utilizarea lor ca materie primă în industria chimică (conținînd unele fracțiuni obținute la rafinarea petrolului) și în calitate de carburant auto.

GLOSAR

Fondurile proprii ale societăților capitaliste

SINT considerate ca fonduri proprii ale unei societăți capitaliste resursele financiare cuprinse în pasivul bilanțului care se constituie prin aportul acționarilor și pe soama rezultatelor obținute, au un caracter permanent și sunt utilizabile potrivit liberei dispoziții a entităților economice respective pentru finanțarea activității curente, precum și a dezvoltării în perspectivă.

Capitalul social reprezintă totalul fondurilor care sunt puse, începând de la constituire și până la desființare, la dispoziția unei societăți sub formă de aport al celor care apar ca fiind proprietari, acționari, asociați.

Există deosebiri în ce privește modul de constituire, mărime și reducere a capitalului social în funcție de natura juridică a societății în cauză.

Constituirea capitalului social al unei societăți anonime pe acțiuni se poate face prin aport în natură, respectiv imobile, terenuri, utilaje, brevete și aport în numerar, sub forma subscrierilor de acțiuni, care, după cum se știe, au un caracter transmisibil către oricine este interesat să le achiziționeze la cursul lor de pe piață.

În cazul societăților în nume colectiv, părțile sociale ale asociaților se constituie în același mod, numai că nu sunt transmisibile către terți, așa cum sunt acțiunile.

Dacă este vorba de o societate cu răspundere limitată, capitalul este constituit din părți sociale subscrise și vărsate de asociați, a căror cesiune este permisă fără restricții doar între aceștia și numai în anumite condiții, precis stabilite, către terți.

Nici în ce privește societățile în comandită, simplă sau pe acțiuni, părțile sociale nu sunt transmisibile, menținând solidaritatea comanditarilor pentru angajamentele societății până la concurența aportului adus la capital.

Există și societăți cu capital variabil, care poate fi sport sau redus în mod curent, prin modificarea aportului adus, care la astfel de societăți se face exclusiv sub formă de acțiuni nominative. În această categorie intră, spre exemplu, societățile de investiții de fonduri, specializate în administrarea unui portofoliu de titluri ce concretizează tocmai participarea la capitalul altor societăți.

Mărirea capitalului social se face în mod uzual prin noi aporturi în numerar, hotărâte de adunarea generală a societății și subscrise la fel ca la constituirea lui cu ocazia înființării persoanei juridice respective. Această sporire se poate face și prin noi aporturi în natură, prin alocarea, denumită și încorporarea, unei părți sau a totalității rezervelor și profiturilor, prin convertirea datoriilor în acțiuni, cu alte cuvinte pe calea transformării creditorilor în acționari, prin suplimentarea capitalului de către o altă societate în cadrul unui proces de preluare a controlului sau de concentrare monopolistă.

Reducerea capitalului social se produce ca o consecință a restrîngerii activității desfășurate de societate sau a înregistrării unor importante deficite financiare. Metodele cele mai cunoscute pentru o reducere de capital sînt rîscumpărarea unei părți din acțiuni la bursă și diminuarea valorii nominale a acțiunilor pînă la o limită stabilită conform dispozițiilor legislației în vigoare.

Amortizarea capitalului social constituie o formă de dezinteresare progresivă a acționarilor, cu scopul de a face societatea independentă de orice participare și control. Practicată mai ales în cazul concesiunii de servicii publice pe o durată limitată, amortizarea capitalului se face prin rambursarea acționarilor, în mod egal pentru toți ori pe bază de tragere la sorți, ca și prin rîscumpărări treptate de acțiuni de la bursă pînă la totala lor retragere din circulație.

Radu NEGREA

UNCTAD

Savin Droc, Bușteni — Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (U.N.C.T.A.D.), care numără în prezent 166 de membri, a fost creată în 1964 în baza unei hotărâri a Adunării Generale a O.N.U. cu scopul de a promova comerțul internațional, în special cel al țărilor în curs de dezvoltare, ca mijloc de accelerare a

dezvoltării economice. Într-o sesiune U.N.C.T.A.D. care a loc odată la patru ani (cea de a șasea urmează să aibă loc la Belgrad între 6 și 30 iunie 1983), continuitatea activității acestui organism al O.N.U. este asigurată de Consiliul pentru comerț și dezvoltare. În cadrul acestui consiliu funcționează mai multe comitete, între care principalele se ocupă de produsele de bază, produsele manufacturate, comerțul invizibil și finanțarea comerțului, navigația maritimă, transferul de tehnologie, cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare etc. Printre realizările U.N.C.T.A.D. se numără instituirea sistemului generalizat de preferințe privind exportul de produse manufacturate al țărilor în curs de dezvoltare, stabilirea obiectivului ca 0,7% din produsul național brut al țărilor dezvoltate să fie afectate asistenței oficiale pentru dezvoltare, încheierea unor acorduri de produse, elaborarea Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor ș.a.

Avind în vedere importanța problematicii propuse pe agenda sesiunii din acest an a U.N.C.T.A.D., ne propunem să revenim mai pe larg asupra ei în numerele noastre viitoare.

Petrol

Emil Finățeanu, Videle — Majorindu-și extracția zilnică la 2,7 milioane de barili, în ciuda excedentului de petrol de pe piața mondială, Mexicul a urcat în 1982 pe locul al patrulea în ierarhia marilor producători mondiali de petrol, după Uniunea Sovietică, Statele Unite și Arabia Saudită. Scăderea prețurilor pe piața mondială a determinat însă o reducere relativă a încasărilor mexicane din export, care a afectat grav economia țării confruntată cu necesitatea rambursării datoriei externe ce se ridică la 85 miliarde de dolari.

Ca efect al reducerii cererii datorită recesiunii și măsurilor de economisire (care au determinat scăderea consumului de petrol al țărilor dezvoltate din O.C.D.E. la cel mai coborît nivel din ultimii 12 ani), producția de petrol a lumii nesocialiste a fost anul trecut cu 7,4% sub cea a anului 1981. Tot anul trecut, pentru prima dată de la crearea sa, ponderea O.P.E.C. în producția de petrol a lumii nesocialiste a coborît sub 50% (mai exact la 48%). Țările membre ale O.P.E.C. au extras anul trecut în medie 18,5 milioane de barili pe zi, cel mai scăzut nivel de după 1967 și cu aproape 1 milion de barili pe zi sub nivelul record al extracției din 1977.

În acest context reține atenția faptul că S.U.A. principalul consumator mondial de petrol ca și de energie în general și-au acoperit anul trecut din resurse interne circa 90% din consumul de energie, cea mai ridicată cotă de aproape un deceniu, reducându-și importul de petrol la 4,8

milioane de barili pe zi, față de nivelul record de 8,7 milioane de barili pe zi din 1977, cînd S.U.A. își acopereau din import un sfert din consumul energetic.

Reliefînd rolul stimulator pentru creșterea economică al diminuării prețului petrolului pe piața mondială, cu 5-6 dolari pe baril față de prețul oficial de contract, experții previn în același timp asupra riscului ca o asemenea evoluție să atragă o reducere a interesului pentru explorarea și economisirea petrolului și valorificarea unor surse alternative de energie.

Aquacultură

Marin Fulicea, Tulcea — Aquacultura este departe de a reprezenta o preocupare doar a țărilor în curs de dezvoltare, în încercarea de a-și ameliora aprovizionarea cu alimente. Ea se regăsește în numeroase țări dezvoltate. Una din țările cu proiecte importante în această privință este Suedia, pornind de la existența citorva factori: o rețea de circa 90 000 de lacuri

(9% din suprafața totală a țării) și 7 000 km de coastă maritimă care așteaptă să fie folosită pentru „crescătorii” de midii, raci, păstrăvi și somoni, ca și pentru culturi de alge, pe de altă parte un consum prin tradiție ridicat de pește și produse din pește, procurate însă din import (în valoare de 1,6 miliarde coroane suedeze pe an) — Suedia fiind țara cu cel mai mare import de pește pe locuitor. De aici rezultă un deficit comercial considerabil al sectorului piscicol (circa 1,1 miliarde coroane în 1980).

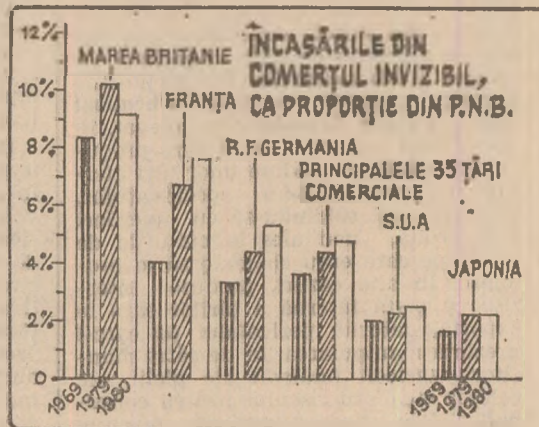
Un studiu prezentat recent guvernului suedez, al cărui conținut este redat de un buletin publicat de Schwedisch-Internationales Pressebüro, apreciază că valorificarea potențialului pentru aquacultură al Suediei cu ajutorul unor investiții mai ales în cercetare-dezvoltare de ordinul a 115 milioane de coroane s-ar putea solda în 1990 cu o producție de circa 15 000 t de scoici, 9 000 t pește și 1 200 t crustacee, ceea ce ar diminua considerabil deficitul comercial al sectorului, creînd în același timp 2 200 noi locuri de muncă.

Comerț invizibil

Florea Vasile, Tîndărei — Cele mai recente date de care dispunem privind încasările mondiale de pe urma comerțului invizibil privesc anul 1980. Date ale G.A.T.T. citate de Financial Times vorbesc de o sumă de 542,8 miliarde de dolari, principalele capitole reprezentînd

primul loc în lume se situează S.U.A. (48,5 miliarde dolari), urmate de Marea Britanie (deși această din urmă țară a fost întrecută de Franța în 1980 sub raportul încasărilor brute).

În privința ponderii serviciilor în produsul național brut, pe primul loc continuă să se situeze Marea Britanie (vezi graficul): în această țară sectorul terțiar absoarbe în prezent 50% din totalul popu-

lu-le în ordine veniturile din investiții (35%), veniturile din transporturi (24%) și cele din turism (18%).

Raportate la comerțul mondial aceste încasări reprezintă aproape un sfert. Din punct de vedere al încasărilor nete din comerțul invizibil pe

lației ocupate față de 42% în 1971, respectiv 11,5 milioane de salariati în martie 1982 față de 10 milioane în 1971. De notat că în intervalul amintit numărul salariaților din industria prelucrătoare a scăzut de la 8 milioane la 5,8 milioane.

O TEHNICĂ EFICIENTĂ PENTRU GALVANIZAREA MODERNĂ

Noile tehnologii de creștere a productivității și calității reclamă și pentru galvanotehnică instalații, utilaje și procedee de mare randament

Pentru obținerea prin electroliză a straturilor anti-corozive, funcționale sau decorative LEW produce :

- Instalații automate de separare și transport cu comandă program pentru cantități diverse de piese diferite
- Instalații automate de cumulare pentru cantități mari de corpuri de mașini sau piese mici
- Instalații mici de galvanizare Picomat pentru

laborator și de uz industrial ca instalații mecanizate sau automatizate fixe

- Instalații automate pentru galvanizarea sirmei.
- Aparate de galvanizare, băi de galvanizare și utilaje anexe

Utilajele noastre se remarcă prin consum redus de energie în funcționare, întreținere ușoară și manipulare simplă

În completare vă oferim spre utilizare procedee eficiente și produse chimice și tehnice corespunzătoare.

Vă stăm cu plăcere la dispoziție pentru informații suplimentare

Producător

Kombinat VEB LEW-VEB
Galvanotechnik
Leipzig

Exportator

EXPORT-IMPORT

Haus der Elektroindustrie
Alexanderplatz 6
DDR-1026 Berlin

Informații la :

Agenția comercială a R.D.G.
în R.S.R.
Sectorul Electrotehnic
Str. Dumbrava Roșie 4
R — București

PUBLICOM

Revista ECONOMICA

Ediția de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 13 din 1 aprilie 1983

- Amplu program de acțiune pentru ridicarea economiei pe noi trepte calitative (Dan Popescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Exigențe ale utilizării superioare a bazei naționale de materii prime și energetice (Barbu Gh. Petrescu) 3
- Producție maximă prin creșterea indicilor de folosire a fondurilor fixe (H. Pincas, I. Olteanu) 5
- Reducerea consumurilor materiale pe unitatea de produs (V. Boescu, C. Bârnea) 7
- Campania agricolă de primăvară. Calitatea lucrărilor — factor hotărâtor în realizarea unor producții ridicate (Gh. N. Iosif) 9
- Căi de creștere intensivă a exportului de mașini și utilaje (Vasile Erhan) 10
- Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate. Răspundere și cointerese — imperative ale consolidării noului mecanism economico-financiar (N. Săvoiu) 12

ȘTIINȚĂ — TEHNOLOGIE — EFICIENȚĂ

- Documentar. Materialele industriale: evoluții previzibile (Cristian Popescu) 14

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Organizarea conservării energiei (II) (Ionel Dumbravă) 15

TEORII • IDEI

- Nicolae Ceaușescu, spirit revoluționar, novator în gândire și acțiune. Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată (I) (Vasile Nichita) 17
- Consemnări, Incertitudini și opinii privind declinul economiei americane (Bucur Șchiopu) 19
- Școli • curente • economiști. 90 de ani de la crearea P.S.D.M.R. Gândirea socialiștilor români despre dezvoltarea economică a țării (II) (Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea) 20

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Modernizarea structurii economiei românești (Gh. I. Tomescu) 22

ECONOMIE MUNDIALĂ

- Procese și fenomene actuale din economia mondială (XIV) (dezbateri) 24
- R.P. Ungară. Opțiuni și priorități în dezvoltarea economică (Gertrud Bordon) 27
- Tendințe — conjuncturi 28
- Mondorama 29
- Curier 30

IN SUPPLEMENT: Curier economic legislativ

IN THIS ISSUE

- A large action-programme to uplift the economy on new qualitative stages (Dan Popescu) 1
- Requirements for the use of the national energy and raw materials sources (Barbu Gh. Petrescu) 3
- Responsibility and joint interest: imperatives to consolidate the new economic and financial mechanism (N. Săvoiu) 12
- Nicolae Ceaușescu — revolutionary, innovating spirit in thought and action. The concept of many-sidedly developed socialist society (I) (Vasile Nichita) 17
- Uncertainties and opinions on the falling-off of the American economy (Bucur Șchiopu) 19
- Schools • trends • economists. 90 years since the creation of the Social Democratic Party of the Workers from Romania. The thought of the Romanian socialists on the economic development of the country (II) (Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea) 20
- Current processes and phenomena in the world economy (XIV). (Debate) 24
- The Hungarian People's Republic. Options and priorities in the economic development (Gertrud Bordon) 27

DANS LE NUMÉRO

- Ample programme d'action pour l'ascension qualitative de l'économie (Dan Popescu) 1
- Exigences de l'utilisation de la base nationale de matières premières et énergétique (Barbu Gh. Petrescu) 3
- La responsabilité et la stimulation — impératifs pour consolider le nouveau mécanisme économique et financier (N. Săvoiu) 12
- Nicolae Ceaușescu — esprit révolutionnaire, novateur dans la pensée et l'action. Le concept de société socialiste multilatérale développée (I) (Vasile Nichita) 17
- Incertitudes et opinions concernant le déclin de l'économie américaine (Bucur Șchiopu) 19
- Ecoles • courants • économistes. 90 ans depuis la création du Parti Social Démocratique des Travailleurs de Roumanie. La pensée des socialistes roumains concernant le développement économique du pays (II) (Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea) 20
- Processus et phénomènes actuels dans l'économie mondiale (XIV) (débat) 27
- La R.P. Hongroise. Options et priorités du développement économique (Gertrud Bordon) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Широкая программа действий для поднятия экономики на новые качественные ступени (Дан Попеску) 1
- Требования к использованию сырьевой и энергетической базы народного хозяйства (Барбу Г. Петреску) 3
- Ответственность и заинтересованность — повелительные требования укрепления нового экономико-финансового механизма (Н. Сăвою) 12
- Николае Чаушеску — революционный, новаторский дух в мышлении и действии. Концепт многостороннего развитого социального общества (I) (В. Никита) 17
- Неопределенности и мнения относительно упадка американской экономики (Букур Шкиопу) 19
- Школы • течения • экономисты. Девятидесятая годовщина создания С.Д.П.Р. Мышление румынских социалистов об экономическом развитии страны (II) (Думитру Мурешан, Мирча Розоря) 20
- Актуальные процессы и феномены в мировой экономике (XIV) (В порядке обсуждения) 24
- Венгерская П.Р. Оптации и приоритеты в развитии экономики (Гертруд Бордон) 27

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică” pe anul 1983. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonandu-vă din timp și pe termene cât mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159; București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11126, București, str. 13 Decembrie.

ne-am informat pentru dv.

CELE MAI DIVERSE CUMPĂRĂTURI LE PUTEȚI FACE CHIAR ÎN CARTIERUL DV!

Astăzi vă oferim adresele altor magazine specializate în desfacerea articolelor pentru copii și mame, a magazinelor generale, de galanterie, confecții și încălțăminte.

- Magazinul „MATERNA” din str. Băneasa Bloc 130
- Magazinul din Bd. Uverturii Bloc 13 (articole de galanterie)
- Magazinul din Șos. Pantelimon Bloc 52 (țesături din bumbac, lână și mătase)
- Magazinul din Șoseaua Pantelimon Bloc 9 A (covoare, articole decorative pentru locuințe)
- Magazinul general „FAVORIT” din str. Drumul Taberei Complex comercial 4)
- Magazinul din str. Drumul Taberei Bloc C 16 (confecții și încălțăminte pentru bărbați și femei)
- Magazinul din str. Drumul Taberei Bloc C 1 (articole de galanterie pentru femei)
- Magazinul din str. Drumul Taberei Bloc C 8 (articole de galanterie, mercurie, parfumerie)

Un sortiment variat de mărfuri de bună calitate vă stă la dispoziție în fiecare din aceste unități.

ÎNTRERINDERE DE TRADUCTOARE ȘI REGULATOARE DIRECTE PAȘCANI

Str. Moldovei nr. 17 bis

telefon: 980 / 62515

61414

telex: 22723

ROMÂNIA

PRODUCE ȘI VĂ OFERĂ :

DETECTOARE ELECTROMAGNETICE DE DEBIT (DEM-90)

- Diametre nominale : 25 ; 50 ; 80 ; 100 ; 150 ; 200 ; 250 ; 300 ; 350 ; 400 ; 500 ; 600 ; 700 ; 800 mm
- Electrozi : inox, platină
- Căptușeală tub : email, cauciuc
- Domenii de debit : 0,5 l/s — 4496 l/s
- Variante constructive : normal, THA 1 ; Ex d II BT 3
- Precizie : $\pm 1\%$ (în ansamblu cu adaptorul)

ADAPTOR PENTRU DETECTOARE ELECTROMAGNETICE DE DEBIT (AET-70)

- Semnal de intrare : (1+10) m V c.a. sau (3+30) m V c.a.
- Semnal de ieșire : 2+10 m A c.a. ; 4+20 m A c.c. ; 0+10 V. c.c.
- Precizie : $\pm 0,25\%$ din domeniul de variație a semnalului de ieșire
- Reproducibilitate : $\pm 0,25\%$
- Liniaritate : $\pm 0,25\%$

DIAFRAGME ȘI AJUTAJE PENTRU MĂSURAREA DEBITELOR

- Tip element primar : diafragmă cu priză la flanșă ; diafragmă cu prize individuale la față de tip disc-bloc ; ajutor normal ISA 1932 cu prize individuale ; diafragmă cu prize la D și D2 ; ajutor cu rază mare cu prize la D și D/2 ; diafragme cu camere inelare ; diafragme cu prize la flanșă, cu flanșe ASA ; ajutaje sfert de cerc ; tuburi Venturi
- Diametre nominale : 10 mm + 1800 mm
- Presiunea nominală : 8+250 bari

MANOMETRE DIFERENȚIALE CU TUB ÎN FORMĂ DE „U”

- Variante constructive : manometru fără robinete pentru măsurători ; de scurtă durată ; manometru cu 3 robinete pentru gaze sau aer ; manometru cu cinci robinete pentru lichide sau abur
- Domeniul de măsurare : 300+1200 mm

- Presiune statică maximă : 40 bari
- Eroare tolerată : ± 2 mm

REGULATOARE DIRECTE DE TEMPERATURĂ

- Tip robinet : normal închis sau normal deschis ; cu 1 sau 2 scaune ; ventil echilibrat sau neechilibrat
- Diametre nominale : $D_n = 15 \text{ mm} + 150 \text{ mm}$
- Domeniul de reglare : $(0 \pm 200)^\circ\text{C}$
- Tip element sensibil : tubular ; spiral ; de ventilație

REGULATOARE DIRECTE DE PRESIUNE

- Diametre nominale : $D_n = (15 + 100) \text{ mm}$
- Plajă de reglare : (0,05+6) bari
- Temperatura maximă de lucru : 335°C
- P.max.=6 bari

NIVELMETRU ELECTRONIC

- Utilizare : măsurarea și comanda reglării nivelului unui material de umplere (lichid granular, pulverulent) din rezervoare, buncăre, silozuri, etc., între două limite stabilite anterior
- Precizia de măsurare : $\pm 1,5\%$
- Precizia de reglare : $\pm 1\%$

TRADUCTOR ELECTRONIC DE NIVEL

- Utilizare : semnalizarea atingerii unor nivele prestabilite la umplerea sau golirea unor recipiente
- Materiale sesizate : solide de natură diferită cu granulație mai mică de 5 mm ; lichide conductoare sau neconductoare de electricitate
- Timp de răspuns : mai mic de 1 secundă

„SERVICE” PENTRU DETECTOARE ELECTROMAGNETICE DE DEBIT ȘI ADAPTOARE

- Întreprinderea dispune de un stand pentru etalonat detectoare electromagnetice de debit cu diametre între 6 mm și 800 mm. Precizia standului $0,2\%$

EXPORTATOR: I. C. E. „ELECTRONUM” BUCUREȘTI — ROMÂNIA

str. Alexandru Sahia, nr. 33, sector I

telefon: 140854 telex: 11547